

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013 – 2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jarmila Huterová

Kulturní politika Francie a Česká republika

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED STUDIES

2013 – 2015

DIPLOMA THESIS

Jarmila Huterová

French cultural policy and Czech Republic

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 20. února 2015

Jarmila Huterová

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Lukáši Novotnému, M.A., Dr., za vedení diplomové práce, odbornou pomoc a cenné rady v průběhu zpracování.

Anotace

Diplomová práce zjišťuje a popisuje teoretická východiska kulturní politiky, kulturní diplomacie Francie. Charakterizuje základní instituce francouzské kulturní politiky a kulturní diplomacie ve Francii a v České republice. Uvádí cíle a nástroje kulturní politiky, kulturní diplomacie a zabývá se Česko-Francouzskými kulturními vztahy v období 1918 dodnes. Práce dále prakticky ověřuje diplomatické aktivity Francie v České republice a na základě výzkumu uvádí přístup Francie k šíření a podpoře francouzské kultury a jazyka na území České republiky.

Klíčové pojmy

Instituce kulturní politiky a diplomacie, kulturní diplomacie, kulturní politika, kulturní standardy.

Annotation

Diploma thesis identifies and examines the theoretical bases of cultural policy and cultural diplomacy in France. It characterizes major French institutions of cultural policy and cultural diplomacy in France and the Czech Republic. It indicates objectives and instruments of cultural policy and cultural diplomacy and deals with Czech and French cultural relations in the period 1918 until today. This thesis also practically verifies French diplomatic activities in the Czech Republic and describes approach of France to spread and support of French culture and language in the Czech Republic.

Key words

Institutions of cultural politics and diplomacy, cultural diplomacy, cultural policy, cultural standards.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST	13
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
1.1 Kultura.....	14
1.2 Kulturní politika	16
1.3 Kulturní diplomacie.....	19
1.4 Kulturní standardy a dimenze.....	23
2 KULTURNÍ POLITIKA A KULTURNÍ DIPLOMACIE FRANCIE	25
2.1 Vývoj kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie.....	26
2.2 Instituce kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie	28
2.3 Nástroje kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie	32
2.4 Cíle kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie	35
3 FRANCOUZSKÁ KULTURNÍ DIPLOMACIE NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLICKY	36
3.1 Vývoj kulturní diplomacie Francie na území České republiky.....	37
3.2 Instituce francouzské kulturní diplomacie v České republice.....	39
4 VÝUKA FRANCOUZSKÉHO JAZYKA V ČESKÉ REPUBLICE NA ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH.....	56
4.1 Francouzský jazyk na českých školách	56
4.2 Podpora Francie při výuce francouzštiny	66
4.3 SWOT analýza podpory Francie ve výuce francouzštiny	71
PRAKTICKÁ ČÁST	73
5 KVALITATIVNÍ VÝZKUM.....	73
5.1 Vymezení výzkumného cíle	73
5.2 Otázky a hypotézy	73
5.3 Výzkumný vzorek a metodologie.....	74

5.4	Časová organizace výzkumu	75
5.5	Interpretace a diskuse výsledků.....	75
5.6	Vyhodnocení hypotéz a cíl práce	84
6	DOPORUČENÍ PRO KULTURNÍ DIPLOMACII FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICI.....	86
6.1	Oblast vzdělávání	86
6.2	Oblast kultury a médií	87
	ZÁVĚR	89
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	91
	SEZNAM ZKRATEK	101
	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	102
	SEZNAM PŘÍLOH.....	103

ÚVOD

Kulturní diplomacie buduje a ovlivňuje řízení mezinárodních vztahů. Její význam, jakožto nástroje prosazování zahraničně politických zájmů, vzhledem k rozmachu globalizace a širokému rozvoji nejmodernějších hromadných sdělovacích prostředků, stále roste. Kulturní diplomacie Francie je považována za zvláštní a specifickou ve srovnání s jinými zahraničními politikami. Jaké odlišné rysy kulturní diplomacie Francie vykazuje? Jak se projevuje na území České republiky? Jací aktéři kulturní diplomacii vykonávají a co je jejich cílem?

Autorka práce je fascinována francouzskou kulturou a francouzským jazykem, proto byla tato práce zpracovaná na téma týkající se kulturní politiky Francie a zejména jejich kulturně diplomatických aktivit na území České republiky.

Hlavním cílem teoretické části diplomové práce je představit a popsat kulturní politiku Francie a její specifika, popsat projevy kulturní diplomacie Francie na území České republiky od jejich počátků dodnes. Dále pak uvést aktéry kulturní diplomacie Francie a nástroje, kterými se kulturní diplomacie projevuje. Práce má za úkol poskytnout ucelený přehled všech významnějších institucí, jejichž cílem je v naší zemi šířit francouzský jazyk a kulturu a rozvíjet vědeckou spolupráci.

Cílem praktické části diplomové práce je na základě výzkumu zjistit, jakým způsobem se Francie podílí na šíření a podpoře francouzského jazyka a kultury na území České republiky. K tomuto zjištění dopomůže analýza podpory kulturní diplomacie Francie v České republice, která se bude zaměřovat na různé oblasti kulturní diplomacie a to na kulturu, vzdělávání a média. Smyslem analýzy je odhalit, zda Francie vynakládá svůj finanční i lidský kapitál do podpory činnosti kulturních center, do organizace kulturních akcí, výuky jazyka, školních institucí v zahraničí, televizního a rozhlasového televizního vysílání atd. jakožto nositelů kultury v zahraničí.

Pro zjištění výše uvedeného záměru byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

- Projevuje se francouzská kulturní diplomacie na území České republiky dostatečně?
- Podporuje Francie instituce a jejich aktivity podílející se na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice?

Dílní hypotézy byly sestaveny na základě podkladů odborné literatury a vychází z teoretických východisek uvedených v jednotlivých kapitolách.

- Kulturní diplomacie Francie se v České republice projevuje pomocí celé řady nástrojů.
- Francie podporuje instituce a jejich aktivity, které se podílejí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice.

Zda byly jednotlivé hypotézy potvrzeny či vyvráceny ukáže výzkum, který byl proveden formou hloubkových rozhovorů se zástupci francouzských a českých institucí, které se určitým způsobem podílejí na šíření kulturní diplomacie Francie v České republice.

Teoretická východiska kultury, kulturní politiky, kulturní diplomacie, kulturních standardů a dimenzí jsou popsána zejména na základě dostupné literatury Nového a Šuryňka, Haláska a Zezulové, Zamykalové, Thomase, Hofsteda, Peterkové a Kavana, Matějky a Orta. Lze konstatovat, že česká i zahraniční odborná literatura je dostupná a tématu kulturní politiky a kulturní diplomacie věnuje pozornost mnoho autorů.

Vývojem kulturní politiky a kulturní diplomacie se zabývá Tomalová, historií kulturní diplomacie pak zejména Roche, Piniau, Levitte ve své knize o vývoji kulturní diplomacie až do roku 1995. Gentil, Poirrier a Donnedieu de Vabres zmiňují ve své knize vývoj kulturní politiky od roku 1955 do roku 2005.

Instituce kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie popisuje Chaubet, Tomalová a Lextraít, Duffour, Van Hamme a Grousard. Informace ohledně Francouzských institucí jsou taktéž čerpány z relevantních internetových stránek jednotlivých institucí.

Informace o vývoji kulturní diplomacie Francie na území České republiky jsou čerpány z knihy Reznikowa, kde jsou výrazně popsány francouzsko-české vztahy, frankofilství a česká identita. První snahy o vytvoření francouzského konzulátu francouzským profesorem historie Ernestem Denisem a všechny jeho zásluhy v oblasti kulturní diplomacie popisuje Chrobák a Olšáková.

Základní literatura věnující se Francouzskému institutu je publikace, kterou napsal Braunstein, Ehret, Girard, Lemaire, Mares, Poivre D'Arvor, Reznikow. Kniha popisuje

vznik Francouzského institutu v Praze, popisuje nejdůležitější momenty francouzsko-českých vztahů v období od 19. století do roku 1993, obsahuje fotografie, kopie dokumentů a články publikované v Revue française de Prague.

Informace o institucích francouzské kulturní diplomacie na území České republiky pocházejí především z relevantních webových stránek francouzských institucí, jelikož odborná literatura popisující stávající kulturní instituce Francie a jejich aktivity, na trhu chybí.

Práce je rozdělena do šesti kapitol.

První kapitola obsahuje teoretická východiska kultury, kulturní politiky a kulturní diplomacie, kulturních standardů a dimenzí. Vysvětluje pojem kultura nejenom všeobecně, ale zejména v obecném pojetí Evropské unie vzhledem k tématu práce, stejně tak i pojem kulturní politika a kulturní diplomacie. Kulturní dimenze a kulturní standardy popisují, jak lze dle zjištěných kulturních rozdílů mezi zeměmi, přizpůsobit mezistátní jednání dané kultuře.

Druhá kapitola popisuje vývoj kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie od jejich počátků dodnes. Obsahuje výčet prvních institucí, jejich aktivity, jména ministrů i stav kulturní diplomacie a kulturní politiky dnes. Součástí druhé kapitoly je výčet a popis současných institucí kulturní diplomacie a kulturní politiky Francie, dále je popsána jejich činnost pomocí různých nástrojů a cíle, které z jejich činnosti plynou.

Ve třetí kapitole se poté poznatky ohledně kulturní diplomacie Francie z kapitoly druhé, využijí pro popis kulturní diplomacie Francie na území České republiky. Kapitola obsahuje informace o vývoji kulturní diplomacie Francie v České republice, popisuje francouzské kulturní instituce, jejich aktivity, nástroje, kterými se kulturní diplomacie provádí a samozřejmě cíle daných institucí.

Čtvrtá kapitola se zabývá výukou francouzského jazyka na českých školách, popisuje spolupráci francouzského velvyslanectví s vybranými školami ohledně dvojjazyčné výuky či s rozšířenou výukou francouzštiny. Kapitola celkově popisuje podporu Francie v oblasti šíření francouzského jazyka a francouzské kultury ve školním a vysokoškolském prostředí. V této kapitole byla vypracována SWOT analýza podpory Francie ve výuce francouzštiny.

V páté kapitole je uveden výzkumný cíl práce, otázky a hypotézy, následně je popsán výzkumný vzorek, tedy respondenti, kteří byli v rámci výzkumu osloveni. Kapitola též popisuje metody empirického výzkumu a jeho časovou organizaci. Následuje podrobná forma transkripce hloubkových rozhovorů se čtyřmi osobami z francouzských i českých institucí, jejichž činnost se vztahuje k oblasti kulturní diplomacie Francie v České republice, jejich interpretace a diskuse výsledků. Cíl práce a stanovené hypotézy jsou na konci kapitoly vyhodnoceny.

Šestá kapitola uvádí možná doporučení pro francouzskou kulturní politiku a diplomacii v České republice.

Zjištění na základě šetření teoretických východisek a praktických zjištění přináší možnost uceleného pohledu na projevy kulturní diplomacie Francie na území České republiky a zamyšlení nad tím, jak by se měla kulturní diplomacie každého státu ve světě projevovat.

TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Pojem kultura, kulturní politika, kulturní diplomacie, kulturní standardy jsou v této práci stěžejní pro získání základní orientace v aspektech správních, politických a ekonomických. Kultura je považována za určující součást národní identity a je vnímána jako duchovní základ, který zvyšuje kvalitu života a podílí se na tvorbě respektovaných hodnot. Kulturní dědictví lze označit za souhrn jedinečných hodnot hmotné a nehmotné povahy, který vznikl historickým vývojem civilizačního procesu v podmínkách konkrétního prostředí. Tyto kulturní hodnoty vytvářejí obraz celkového stavu dané společnosti. Státní kulturní politika a její cíle představují strategické záměry vycházející z ekonomické, sociální a občanské roviny sektoru kultury, propojené s praktickou rolí státu jakožto tvůrce pravidel a poskytovatele podpory pro využívání kulturních hodnot vytvořených v minulosti a vytvářených v současnosti. Koncepce zahraniční politiky vychází z vnitřní politiky státu, musí respektovat státní zájmy a musí navazovat na dosavadní diplomatickou činnost daného státu. Mezi faktory ovlivňující tvorbu zahraničněpolitické koncepce státu patří území, hranice, obyvatelstvo, vyspělost státu, kultura, kulturní diplomacie, bezpečnost státu.¹ Je obvykle vypracovaná vládními politiky a je schvalovaná poslanci zvolenými do příslušných zákonodárných orgánů. Její zásady z pověření ministra formulují diplomaté, kteří vychází z vlastních zkušeností a z analýz odborníků. Diplomacie se proto musí opírat o poznatky věd, které se mezinárodní problematikou, ať do hloubky či jen okrajově, zabývají.² Cílem zahraniční kulturní politiky je oslovit zahraniční publikum a šířit tak kulturní model daného státu. Tyto zahraničněpolitické aktivity spadají pod vykonavatele kulturní diplomacie. Kulturní diplomacie je elementárním prostředkem pro úspěšnou reprezentaci státu.

¹ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 25. ISBN 978-80-86506-73-9.

² KAVAN, J., MATĚJKA, Z., ORT, A. *Diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 22. ISBN 978-80-7380-079-6.

1.1 Kultura

Pojetí kultury není zcela jednotné a lze jej vyložit z několika různých hledisek. Kultura je komplex zahrnující znalosti, přesvědčení, umění, morálku, právo, zvyky a jakékoli schopnosti a návyky požadované po člověku jako po členu společnosti. Dále pak především pak hodnoty a normy, náboženství a jazyk. Nový a Surynek popisují kulturu jako řídicí složku jakéhokoliv sociálního systému, což je společnost, organizace, která zahrnuje jedince, skupiny a ostatní sociální subjekty. Chování sociálního systému či jednotlivých složek se řídí kulturním systémem, který zajišťuje vnitřní soulad sociálního systému.³ Sociální chování je tak zároveň i chováním kulturním. Kultura se skládá ze vzorů chování a vzorů pro chování, a to explicitních i implicitních. Explicitní kultura se skládá ze sociálních norem, zvyků a pravidel sociálního chování, kterých jsou si lidé vědomi a které znají, zahrnuje verbální i neverbální jednání sdílené členy určité společnosti. Formy explicitní kultury jsou výrazné, empiricky pozorovatelné, projevy chování. Implicitní kultura představuje naopak takové aspekty kultury, které si lidé neuvědomují, ale které mají přímý vliv na jejich sociální chování. Jedná se o přesvědčení a hodnoty, které jsou tak zásadní, že o nich lidé nepřemýšlejí a přijímají je přirozeně za své. Implicitní formy kultury dodávají lidskému chování a prožívání vnitřní smysl, logiku, koherenci a pravidelnost.⁴ Materiální kultura je tvořena předměty materiální povahy, které lidé produkují a používají. Lze do nich zahrnout vše od nejjednodušších nástrojů, až ke kosmickým raketám. Materiální produkci každého státu je nutné sledovat, jelikož analýza příčin vedoucích k výrobě různých předmětů nám odhaluje kulturu, způsoby a charakter převažující produkce dané země.⁵ Nemateriální neboli duchovní kultura se týká oblasti vědomí, jedná se o duchovní produkci společnosti. Zahrnuje takové jevy, jako jsou normy, výchova a osvěta, náboženství, hodnoty, ideje, jazyk. Termín kultura, jako součást kulturní politiky, lze v dnešní době chápat jako institucionalizovanou oblast duchovní kultury, jako oblast

³ NOVÝ, I, SURYNEK, A. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. Praha: Grada Publishing, 2006. s. 80. ISBN 80-247-1705-0.

⁴ KROEBER, A. L., KLUCKHOHN, C. In: BAUMANN, A. *Influences of culture on the style of business behavior between Western and Arab managers*. Germany: Grin Verlag, 2006. s. 112. ISBN 978-3-638-86642-2.

⁵ NOVÝ, I, SURYNEK, A. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. Praha: Grada Publishing, 2006. s. 81. ISBN 80-247-1705-0.

společenského života a jako systém veškerých výtvorů člověka v jejich funkci sociálně adaptační a regulační. V obecném pojetí Evropské unie (dále jen EU) kultura představuje nezbytný prvek pro dosažení strategických cílů EU v oblasti prosperity, solidarity a bezpečnosti a pro zajištění silnější pozice na mezinárodní úrovni. Definice kultury na mezinárodní úrovni dle definice ve Všeobecné deklaraci o kulturní diversitě UNESCO (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*) přijaté na 31. zasedání Generální konference UNESCO v Paříži, 2. listopadu 2001 uvádí, že: „kultura musí být uvažována jako soubor distinktivních duchovních a hmotných, intelektuálních i citových rysů, které charakterizují společnost nebo společenskou skupinu, a že zahrnuje vedle umění a písemnictví také způsoby života, způsoby soužití, hodnotové systémy, tradice a přesvědčení.“⁶ Kultura je významným faktorem života občanské společnosti, lze tvrdit, že plní integrační, edukativní, sociální a reprezentační funkci a je i významným hospodářským odvětvím. Je duchovním základem společnosti, měřítkem její vyspělosti i součástí její identity včetně identity národní.⁷ Prostřednictvím integrační funkce kulturní procesy posilují sociální soudržnost, formují společnost jako celek a zároveň ji propojují s vnějším světem. Formou edukativní a osvětovou se kultura podílí na rozvoji intelektuální, emocionální i morální úrovně každého občana, přispívá k budování jeho sociálního kapitálu a k utváření jeho vlastní identity. Právo na všestranný kulturní rozvoj a svobodný přístup ke kultuře je ve Francii zaručen ústavou z roku 1946. „Národ zaručuje dětem i dospělým rovný přístup k vyučování, profesionálnímu vzdělávání a ke kultuře.“⁸ V České republice je v Listině základních práv a svobod uvedeno, že právo přístupu ke kulturnímu bohatství je zaručeno za podmínek stanovených zákonem a toto platí i pro národnostní menšiny na území České republiky.⁹ Kultura plní také sociální funkci a je důležitým preventivním faktorem před narkomanií, gamblerstvím, kriminalitou a dalšími sociálně patologickými

⁶ UNESCO. *Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní diversitě*. [online]. © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_cs.pdf

⁷ MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Státní kulturní politika České republiky 2009-2014*. [online]. © 2009 [cit. 2014-09-23]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>

⁸ LEGIFRANCE. *Préambule de la Constitution du 27 Octobre 1946*. [online]. [cit. 2014-09-23]. Dostupné z: <http://www.legifrance.gouv.fr/Droit-francais/Constitution/Preambule-de-la-Constitution-du-27-octobre-1946>

⁹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Listina základních práv a svobod*. [online]. [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

jevy, jimiž je ohrožena zejména mládež. Pomáhá v boji proti rasismu, napomáhá posilovat sociální soudržnost, podporuje zájem místních iniciativ, integritu, sebedůvěru komunity. Osobám se zdravotním postižením napomáhá se začleněním se do pospolitosti zdravých občanů.

Ekonomická funkce kultury je důležitá z mnoha hledisek. Kultura patří do hospodářského sektoru, který sice čerpá prostředky ze státního rozpočtu a z komunálních rozpočtů, ale také se významně podílí na jejich vytváření buď přímo, prostřednictvím daňových výnosů z kulturního průmyslu a nepřímo tím, že vytváří podmínky pro vznik příjmů státního i komunálních rozpočtů.¹⁰ Z hlediska ekonomického tedy kultura podporuje tvorbu domácího produktu a dále nabízí pracovní příležitosti pro řadu občanů. Orgány státní správy a samosprávy by tudíž měly vytvářet finanční, koncepční, legislativní a i organizačně institucionální předpoklady pro podílení se občanů na kultuře, protože ti jsou jejími tvůrci, příjemci, ochránci a předavateli.¹¹

1.2 Kulturní politika

Státní kulturní politika je strategií pro kulturní politiky regionální a místní samosprávy. Vyjadřuje politický program vlády v oblasti kultury v kontextu národním a mezinárodním. Zpracování kulturní politiky je ovlivněno kulturní politikou Evropské Unie, intenzitou veřejného zájmu, který vyplývá z uvědomění si historické kulturní tradice země, aktuálním politickým programem vlády, silou lobbystických skupin působících v kultuře, hospodářskou situací země. Vymezení kulturní politiky jako souboru činností se v soukromé i veřejné sféře ve vztahu ke kultuře v každé zemi liší, daný stát tudíž vytváří kulturní politiku dle role, kterou si zvolil. Proto i přístupy a metody z hlediska vztahů vlády ke kultuře, umění a masmédiím, jsou v každé zemi jiné. Jak konkrétně je kulturní politika vytvářena a realizována, vychází z povahy

¹⁰ MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Kulturní politika*. [online] © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1286>

¹¹ MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Kulturní politika*. [online] © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/KP.doc

stávajícího kulturního dědictví. „Vládní programy se liší v míře, která zdůrazňuje zachování národního dědictví proti vytváření „něčeho nového“. Státy s vědomím silné vlastní kulturní identity (např. Japonsko, Francie) obvykle zdůrazňují zachování národního dědictví. Země bez dlouhé závislosti na kulturní historii (např. Kanada) podporují spíše kulturní rozvoj (něco nového).“¹²

Kulturní politika se podílí na ochraně a spoluvytváření kulturních hodnot v daném státě, ukazuje záměr státu v oblasti kultury, způsob, jakým se uplatňuje a jaké priority v odvětví kultury vymezuje. Zaměřuje se na zapojení co největšího počtu občanů a občanských iniciativ do kulturních a uměleckých aktivit. Měla by občanům usnadnit přístup ke kulturním hodnotám, umožnit jim spoluúčast při péči o kulturní dědictví včetně aktivní a plnoprávné účasti na rozhodovacích procesech.¹³ Kulturní politika státu musí být promyšlená, aby mohla určovat formy státní či veřejné podpory v oblasti neziskové kultury. Lze ji charakterizovat jako soubor nástrojů, metod, subjektů a opatření, které slouží k uskutečňování daných cílů v oblasti kultury. Hlavní cíle kulturní politiky jsou zejména:

- garantovat ochranu svobody tvorby umělců a tvůrců a vytvářet podmínky pro využívání této svobody,
- vytvářet podmínky pro realizaci kulturních aktivit občanů zejména na základě občanského sdružování,
- vytvářet podmínky pro decentralizaci rozhodování v celém kulturním systému a pro přenášení rozhodovacích procesů mimo ingerenci orgánů státní správy a jejich nezávislost i ekonomickou („umělci rozhodují sami o sobě“),
- garantovat rovnost přístupu občanů ke kulturnímu bohatství a usnadňovat tento přístup znevýhodněným společenským skupinám (menšiny, osoby se zdravotním postižením),
- garantovat ochranu kulturního dědictví a podporovat péči o ně,

¹² CUMMINGS, M. C., KATZ, R. S. *The patron state (Government and the ATS in Europe, North America, and Japan)*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, Inc., 1987. s. 368. ISBN 019-5043642.

¹³ HALÁSEK, D. a L. ZEŽULOVÁ. *Veřejná politika*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská, 2004. s. 56. ISBN 80-248-0711-4.

- garantovat svobodný přístup občanů k informacím, podporovat výměnu informací uvnitř systému kultury, mezi systémem kultury a vnějším prostředím bez ohledu na jazykové a administrativní hranice,
- podporovat výchovu a osvětu v systému tvorby i užívání kulturních statků,
- brzdit negativní vlivy komercionalizace kultury.¹⁴

Nástroje kulturní politiky, prostřednictvím nichž jsou cíle realizovány, mohou být např. legislativní, institucionální (státní kulturní instituce), řídicí (státní správa kultury a kulturního bohatství), metodické (ovlivňování kulturního chování obyvatel) a ekonomické. Ekonomická podpora z veřejných rozpočtů je do oblasti kultury a umění poskytována nejčastěji formou přímých účelových či neúčelových dotací ze státního rozpočtu či nepřímou formou daňových úlev. Příkladem lze uvést samofinancování francouzské filmové produkce, kdy producenti získávají kompenzaci v podobě daně ze vstupného v případě, že ji použijí na produkci nových francouzských filmů, na druhé straně mohou fungovat jako omezující faktor, pokud stát uvalí vyšší sazbu u DPH.¹⁵

Kulturní politika se stává stále významnější součástí vládní politiky na národní i mezinárodní úrovni. Úzce souvisí a prolíná se s hospodářskou politikou. Thorsby si všímá především tzv. průniků kulturní a hospodářské politiky, jako např.:

- úrovně vládní podpory umění a kultury,
- rovnováhy mezi přímými a nepřímými prostředky podpory kultury,
- možností veřejného a soukromého sektoru při ochraně kulturního dědictví,
- obchodní politiky kulturních statků a služeb,
- role umění a kultury při vytváření pracovních míst a příjmů v místech, které byly zasaženy průmyslovým poklesem,
- právních a ekonomických otázek, které se týkají duševního vlastnictví spojeného s kulturními statky a službami,
- faktu, že kulturní odvětví jsou rozsáhlými zdroji inovací, růstu a strukturálních změn v ekonomice.¹⁶

¹⁴ MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Kulturní politika*. [online]. © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/KP.doc

¹⁵ HARMENÍKOVÁ, B. *Kultura a masmédiá v tržních podmínkách. Veřejná podpora a alternativní zdroje financování*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1995. s. 81. ISBN 80-79-857-2.

¹⁶ THORSBY, D. *Economics of Cultural Policy*. 1. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. s. 8. ISBN 978-0-521-86825-9.

Země využívající svůj kulturní potenciál ve prospěch domácí ekonomiky, se vyznačují například rostoucím podílem cestovního ruchu na tvorbě hrubého domácího produktu. Kulturní potenciál rovněž působí jako rozvojový faktor pro vzdělanost dané společnosti a pozitivně zasahuje i do ostatních hospodářských sektorů.

1.3 Kulturní diplomacie

Nejčastěji se termínem diplomacie označuje mezinárodní činnost státu v mnoha jejích aspektech nebo vztahy mezi státy a mezinárodními organizacemi na mezinárodní úrovni. Jedná se o soubor praktických nauk, norem a obyčejů v mezinárodních stycích. Termín také znamená promyšlený přístup k řešení problému nebo také mimořádnou obratnost v jednání s partnery. Českým ekvivalentem slova diplomacie je výraz jednání nebo vyjednávání. Kavan, Matějka, Ort ve své knize uvádí, že „*diplomacie je činnost směřující k dosahování zahraničně politických cílů jednáním. Je rozvíjena orgány státu pověřených mezinárodními styky (hlavou státu či vlády, ministerstvem zahraničních věcí, diplomatickými zástupci)*“.¹⁷ Obecně je diplomacie považována za nástroj zahraniční politiky a buduje a ovlivňuje řízení mezinárodních vztahů. O zapojení do diplomacie se snaží i mezinárodní organizace nadnárodní, soustředěné na mezinárodní obchod, finance, podnikání, výrobu, kulturu, turistiku, sport aj., zatím však stále platí, že hlavními nositeli diplomatické činnosti jsou státy. Diplomatické aktivity by měly vést k prosazení zájmu celého státního celku. Diplomatická jednání jsou většinou zaměřena na kulturní, obchodní, společenskou, vojenskou, sportovní, politickou a právní oblast.¹⁸ Konkrétně pak jednotlivé úkoly diplomatických misí uvádí čl. 3, odst. 1 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích z roku 1961.¹⁹

¹⁷ KAVAN, J., MATĚJKA, Z., ORT, A. *Diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 20. ISBN 978-80-7380-079-6.

¹⁸ VESELÝ, Z. a kol. *Diplomacie v měnícím se světě*. Praha: Professional Publishing, 2009. s. 88. ISBN 978-80-7431-006-5.

¹⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Vídeňská úmluva o diplomatických stycích*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/videnska_umluva_o_diplomatickych_stycich.html

Existuje mnoho různých oblastí diplomacie. Patří mezi ně diplomacie bilaterální, multilaterální, summitová, parlamentní (komunikace mezi členy parlamentů nebo jednotlivých komisí či delegací, sdílení nebo řešení problémů, které vznikají při parlamentní praxi), vojenská, veřejná, ekonomická (zaměřuje na podporu hospodářských zájmů státu – především jeho výrobců, podnikatelů a firem), kulturní, paradiplomacie (zahraniční aktivity obcí, měst a regionů) a diplomacie neoficiální.²⁰

Hlavní formy diplomacie:

- tradiční bilaterální jednání (stát versus stát) a multilaterální jednání (jednání státu vůči mezinárodní organizaci či skupině států),
- vrcholové návštěvy, činnost zastupitelského úřadu, kongresy, konference, porady
- diplomatická korespondence pomocí listů, nót, prohlášení, memorand,
- objasňování zahraniční politiky státu v hromadných sdělovacích prostředcích,
- uzavírání dvoustranných smluv, memorand,
- vytváření mezinárodních smluv – konvencí,
- zahraniční obchod, investice (Czech Trade, Czech Invest),
- kulturní styky – navazování dobrých vztahů prostřednictvím kultury dané země (Česká centra, British Council, Francouzský institut),
- propagace turistiky v dané zemi (Czech Tourism).²¹

Zahraniční kulturní politika státu se odehrává jak v rovině diplomacie tradiční, tak v rovině diplomacie kulturní. Tradiční diplomacie v tomto ohledu znamená např. uzavírání dohod a jednání, která se týkají bilaterálních a multilaterálních vztahů v oblastech spjatých s kulturou, například uzavření dohod o vzájemné kulturní spolupráci mezi státy, ochrana světového kulturního dědictví aj.²²

Význam kulturní diplomacie, jakožto nástroje prosazování zahraničně politických zájmů, vzhledem k rozmachu globalizace a širokému rozvoji nejmodernějších hromadných sdělovacích prostředků stále roste. Kulturní diplomacie spadá do veřejného i soukromého sektoru. Napomáhá k prohloubení vztahů mezi státy a je vnitřní součástí

²⁰ JUNGBAUER, R. *Druhy soudobé diplomacie*. [online]. © 2011 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.iir.cz/en/article/druhy-soudobe-diplomacie>

²¹ KAVAN, J., MATĚJKA, Z., ORT, A. *Diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 12. ISBN 978-80-7380-079-6.

²² PETERKOVÁ, J. *Veřejná diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 12. ISBN 978-80-7380-125-0.

veřejné diplomacie. Hlavním aktérem kulturní diplomacie je především stát, v rámci sektoru veřejného se jedná o státem zřízené instituce a aktéry mohou být ministerstva, asociace, velvyslanectví, příspěvkové organizace, vzdělávací a kulturní instituce, instituce zabývající se zahraničním vysíláním a další státem zřizované instituce. Sektor soukromý je tvořen soukromými, nestátními, ziskovými i neziskovými organizacemi, fondy, jejichž posláním může být například mezinárodní dialog a informovanost. Mezi ostatní aktéry se řadí především umělci, divadelní či hudební interpreti a sportovci. Oficiální diplomatické zastoupení v mnoha zemích zahrnuje často kulturního atašé.²³ Tyto instituce a jednotlivci reprezentují pomocí nástrojů kulturní diplomacie daný stát v zahraničí širokému publiku.

Cílem je pozitivně ovlivnit zahraniční publikum a zpřístupnit informace o dané zemi. Stát vykonává státní oficiální aktivity, ty jsou realizovány prostřednictvím prezentace, propagace a posilování dobré pověsti státu na základě kulturních aktivit v nejširším slova smyslu prostřednictvím nositelů kultury v zahraničí, jako jsou např. kulturní centra. Jestliže daný stát nemá vlastní kulturní centra, kulturní agendu přebírají kulturní oddělení zastupitelských úřadů dané země.²⁴

Hlavní náplní činnosti obou složek je výuka jazyka, organizace výstav, přednášek, aj. Stát dále spolufinancuje kulturně diplomatické aktivity, jako jsou akademické výměny umělců, pedagogů a osobností kulturního života v daném státě. Tyto jsou spojené s prezentací a navázáním spolupráce v oblasti politiky, vědy a umění. Nenásilnou formou kulturní diplomacie je podpora překladu. Spočívá ve financování překladu děl autorů daného státu do jazyka státu příjemce, tím tak pomáhá přiblížit kulturní model státu. Vzdělávací organizace jako jsou střední školy, vysoké školy, univerzity a muzea mají řadu partnerských dohod, prostřednictvím kterých se aktivně účastní kulturní výměny. Vzdělávací instituce daného státu v zahraničí jsou podporovány ze státního rozpočtu, ostatní zdroje pochází ze školného, od sponzorů atd. Mnoho neziskových organizací vykonává svou činnost doma i v zahraničí. Často jsou závislé na příspěvcích veřejnosti, přestože se jejich priority a cíle někdy liší od oficiálních strategií daného

²³ HOLDEN, J. *Influence and Attraction: Culture and the Race for Soft Power in the 21st Century*. London: British Council, 2013. ISBN 978-0-86355-707-1. Dostupné z: <http://www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/influence-and-attraction-report.pdf>

²⁴ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 25. ISBN 978-80-86506-73-9.

státu. Soukromé firmy a podnikatelé často poskytují sponzorské dary umělcům a kulturním centrům při organizování jejich akcí v zahraničí. Fondy a jednotlivé soukromé osoby se podílí např. na financování kulturních prezentací v zahraničí, dotují stipendia. Jakýkoli občan přicházející do zahraničí se setkává s tamní veřejností a tímto necíleně reprezentuje svůj stát a poukazuje na kulturu rodného státu.

Mezi nástroje kulturní diplomacie se vedle jejího financování řadí zejména aktivity kulturních institutů. Aktivity je možné rozdělit do skupin dle způsobu komunikace s publikem na:

- aktivity, které zahrnují přímý kontakt s publikem; výuka jazyků a poskytování jazykových certifikátů, výstavy, představení, pořádání festivalů a veletrhů,
- aktivity v digitální rovině: komunikace pomocí elektronických kanálů, informace na sociálních sítích, online výukové programy, webové stránky a mobilní aplikace,
- aktivity zaměřené na pasivního čtenáře a posluchače: publikace, rozhlasové a televizní vysílání.²⁵ Zahraniční vysílání se pohybuje na hranici kulturní diplomacie a komunikační strategie státu. Televizní a rozhlasové vysílání má obrovský globální rozsah, proto velké státy usilují v těchto médiích o mediální vliv, uvědomují si sílu a význam veřejného mínění. Mezi nejznámější vysílací stanice patří britská BBC a francouzská France 24. Tento druh komunikace se zahraničím je velmi nákladný, financování je proto pokryto jak státními tak soukromými subjekty v rámci jejich vzájemné spolupráce. Jako poslední nástroj lze zmínit publikace oficiálních institucí státu, brožury, výroční zprávy, studijní materiály.²⁶

Účastníci kulturní diplomacie směřují svou činnost k široké veřejnosti, vztah mezi kulturní diplomacií a veřejnou diplomacií je zřejmý. Vztah mezi veřejnou a kulturní diplomacií vnímá Drnovšek-Zorko, která ve své publikaci uvádí, že veřejná diplomacie se snaží o propagaci národních cílů a politik země, o komunikaci národních idejí a ideálů, názorů a hodnot, o vytváření společného porozumění a vztahů. Kulturní diplomacie může hrát roli v každé z těchto úrovní a je charakterizována jako opěrný bod

²⁵ BRITISH COUNCIL. *British Council Annual Report 2012-13*. [online]. © 2013 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/annual-report-2012-13.pdf>

²⁶ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 26. ISBN 978-80-86506-73-9.

veřejné diplomacie.²⁷ Pojem veřejná diplomacie je dle Peterkové v současné době chápán jako „*proces komunikace se zahraničním publikem, které je osloveno pomocí řady různých nástrojů.*“²⁸

Nástroji veřejné diplomacie jsou tradiční nástroje prezentace, jako je rádio, televize, moderní komunikační technologie, publikace, kulturní pořady, výměnné pobyty, ale také ucelená koncepce a strategie veřejné diplomacie státu. Svými metodami, prostředky a cíli se veřejná diplomacie často prolíná s ekonomickou a kulturní diplomacií.

1.4 Kulturní standardy a dimenze

Kulturní standardy vyjadřují konkrétní sociální normy, které by příslušníci různých kultur měli sdílet a respektovat, jsou považovány za součást osobnosti. Představují metodický nástroj konkrétně popisující způsob myšlení, sociálního chování a jednání příslušníků různých kultur. „*Kulturní standardy jsou způsoby vnímání, myšlení, hodnocení a jednání, které většina příslušníků jedné určité kultury považuje za obvyklé, normální, typické a společensky závazné jak pro sebe, tak pro ostatní. Tyto kulturní standardy regulují chování lidí včetně komunikačního chování. Jsou podrobně identifikovány zejména pro různá prostředí, v nichž dochází ke komunikaci.*“²⁹

Thomas definuje kulturní standardy následovně: „*Pod pojmem kulturní standardy se rozumí všechny druhy vnímání, myšlení a jednání, na které je nahlíženo od většiny členů určité skupiny osobně a od ostatních normálně, samozřejmě, typicky a závazně. Vlastní a cizí chování je posuzováno a regulováno na základě těchto kulturních*

²⁷ DRNOVŠEK-ZORKO, H. *New paradigms, new models : culture in the EU external relations.* Ljubljana: ZRC SAZU, ZRC Publishing, 2008. s. 12. ISBN 978-961-254-064-7.

²⁸ PETERKOVÁ, J. *Veřejná diplomacie.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 12. ISBN 978-80-7380-125-0.

²⁹ PRŮCHA, J. *Interkulturní komunikace.* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. s. 56. ISBN 978-80-247-3069-1.

standardů.³⁰ Thomas poukazuje na skutečnost, že kulturní standardy lze považovat za součást osobnosti. Stávají zřetelnými až v interakci s příslušníky kultury jiné a nelze je identifikovat před procesem konfrontace dvou konkrétních kultur. Interpretace standardů lze tedy provést pouze na základě výsledku srovnání dvou a více kultur. Každá interakce mezi dvěma příslušníky různých kultur je mimořádně složitá z toho důvodu, že se každý z partnerů nachází ve více sociálních situacích najednou. Proto je třeba brát v úvahu kulturu a kulturní standardy vlastní kultury, předpokládanou kulturu, resp. standardy, druhé, hostitelské země.³¹ Efektivní komunikace či následná spolupráce dvou partnerů odlišných kultur, vyžaduje respekt cizí kultury a kulturních standardů partnera. Oba kulturní rámce musí být kompatibilní. Nezbytná je schopnost vnímat způsob a důvod chování svého partnera, jeho jednacího stylu, přemýšlet, v čem je zranitelný, posléze interpretovat a přiměřeně prožívat společné sociální situace v kontextu vlastní i cizí kultury.³²

Typologií národních kultur a studií závislosti lidského chování na kultuře se od 60. let 20. století zabýval Geert Hofstede. Získaná data z výzkumu zpracoval formou faktorové analýzy, ze které odvodil kritéria pro odlišnosti národních kultur, tzv. dimenze. Tyto dimenze dle Hofstedeho vyjadřují nejobecnější rovinu kulturních rozdílů mezi zeměmi a lze se s nimi setkat při každé zmínce o interkulturním managementu. Základní problémové oblasti ve společnosti odpovídají, dle jeho výzkumů, těmto kulturním dimenzím: snaha vyhnout se riziku, vzdálenost mocenských pozic, míra individualismu versus kolektivismus, převaha maskulinních resp. femininních hodnot a krátkodobá versus dlouhodobá orientace.³³ Dle zjištění kulturních rozdílů mezi zeměmi lze mezinárodní vztahy a mezistátní jednání přizpůsobit dané kultuře a vytvořit tak příznivé prostředí pro zahraniční politiku státu, který kulturní a diplomatické aktivity realizuje.³⁴

³⁰ THOMAS, A. In: MEYER, U. *In the name of identity: Teaching cultural awareness in the intercultural classroom*. [online]. © 2007 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.immi.se/intercultural/nr19/meyer-ulrike.htm>

³¹ NOVÝ, I.; SCHROLL-MACHL, S. *Interkulturní komunikace v řízení a podnikání: česko-německá*. Praha: Management Press, 2007. s. 29. ISBN 978-7261-158-4.

³² ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchodní jednání*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. s. 46. ISBN 80-86419-28-2.

³³ HOFSTEDE, G., HOFSTEDE G. J. *Kultury a organizace: Software lidské mysli: Spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Praha: Linde, 2007. s. 45. ISBN 978-80-86131-70-2.

³⁴ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 29. ISBN 978-80-86506-73-9.

2 KULTURNÍ POLITIKA A KULTURNÍ DIPLOMACIE

FRANCIE

Francouzská kulturní politika se vyznačuje svou dlouholetou historií, silnou přítomností státu ve veřejném životě a kontinuitou institucí po celá staletí. Francie si chrání kulturní dědictví, tradice, jazyk. Stát řídí a financuje samosprávy v oblasti kultury, podílí se na procesu územního plánování zasahujícího do kulturních zón, památek a objektů, definuje priority, strukturu kulturních aktivit, pomáhá tvorbě lepšího prostředí nakloněnému kulturnímu poslání a řídí významné kulturní instituce. Zabývá se také problematikou související s kulturou v zemi týkající se zejména architektury a kulturního dědictví, národních francouzských archivů, vývoje médií, knih, hudby, tance, divadla, francouzských muzeí, Národního filmového centra, komunikace.³⁵

Francouzská kulturní diplomacie má ve světě prestižní historické, politické, hospodářské a kulturní postavení. Ambice státu stále posilovat své postavení ve světě je založena na působení všech složek zahraniční politiky a kulturní diplomacie. Zahraniční politika Francie se dělí na rovinu kulturní diplomacie ve smyslu diplomacie veřejné a na oblast tradiční diplomacie, která na multilaterální a bilaterální úrovni řeší témata související s kulturou.³⁶ Francie se v rámci kulturní diplomacie řadí mezi nejaktivnější země. Kulturní diplomacie Francie představuje centralizovaný systém, kultura je úzce spjatá se státním aparátem, což souvisí zejména s financováním zahraniční kulturní činnosti. Z hlediska institucionárního zastoupení je kulturní diplomacie realizována zejména ministerstvy a jim příslušejícím agenturám, organizacemi a mnoha jinými aktéry působících v zahraničí. Institucionární struktura je výjimečná počtem a typem aktérů, Francois Chaubet uvádí že „*francouzský model kulturní diplomacie činí diplomacii Francie centralizovanou, přímou a různorodou.*“³⁷ Dalším znakem a nezbytnou součástí kulturní diplomacie je francouzský jazyk. Je symbolem

³⁵ YAPP, N., SYRRET, M. *Xenofobní průvodce: Francouzi*. Praha: XYZ, s.r.o., 2009. S. 36. ISBN 978-80-7388-204-4.

³⁶ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 59. ISBN 978-80-86506-73-9.

³⁷ CHAUBET, F. *La culture française dans le monde 1980-2000 : Les défis de la mondialisation*. Paris: L Harmattan, 2010. s. 11. ISBN 978-2-296-11876-8.

francouzské kultury, Tomalová ho vnímá jako nositele francouzské kultury, jako instituci, jako prvek národní identity.³⁸

2.1 Vývoj kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie

Vývoj kulturní politiky Francie

První prvky kulturní politiky se začínají projevovat se vznikem muzeí, divadel, uměleckých škol a dalších institucí dotovaných státem, například Francouzské akademie, Národní knihovny aj. Kultura znamenala vše, co zahrnuje znalosti, přesvědčení, umění, mravnost, právo a další schopnosti nebo zvyky kterých člověk, jakožto člen společnosti, dosáhl. Dokument, který dal základ současnému uspořádání veřejné správy ve Francii je ústava z roku 1958.³⁹ První Ministerstvo pro kulturní záležitosti bylo zřízeno vládním dekretem v roce 1959,⁴⁰ kultura se tak stala poprvé ve francouzských dějinách samostatnou doménou veřejné politiky. Na předním místě prvního ministra kultury Malrauxe byl princip demokratizace kultury, tento princip setrval v agendě ministerstva dodnes. Druhý ministr Lang, měl kladný přístup k podpoře různých druhů umění a jeho aktivní národní podpora měla vysoký podíl na kulturní produkci, z toho plyne aktivita v oblasti kulturního průmyslu. V letech 1981-1982 bylo vydáno několik decentralizačních zákonů, které vymezili role samospráv, což znamená, že územní orgány přestaly být závislé na státě a začaly se prohlubovat jejich kompetence. Tento francouzský územní systém postaven na základě decentralizačních zákonů platí dodnes. Francie se oficiálně stala decentralizovaným státem dne 28. března 2003. Od té doby je územní samospráva posílena a rovnost mezi územními orgány je

³⁸ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 45. ISBN 978-80-86506-73-9.

³⁹ LEGIFRANCE. *Constitution du 4 octobre 1958*. [online]. 2009 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006071194>

⁴⁰ MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION. *Le ministère historique*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culture.gouv.fr/culture/historique/liste09.html>

podpořena vyrovnáním jejich zdrojů.⁴¹ V současné době do kulturní politiky Francie zasahuje státní správa, ale i další neziskové orgány či soukromé společnosti. Z hlediska centrální administrativy je hlavním aktérem Ministerstvo kultury a komunikace (*Ministère de la Culture et de la Communication*), dalším pak Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (*Le ministère des Affaires étrangères et du Développement international*).⁴²

Vývoj kulturní diplomacie Francie

Počátek vývoje francouzské kulturní diplomacie sahá do doby monarchie, od roku 1945 se začíná formulovat současná kulturní diplomacie Francie. Francouzská kultura se začala šířit v rámci kolonizace nových území, mezi zprostředkovatele patří misionáři a dobyvatelé. Kulturní pronikání Francie do Evropy ovlivnili zejména panovníci František I., Ludvík XIII. a Ludvík XIV.⁴³ Za nejdůležitější kroky během jejich panování se považuje legitimace kulturního pronikání Francie do Orientu, oficiální ustanovení francouzštiny ve Francii, rozvoj zámořské expanze, založení kulturních institucí a Francouzské akademie (*l'Académie française*), která působí dodnes, šíření francouzského jazyka a francouzské kultury v oblastech francouzských kolonií.⁴⁴

Doba osvícenství je charakteristická individuálním působením francouzských učitelů a vychovatelů u šlechtických rodin v Evropě, zejména v Rusku, Prusku.

Ministerstvo zahraničních věcí bylo státem zřízeno v osmnáctém století, v činnosti pokračovalo i v průběhu revoluce a jeho činnost s některými rozdíly přetrvává až do současnosti. Během Třetí francouzské republiky v letech 1870-1940 se Francie vyznačuje výraznou institucionalizací zahraniční kulturní činnosti státu, její základ trvá dodnes.⁴⁵ Po válce, v roce 1945 je založena Sekce pro kulturní vztahy (*Direction générale des Relations culturelles*), která dnes nese název Sekce pro globalizaci, rozvoj

⁴¹ VIE PUBLIQUE. *Loi constitutionnelle du 28 mars 2003 relative à l'organisation décentralisée de la République*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.vie-publique.fr/actualite/panorama/texte-vote/loi-constitutionnelle-du-28-mars-2003-relative-organisation-decentralisee-republique.html>

⁴² CULTURECOMMUNICATION. *Histoire du ministère*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culturecommunication.gouv.fr/Ministere/Histoire-du-ministere/Les-ministres>

⁴³ GENTIL, G., POIRRIER, P., DONNEDIEU DE VABRES, R. *La politique culturelle en débat: anthologie: 1955-2005*. Paris: Documentation française, 2006. s. 125. ISBN 978-2-110060-89-1.

⁴⁴ ROCHE, F., PINIAU, B., LEVITTE, J.D., *Histoire de la diplomatie culturelle des origines à 1995*. Paris: ADPF : la Documentation française, 1995. s. 156. ISBN 978-2-911-12700-7.

⁴⁵ HISTORIEDUMONDE.NET. *Troisième République*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.histoiredumonde.net/Troisieme-Republique.html>

a spolupráci (*Direction générale de la mondialisation, du développement et des partenariats*).⁴⁶ Klade důraz zejména na audiovizuální komunikaci a šíření kultury a jazyka. V roce 1970 byla založena Mezinárodní organizace Frankofonie (*Organisation internationale de la Francophonie*), jejíž mise usilovaly o propagaci a podporu francouzského jazyka a kulturní diverzity členských států Frankofonie.⁴⁷ 21. století je v oblasti kulturní diplomacie významné z hlediska zavedení zahraničního vysílání TV5, Radio France nebo France 24. Toto období je také spojené se změnami ve francouzské administrativě, důvodem tohoto kroku byla snaha o její modernizaci.

2.2 Instituce kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie

Instituce kulturní politiky Francie

Kulturní politiku Francie zajišťuje z organizačního hlediska státní správa (vláda a ministerstva) a její dekoncentrované orgány, které prosazují kulturní politiku na místní úrovni v koordinaci s vládní politikou. Hlavní úlohu má však Ministerstvo kultury a komunikace, které je nadřazeným orgánem všem dekoncentrovaným úřadům.

V rámci decentralizace vznikla samospráva, která je rozdělena mezi tři územně samosprávné celky:

- regiony, samosprávu zastávají regionální rady (*Conseil régional*),
- departementy, samosprávu zastávají departementální rady (*Conseil général*),
- obce, samosprávu zastávají obecní rady (*Conseil municipal*). Rada obce je zastoupena starostou, zabezpečuje výkon státní správy v přenesené působnosti. Starosta zastupuje a řídí obec jako územně samosprávný celek, zároveň zastupuje stát na území obce, je tedy výkonným orgánem obce.⁴⁸

⁴⁶ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 58. ISBN 978-80-86506-73-9.

⁴⁷ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mezinárodní organizace Frankofonie*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/paris/cz/frankofonie/>

⁴⁸ CHAUBET, F. *La culture française dans le monde 1980-2000 : Les défis de la mondialisation*. Paris: L Harmattan, 2010. s. 99. ISBN 978-2-296-11876-8.

Zodpovědnost za kulturní politiku nesou centrální správa ministerstva kultury a komunikace, dekoncentrované orgány s národní kompetencí SCN (*servis à compétence nationale*)⁴⁹, decentralizované orgány na úrovni krajů např. STAP (*services territoriaux de l'architecture et du patrimoine*)⁵⁰. Činnost Ministerstva kultury a komunikace je primárně zaměřena na kulturní agendu uvnitř státu a jeho role ve vnějších kulturních vztazích byla do konce 20. století minimální. Existovala však jedna výjimka, která trvá dodnes a tou je oblast exportu filmové a knižní produkce. Tato oblast nespadá pod Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje ale pod Ministerstvo kultury a komunikace. Důvodem tohoto rozdělení kompetencí byly silné ambice ministra kultury Jacka Langa, který chtěl působit i v mezinárodní agendě a velká mezinárodní prestiž institucí, jako je např. Louvre nebo Francouzská národní knihovna, které Ministerstvo kultury spravuje.⁵¹ V roce 2004 vznikl samostatný mezinárodní odbor, přímo spadající pod ministra kultury s názvem Odbor pro evropské a mezinárodní záležitosti (*Département des affaires européennes et internationales*).⁵² Odbor koordinuje všechny činnosti ministerstva týkajících se bilaterální a multilaterální spolupráce se zahraničím, podporuje spolupráci s Evropou, vytváří evropské strategie ministerstva a jeho reprezentaci u institucí Evropské unie. Podporuje cizí kultury ve Francii formou přijímání zahraničních umělců a profesionálů v kultuře na podporu vzdělání a tvorbou programů. Další kompetencí je činnost v oblasti šíření francouzské kultury, současné tvorby, Frankofonie a francouzského kulturního průmyslu v zahraničí, a to ve spolupráci s ostatními zainteresovanými ministerstvy.⁵³

V rámci svých agend se na kulturní politice částečně podílí také Ministerstvo školství (42%), Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (18%), Ministerstvo vzdělávání a výzkumu (11%). Přímou či nepřímou se na finanční či jiné podpoře umění

⁴⁹ CULTURECOMMUNICATION. *Services à compétence nationale*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culturecommunication.gouv.fr/Ministere/Etablissements-et-services-deconcentres/Services-a-competence-nationale>

⁵⁰ SIG/DILA REPUBLIQUE FRANÇAISE. *Service Territorial de l'Architecture et du Patrimoine (STAP)*. [online]. © 2011-2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.yonne.gouv.fr/Services-de-l-Etat/Culture/Service-Territorial-de-l-Architecture-et-du-Patrimoine-STAP>

⁵¹ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 59. ISBN 978-80-86506-73-9.

⁵² LE MINISTÈRE. *Département des affaires européennes et internationales*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culture.gouv.fr/culture/dai1.htm>

⁵³ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 59. ISBN 978-80-86506-73-9.

a umělců podílejí i jiné instituce, jako jsou např. veřejné instituty, komise, fondy, soukromé firmy, domácnosti, viz příloha 1.

Instituce kulturní diplomacie Francie

Francouzská institucionální struktura kulturní diplomacie je velmi rozmanitá a kulturní diplomacie je realizována množstvím aktérů, jež se na francouzské zahraniční kulturní činnosti podílí. Obecně lze subjekty kulturní diplomacie rozdělit do tří skupin:

- tzv. *les pilotes*, tuto první skupinu tvoří Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (*Le ministère des Affaires étrangères et du Développement international*), Ministerstvo kultury a komunikace (*Ministère de la Culture et de la Communication*) a Ministerstvo školství (*Ministère de l'Éducation nationale*). Mezi kompetence ministerstva zahraničních věcí spadá rozhodování o záležitostech kulturní diplomacie uvnitř vlády a financování většiny kulturních aktivit. Dále řídí množství aktérů a kulturních institucí v zahraničí. Součástí ministerstva zahraničních věcí je administrativní jednotka Sekce pro globalizaci, rozvoj a spolupráci (*Direction générale de la mondialisation, du développement et des partenariats*),⁵⁴ která podporuje vzdělávání elit. Zahraniční osobnosti jsou formovány na území Francie s předpokladem, že se poté stanou významnými příslušníky svého národa, jež budou disponovat poznatky z Francie. Ministerstvo zahraničních věcí tuto aktivitu organizuje na základě programu PIPA (*Le Programme d'invitation des personnalités d'avenir*),⁵⁵ Francie je vedoucím členem Mezinárodní Organizace frankofonie (*l'Organisation Internationale de la francophonie, OIF*). Členy organizace, tedy státy nebo zúčastněné vlády, spojuje francouzský jazyk a společné hodnoty, mezi které patří např. kulturní rozmanitost, mír, demokratická vláda, upevňování právního státu a ochrana životního prostředí.⁵⁶
- tzv. *les opérateurs*, druhou skupinu tvoří kulturní zahraniční agentury, které spadají pod centrální správu Ministerstva zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje

⁵⁴ LEXTRAIT, F., DUFFOUR, M., VAN HAMME, M., GROUSARD, G. *Une nouvelle époque de l'action culturelle : rapport à Michel Duffour, secrétariat d'Etat au patrimoine et à la décentralisation culturelle, mai 2001*. Paris : Documentation française, 2001. s. 68. ISBN 978-2-110049-28-5.

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mezinárodní organizace Frankofonie (OIF)*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/paris/cz/frankofonie/>

a Ministerstva kultury a komunikace. CulturesFrance, CampusFrance, Agentura pro francouzskou výuku v zahraničí AEFÉ (*Agence pour l'enseignement français à l'étranger*), Unifrance Films, která spadá pod Národní centrum kinematografie a animovaného filmu CNC (*Centre national du cinéma et de l'image animée*), francouzský výzkumný ústav CEFRES (*Centre français de recherche en sciences sociales*),⁵⁷

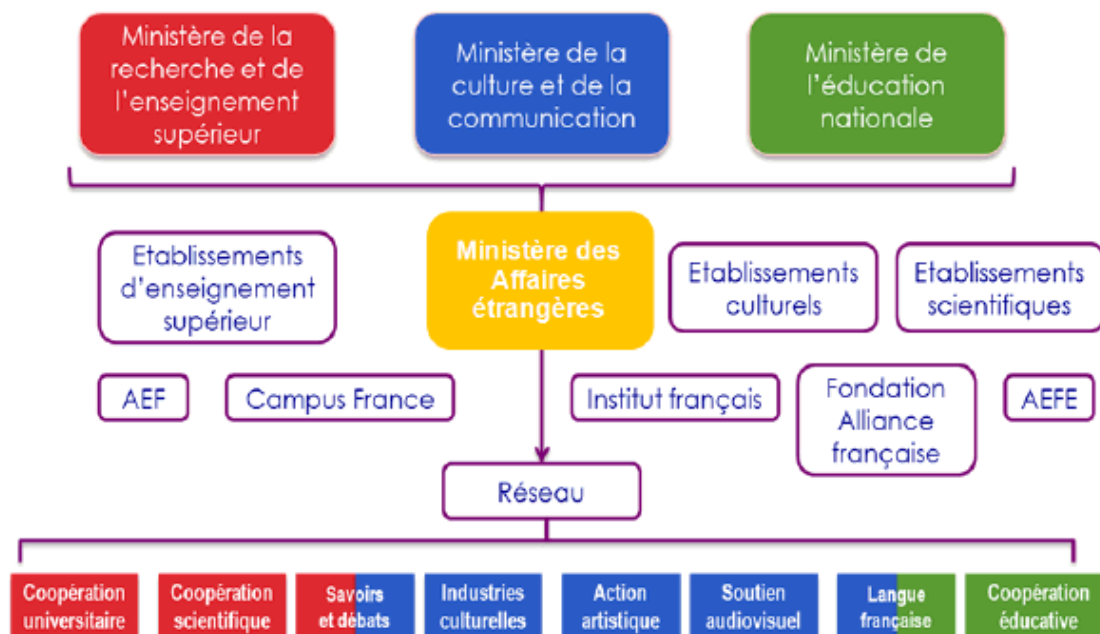
- síť francouzské kulturní diplomacie působící v zahraničí; třetí skupina je tvořena sítí francouzských kulturních center, francouzských institutů, francouzských aliancí (*Alliance française*), Odborem pro kulturní činnost a spolupráci SCAC (*Service de coopération et d'action culturelle*), a soukromými institucemi, které přispívají k šíření francouzské kultury. Z organizačního hlediska jsou kulturní oddělení francouzských velvyslanectví (SCAC) spravována a řízena radou pro kulturu a spolupráci COCAC (*Conseiller de coopération et d'action culturelle*).⁵⁸ Kulturní oddělení francouzských velvyslanectví se od roku 2010 slučují s Francouzskými instituty, z toho vyplývá sloučení funkce kulturního rady s funkcí ředitele Francouzského institutu. V Praze se Oddělení pro kulturní činnost a spolupráci sloučilo s Francouzským institutem dne 1. 1. 2012.⁵⁹

⁵⁷ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 61. ISBN 978-80-86506-73-9.

⁵⁸ Tamtéž

⁵⁹ FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Oddělení pro kulturu a spolupráci*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.france.cz/Oddeleni-pro-kulturu-a-spolupraci>

Obrázek 1: Organizační schéma kulturních institucí Francie

Zdroj: ASSEMBLÉE NATIONALE. [online]. © 2013 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.assemblee-nationale.fr/14/rap-info/i1591.asp>⁶⁰

2.3 Nástroje kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie

Mezi nástroje kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie se řadí především státní aktivity.

Základní nástroje kulturní politiky Francie

- legislativní činnost: správa regulativní politiky, tvorba zákonů a regulativních předpisů, regulační opatření (v rámci textů zákonů přijatých parlamentem) Ministerstva kultury a komunikace. Hlavními dokumenty kulturní politiky Francie jsou legislativní předpisy, dokument trvale udržitelného rozvoje, rozpočet, víceleté smlouvy mezi organizacemi či sdruženími a státem. Celostátní koncepční

⁶⁰ ASSEMBLÉE NATIONALE. [online]. © 2013 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.assemblee-nationale.fr/14/rap-info/i1591.asp>

dokumenty kultury neexistují. Důležité zákony v oblasti kultury je možno nalézt na stránkách ministerstva kultury a komunikace.⁶¹

- financování kulturní politiky ze státního rozpočtu: Ministerstvo kultury a komunikace financuje oblast kultury přidělenými prostředky ze státního rozpočtu, které jsou schválené parlamentem. Realizace záměrů vládní kulturní politiky jako například stanovení směrů a oblastí rozvoje kultury, uspokojování potřeb jedinců atd. závisí na výši finančních prostředků. Veřejné výdaje (prostředky vynaložené vládou daného státu na různé účely), nejsou jediným zdrojem financování kultury. Mezi zdroje financování kultury patří také rozpočty samospráv, podniků a domácností. Soukromé financování kultury je zajištěno hlavně pomocí domácí kulturní spotřeby a sponzorství firem. Společnosti, které se podílí na sponzorství kultury, mohou uplatňovat daňovou slevu (60% s limitem 0,5 % z daně z čistého obratu) určenou ministerstvem kultury a komunikace. Hospodaření obcí je stanoveno právními předpisy, dle kterých mají právo na vlastní rozpočet, jsou autonomní. Ve Francii peněžní fondy na komunální úrovni neexistují, existují státem zřízené účty státní pokladny, které slouží k přerozdělování veřejných finančních prostředků.⁶²
- řízení místních klíčových institucí a služeb.⁶³

Nástroje kulturní diplomacie Francie

- financování zahraniční kulturní diplomacie ze státního rozpočtu. Přidělené prostředky ze státního rozpočtu jsou schválené parlamentem. Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje financuje až 80% zahraničních kulturních aktivit, Ministerstvo školství pokrývá 8,6% aktivit a Ministerstvo kultury

⁶¹ MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION. *La Politique du patrimoine : chronologie*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: http://www.reunion.pref.gouv.fr/drac/30ansdepolitiquepatrimoniales_fichiers/30ans_chronologie.html

⁶² VIE PUBLIQUE. *Fiscalité et redistribution*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.viepublique.fr/decouverte-institutions/finances-publiques/approfondissements/fiscalite-redistribution.html>

⁶³ DUBOSCLARD, A., RISON, L.R., JEAN-PIERRE, L., JOURNOUD, P., OKRET, CH., TRIMBUR D. *Entre rayonnement et réciprocité. Contributions à l'histoire de la diplomatie culturelle*. Paris: Publications de la Sorbone, 2002. s. 121. ISBN 2859444661.

a komunikace na kulturní diplomacii vynakládá 2% financí.⁶⁴ Prostředky na kulturní diplomacii se v rozpočtu rozdělují na dotace dle oblastí činnosti a to pro kulturní centra, francouzské zahraniční vysílání, vědeckou, technickou a universitní spolupráci, francouzské školy v zahraničí, frankofonní organizace, mezinárodní činnosti ministerstva kultury a komunikace a pro organizace, které se podílí na vývozu francouzské kinematografie,⁶⁵

- řízení a kontrola agentur podřízených ministerstvu zahraničních věcí působících v zahraničí,
- státní koordinace francouzského školství v zahraničí,
- činnost státu, aktivity zahraničních kanceláří, kulturních center a institutů např. šíření jazyka a kultury, solidarita s rozvojovými zeměmi,
- koncepční materiál vztahující se k francouzské vnější politice. Koncepce a priority francouzské kulturní diplomacie pro období 2008-2020 shrnuje Bílá kniha o zahraničí a evropské politice Francie (*Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008-2020*).⁶⁶ Kniha vznikla na podnět prezidenta Sarkozyho a jejím obsahem je vyjádření nezávislé komise čtyřiceti odborníků k aktuální zahraniční a evropské politice. Dokument je rozdělen do tří částí, z nichž část první se zabývá současnými problémy francouzské zahraniční politiky, druhá ukazuje základní priority a cíle francouzské zahraniční politiky, třetí část obsahuje návrhy reforem zahraniční politiky, struktury a provozu ministerstva zahraničních věcí,
- francouzská zahraniční audiovizuální politika. Zavedení zahraničního vysílání TV5, Radio France nebo France 24. Francouzské a frankofonní rozhlasové a televizní stanice patří mezi nejdůležitější a nejviditelnější nástroje zahraniční kulturní politiky Francie. Představují možnost jak oslovit široké publikum a informovat ho o mezinárodních událostech. Prezentace Francie, zejména francouzské tradiční kultury, prostřednictvím nových technologií a médií má celosvětový dosah.

⁶⁴ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 58. ISBN 978-80-86506-73-9.

⁶⁵ Tamtéž

⁶⁶ JUPPÉ, A., SCHWEITZER, L. *La France et l'Europe dans le monde : Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008-2020*. Paris: Documentation française, 2008. s. 127. ISBN 978-2110072979.

2.4 Cíle kulturní politiky a kulturní diplomacie Francie

Cíle kulturní politiky Francie

Současná kulturní politika Francie se soustřeďuje především na rozvoj umělecké tvorby a kulturní diverzity, jejich podporu a přístup publiku. Cílem je kvalita života, ochrana a obohacování lokálních kultur, zachování tradic, kulturního dědictví, respektování identity a kulturní rozmanitosti v souvislosti s globalizací, respektování svobody projevu, podpora kreativity, uměleckého vzdělávání, diverzity a rozkvětu evropských kultur v globalizovaném digitálním prostředí, propojení kultury s novými informačními technologiemi, digitalizace národního kulturního dědictví, ochrana a rozvoj francouzského jazyka, boj proti negramotnosti a dodržení programu národního rozvoje Francie nejen z hlediska kulturního, ale i z hlediska ekonomického.⁶⁷

Cíle kulturní diplomacie Francie

Cílem kulturní diplomacie je prostřednictvím prezentace, propagace a posilování dobré pověsti státu na základě kulturních aktivit v nejširším slova smyslu pozitivně ovlivnit zahraniční publikum a zpřístupnit informace o dané zemi. Dle vydaného dokumentu Bílá kniha (*Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008-2020*) je mezi cíle kulturní diplomacie zahrnuta především reforma v oblasti sítě francouzských škol v zahraničí, zajištění přítomnosti francouzských myšlenek, jazyka a francouzské kultury formou kulturní diverzity.⁶⁸

⁶⁷ COMPENDIUM. *Objectifs généraux et principes de la politique culturelle*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culturalpolicies.net/web/france.php?aid=21&language=fr&PHPSESSID=v5t5tcqtn0lq1k48gj2dngd5k7>

⁶⁸ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 56. ISBN 978-80-86506-73-9.

3 FRANCOUZSKÁ KULTURNÍ DIPLOMACIE NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Kulturní diplomacie Francie se na našem území začala formovat již v době středověku, období rozvoje kulturní diplomacie spadá do počátku 19. století a období stabilizace se datuje do 20. století. Mezi nejvýznamnější instituce zastupující Francii v České republice patří Velvyslanectví Francie v Praze, francouzské instituce zaměřené na vzdělávání všech zájemců a národností ve francouzském jazyce a instituce zaměřené na vědu a ekonomii. Tyto instituce se podílí nejen na vzdělávání, ale i na šíření francouzské a frankofonní kultury na území České republiky. Jedná se především o síť kulturních center Francouzské aliance (*Alliance française*) v České republice a Francouzského institutu v Praze (*Institut français de Prague*). Tato dvojí struktura francouzských kulturních center je velmi zvláštní, pro zahraniční publikum mnohdy nečitelná. Francouzský institut a jeho činnost je napojena na Francouzské velvyslanectví v České republice, kdežto síť Francouzské aliance spadá pod mateřskou organizaci v Paříži, která nese název *La Fondation Alliance française* a sdružuje celosvětovou síť poboček *Alliance française*.⁶⁹ Mezi oběma složkami však dochází ke vzájemné spolupráci, střediska si nekonkurují, spíše se doplňují. Velvyslanectví Francie v Praze, francouzské aliance a Francouzský institut v České republice a řada francouzsko-českých asociací se významně podílí na veškerých aktivitách spjatých s francouzskou kulturní diplomacií a tak Čechům přibližují kulturu a kulturní zvláštnosti Francie.⁷⁰ Kulturní aktivity jsou rovněž šířeny prostřednictvím klubů nebo obecně prospěšných společností, např. *Association Gallica*⁷¹, Sdružení učitelů francouzštiny, Francouzsko-českých klubů, Francouzsko-české hudební akademie v Telči aj., které

⁶⁹ LA FONDATION ALLIANCE FRANÇAISE. *Histoire d'une institution*. [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.fondation-alliancefr.org/?cat=538>

⁷⁰ INSTITUT FRANÇAIS. *Qui sommes nous*. [online]. © 2013 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Qui-sommes-nous>

⁷¹ Občanské sdružení, které sdružuje vysokoškolské učitele francouzského jazyka a literatury, kteří jsou vedoucí kateder či pověřeni zástupci kateder francouzského jazyka a literatury nebo vedoucí sekcí či pověřeni zástupci sekcí francouzského jazyka a literatury romanistických ústavů či kateder českých univerzit.

od Velvyslanectví Francie v České republice získávají částečnou finanční pomoc.⁷² Důležité mezníky francouzsko-českých vztahů ukazují vliv na kulturní diplomacii mezi oběma státy.

3.1 Vývoj kulturní diplomacie Francie na území České republiky

Již od středověku jsou vzájemné vztahy mezi českým a francouzským národem velmi významné. První známá významná událost, která spojila české země s Francií, nastala v roce 1311, kdy na český trůn nastoupil Jan Lucemburský vychovávaný na francouzském dvoře. Kladný vztah k francouzské kultuře a francouzštině se zrodil až během 19. století. Mnoho Čechů mělo zájem vycestovat a Francii poznat. F. L. Rieger byl první politik, který se v období před 1. světovou válkou pokoušel s Francií spolupracovat, do Francie vycestoval a strávil tam více než rok.⁷³ Další důležitý krok představuje realizace premiéry francouzské divadelní hry s názvem *Brute, pust' Cesara!*, která se přeložená do češtiny hrála v českém divadle několik let a dostala se do popředí českého repertoáru. V 60. letech 19. století v Praze vzniklo aktivitou Ferdinanda Pravoslava Náprstka první frankofilské hnutí, které propagovalo francouzskou kulturu. Stejně období zaznamenalo překlady několika francouzských publikací, zejména autora Victora Huga. Stejný zájem jako o překlady francouzské literatury jevil český národ zájem o francouzskou státní hymnu. Francouzský jazyk byl považován za jazyk elit a v Čechách začalo docházet k zakládání kroužků pro podporu francouzského jazyka. První snahy o vytvoření francouzského konzulátu se objevily v roce 1872. Francouzský profesor historie Ernest Denis, který o toto usiloval, se později stal zakladatelem Francouzského institutu v Praze.⁷⁴ První pobočka Francouzské aliance v Praze byla založena v roce 1886. Založila si své stanovy a počet jejich členů i poboček se neustále

⁷² ACADÉMIE FRANÇAISE. *Association Gallica* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.academie-francaise.fr/association-gallica>

⁷³ REZNIKOW, S. *Frankofilství a česká identita: 1848-1914*. Praha: Karolinum, 2008. s. 77. ISBN 978-80-24614-37-3.

⁷⁴ CHROBAK, T, OLSAKOVA, D. *Ernest Denis, 1e partie : Ernest Denis - Sa vie et son temps / Ernest Denis - Život a doba, 2e partie : Ernest Denis et la société tchèque / Ernest Denis a česká společnost*. Praha: Nakladatelství Eva – Milan Nevole, 2003. s. 33. ISBN 978-80-2393149-5.

zvyšoval. Československo-francouzské spojenectví a profrancouzské sympatie většiny obyvatel zařadily Československo na první místo v celé Evropě v počtu členů a příznivců Francouzské aliance. Zaměřovala se na aktivity kulturního charakteru, výuku francouzského jazyka, vytvářela pro své členy kvalitní a rozsáhlé knihovny, kladla důraz na organizaci kulturních akcí se zaměřením na francouzskou kulturu.

Francie otevřela v Praze svůj konzulát v roce 1897, v době, kdy české země byly ještě součástí Rakousko-uherské monarchie. „*Ve srovnání s ostatními konzuláty v rakousko-uherské monarchii byla Praha druhořadým postem. Již nikoli geopolitickým pozorovacím stanovištěm jako v roce 1897, ale jen obchodním oddělením a agenturou pro hospodářský rozvoj.*“⁷⁵ Kolem roku 1914 se v Českých zemích vytvořilo několik frankofilských spolků, se zaměřením na francouzský jazyk, např. Francouzská společnost v Praze, Akademický kroužek francouzský aj.⁷⁶ Francie jako první uznala samostatnost Československa v roce 1918 a od tohoto roku sídlí Velvyslanectví Francouzské republiky v Buquoyském paláci na Malé Straně. Spolupráce Československa s Francií a zejména aktivita Ernesta Denise vedla v roce 1920 k založení Francouzského institutu (*Institut d'études slaves*) v Praze.⁷⁷ Ten se v meziválečném období změnil na univerzitu vyučující literaturu, právo, vědu a pořádající kurzy francouzského jazyka a knihovnictví. V roce 1951 byl uzavřen z důvodu podezření, že se jedná o špionážní centrum a znovuotevřen až po revoluci v roce 1989.⁷⁸ Období po revoluci lze označit pro kulturní diplomacii Francie na území České republiky za stabilní. Na území České republiky je možno prostřednictvím satelitu nebo kabelové televize naladit rozhlasovou stanicí RFI (*Radio France Internationale*) nebo se připojit ke zpravodajskému kanálu France 24 a frankofonnímu kanálu TV5Monde, což napomáhá k šíření povědomí o francouzském a frankofonním prostředí a kultuře.⁷⁹

⁷⁵ REZNIKOW, S. *Frankofilství a česká identita: 1848-1914*. Praha: Karolinum, 2008. s. 78. ISBN 978-80-24614-37-3.

⁷⁶ Tamtéž

⁷⁷ CHROBAK, T, OLSAKOVA, D. *Ernest Denis, 1e partie : Ernest Denis - Sa vie et son temps / Ernest Denis - Život a doba, 2e partie : Ernest Denis et la société tchèque / Ernest Denis a česká společnost*. Praha: Nakladatelství Eva – Milan Nevole, 2003. s. 35. ISBN 978-80-2393149-5.

⁷⁸ INSTITUT FRANÇAIS. *Une institution, son histoire*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.institut-de-france.fr/fr/une-institution/son-histoire>

⁷⁹ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 56. ISBN 978-80-86506-73-9.

3.2 Instituce francouzské kulturní diplomacie v České republice

3.2.1 Velvyslanectví Francie v Praze

Velvyslanectví Francie v Praze představuje nejvyšší diplomatický orgán zastupující francouzskou vládu u místní vlády. Podoba vzájemných vztahů závisí zejména na stanoviscích obou zemí v otázkách zahraniční politiky. Sídlem Velvyslanectví Francie je Buquoyský palác na Malé Straně, v jehož prostorách se nachází většina oddělení. Ekonomické oddělení sídlí v Nosticově ulici.

Nejvyšším představitelem francouzského velvyslanectví je velvyslanec, který zastupuje francouzskou vládu u českých úřadů, řídí diplomatickou kancelář tvořenou kariéerními diplomaty. Posláním diplomatické kanceláře je:

- sledovat a analyzovat vnitropolitické a zahraničněpolitické události v České republice a informovat o nich francouzské úřady,
- přispívat k rozvoji dvoustranných styků mezi Francií a Českou republikou, podílet se na přípravě oficiálních návštěv,
- podávat informace o postojích Francie, vysvětlovat a podporovat je u českých úřadů.⁸⁰

Zaměstnanci diplomatické kanceláře proto udržují kontakty se všemi významnými zástupci společnosti, jako jsou politici, úředníci, novináři, církevní hodnostáři, akademici aj. Politická kancelář úzce spolupracuje s oddělením pro decentralizovanou spolupráci, s konzulárním, ekonomickým, kulturním, tiskovým, vojenským oddělením a koordinuje jejich činnost. Oddělení pro kulturu a spolupráci bylo v roce 2012 sloučeno s Francouzským institutem v Praze. Téhož roku došlo k uzavření vojenské mise při Francouzském velvyslanectví v Praze. Posláni přidělenec obrany převzala vojenská mise s regionálními kompetencemi při Francouzském velvyslanectví v Polsku.⁸¹

⁸⁰ FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Diplomatická kancelář*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.france.cz/Diplomaticka-kancelar>

⁸¹ FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Velvyslanectví*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.france.cz/-Velvyslanectvi->

3.2.2 Francouzský institut v Praze

Francouzský institut v Praze (*Institut français de Prague*) je významným aktérem na půdě zahraniční kulturní diplomacie, vytváří a rozvíjí kulturní vazby mezi Francií a přijímajícím státem, kde reprezentuje francouzskou kulturu a jazyk. Toto kulturní a vzdělávací zařízení je součástí francouzské zahraniční služby, financováno a řízeno ministerstvem zahraničních věcí, závislé na velvyslanectví Francie v České republice. Z tohoto vyplývá, že se velvyslanectví Francie v České republice spolupodílí na všech kulturních akcích organizovaných institutem. Francouzský institut v Praze je v současnosti řízen ředitelkou Isabelle Guisnel.⁸²

Předchůdkyně Francouzského institutu byla Francouzská aliance (*Alliance française*) v Praze, která byla založena v roce 1886 za účelem rozšíření znalosti francouzštiny, francouzské literatury, vědy a umění. Kladla si však za úkol být i silnou protiněmeckou kulturní zbraní. Větší aktivitu při budování vzájemných česko-francouzských vztahů vyvíjela Francie, organizovala sportovní, diplomatická setkání Sokola, která byla velmi populární celé čtvrt století. Přestože činnost Francouzské aliance probíhala v omezeném měřítku, jelikož jí nebyla poskytnuta institucionální podpora, lze jí přirovnat k činnosti menšího Francouzského institutu. Její činnost byla založena na společné politické vůli Francie a Čech, alianci lze označit za průkopnici francouzsko-českých vztahů.⁸³

Francouzský institut v Praze sídlí už od svého založení ve Štěpánské ulici. V současné době představuje Francouzský institut místo, které má mnoho podob. Je centrem výuky francouzštiny, místem konání kulturních akcí, kulturním partnerem a platformou pro kulturní setkávání. Pedagogický personál se skládá z třiceti lektorů, 80% z nich jsou rodilí mluvčí, kteří mají vzdělání a zkušenosti v oblasti moderní výuky francouzštiny pro cizince. Oddělení pro pořádání kurzů má k dispozici třináct učeben s audio-vizuálním a multimediálním vybavením.⁸⁴

Cílem institutu je přiblížit aktuální francouzskou kulturu, uvádět nevšední projekty a odvážná a novátorská díla, iniciovat setkání mezi českými a francouzskými umělci

⁸² INSTITUT FRANÇAIS. *Contacts*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kontakty?lang=fr>

⁸³ BRAUNSTEIN, M., EHRET, H., GIRARD, M., LEMAIRE, G-G., MARES, A., POIVRE D'ARVOR, O., REZNIKOW, S. *Une histoire de l'Institut français de Prague*. Prague: Institut français, 1993. s. 21.

⁸⁴ INSTITUT FRANÇAIS. *Présentation*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Presentation,275>

a rozvíjet stále plodné vztahy mezi Francií a Českou republikou, zeměmi se silnou kulturní tradicí.

Služby francouzského institutu zprostředkovává Oddělení kurzů, Jazyková a vzdělávací sekce, Vědecká a universitní sekce, Literární sekce, Mediatéka a Kino 35, Galerie 35, Knihkupectví 35 a Café 35.⁸⁵ Francouzský institut organizuje celorepublikové kulturní události, jako jsou Dny Frankofonie nebo Festival francouzského filmu.

Oddělení kurzů francouzského institutu nabízí kurzy pro veřejnost, firemní kurzy francouzštiny, výuku francouzského jazyka určenou institucím státní správy a složení zkoušek DELF a DALF, TCF, TEF či zkoušky profesní francouzštiny DFP. Kurzy rozličného rozsahu a intenzity probíhají po celý rok, lze si zvolit trimestrální, semestrální či letní intenzivní kurz.⁸⁶

Kurzy pro veřejnost se dělí do podskupin:

- obecná francouzština, kurzy pro jakoukoli úroveň, od úrovně úplný začátečník (A1.1) po úroveň rodilého mluvčího (C1.2), organizované dle časových možností zájemce, maximální počet účastníků kurzu je čtrnáct,
- profesní francouzština, zahrnuje kurz obchodní francouzštiny, který je určen pro studenty, kteří již mluví francouzsky a chtějí si jen obohatit slovní zásobu. Dále zahrnuje kurz právnické francouzštiny, jež tvoří základ k terminologii, která se používá v různých právních oblastech, zejména v právu obchodním,
- přípravné kurzy na DELF a DALF, určené pro ty, kteří se chtějí připravit na zkoušku B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky,
- specializovaná francouzština, kurz obsahuje speciální přípravu na gramatiku, a psanou francouzštinu. Tento kurz nabízí i oblast tvůrčího psaní a překlad. Výuka je zajišťována dvěma lektory, jeden se specializuje na překlad z francouzštiny do češtiny a druhý z češtiny do francouzštiny.⁸⁷

⁸⁵ INSTITUT FRANÇAIS. *Missions et services*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Missions-et-services>

⁸⁶ INSTITUT FRANÇAIS. *Kurzy*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kurzy-francouzstiny>

⁸⁷ INSTITUT FRANÇAIS. *Français specialise*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Francais-specialise>

- francouzská kultura, kurz dává možnost nahlédnout do francouzské kultury v několika podobách. Témata kurzů jsou například Současná Francie, Francouzská literatura, Aktuality ve francouzštině, Umělecká fotografie,
- konverzace,
- kurzy pro děti a mládež od 4-15 let, také pro bilingvní děti,
- individuální výuka, dle potřeb uchazeče,
- čeština pro frankofonní uchazeče, kurz je určen pro dospělé frankofonní uchazeče na úrovni začátečníků, falešných začátečníků a mírně pokročilých. Lektori těchto kurzů jsou bilingvní mluvčí.⁸⁸

Firemní kurzy francouzštiny:

Českým i francouzským firmám je poskytováno poradenství, analýza potřeb firmy, příprava vzdělávacího programu na míru a možnost vykonání zkoušek DELF, DALF a DELF Pro, což jsou mezinárodně uznávané oficiální diplomy, které oficiálně potvrzují jazykovou úroveň uchazečů. Metoda výuky staví účastníky do reálných situací, důraz je kladen na ústní a písemnou komunikaci a na osvojení znalostí v oblasti kulturních zvyklostí a zvláštností Francouzů. Vedení firmy je pravidelně informováno o hodnocení účastníků kurzu a jejich pokrocích.⁸⁹

Francouzština pro státní správu:

Francouzský institut v Praze organizuje od roku 2004 program na výuku francouzského jazyka pro instituce státní správy. Tyto kurzy pro české úředníky se věnují především evropským tématům. Program byl vytvořen za součinnosti českých orgánů spolu s Velvyslanectvím Francie v Praze, Mezinárodní organizací Frankofonie, Společenstvím Valonsko-Brusel a Lucemburskem. Cílem tohoto programu je podporovat francouzský jazyk v evropských institucích, v nichž představuje francouzština jeden z pracovních jazyků.⁹⁰

Jazyková a vzdělávací sekce realizuje politiku Francie v oblasti propagace francouzštiny na základních a středních školách v České republice, dále se zabývá

⁸⁸ INSTITUT FRANÇAIS. *Kurzy*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kurzy-pro-verejnost>

⁸⁹ INSTITUT FRANÇAIS. *Le français pour les entreprises*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Le-francais-pour-les-entreprises>

⁹⁰ INSTITUT FRANÇAIS. *Francouzština pro státní správu*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Francouzstina-pro-statni-spravu>

výměnou zkušeností v oblasti vzdělávání. Mezi základní nástroje jazykové a vzdělávací sekce patří např. podpora vzdělávání na základních a středních školách (francouzské školy a lycea v ČR a české státní školy), bilingvní studium, výměnné pobyty, soutěž Frankofonie, propagace Frankofonie, propagace evropských vzdělávacích programů (spolupráce mezi ČR a Francií), spolupráce se Sdružením učitelů francouzštiny⁹¹, s občanským sdružením Gallica, aj. Tato sekce zodpovídá např. za program pro středoškoláky “Rok ve Francii“, který studentům umožňuje odjet studovat na rok na střední školu (lyceum) do Francie. Čeští studenti plní řádnou školní docházku stejně jako jejich francouzští spolužáci. Náklady hradí student. Na základě dohody o spolupráci v oblasti školství a vzdělávání mezi vládami Francouzské republiky a České a Slovenské federativní republiky, byly znovu otevřeny českým studentům České sekce v Nîmes a Dijonu. Jedná se o studium na střední škole (lyceu) ve Francii, které trvá tři roky a je ukončeno francouzskou státní maturitní zkouškou. Náklady na studium hradí Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (prostřednictvím Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR), francouzské regiony a města, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a roční paušál tisíc euro hradí student.⁹²

Vědecká a univerzitní sekce usiluje o to, aby se Francie co nejvíce podílela na vzdělávání českých studentů prostřednictvím studijních pobytů ve Francii nebo česko-francouzských studijních programů v České republice, cílem je také výměna informací ve vědecké a technologické oblasti. Tato sekce spolupracuje v oblasti vzdělávací a vědecké s agenturou Campus France a výzkumným ústavem CEFRES.

- Espace Campus France Česká republika je agentura, která vznikla na podporu francouzského vysokoškolského vzdělání. Je určena českým studentům, kteří chtějí studovat ve Francii. Campus France sídlí v budově Francouzského institutu v Praze, nabízí on-line zápis na různé francouzské vysoké školy. Campus France byl založen v roce 2010, jelikož Francie figurovala mezi prvními v přijímání zahraničních

⁹¹ SDRUŽENÍ UČITELŮ FRANCOUZŠTINY. *Qui sommes-nous?* [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.suf.cz/index.php?link=obsah/suf/association>

⁹² INSTITUT FRANÇAIS. *Sections tchèques en France (Dijon, Nîmes)*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-tcheques-en-France-Dijon>

studentů. Cílem agentury je uspět na mezinárodním trhu vzdělávání, ale také přilákat elity ze zahraničí.⁹³

- CEFRES (*Centre français de recherche en sciences sociales*) je Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách. Spadá pod Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje Francie. Mezi nástroje tohoto ústavu patří organizace seminářů, konferencí, prezentací, a také financování výzkumu badatelům formou stipendia. Hlavním cílem CEFRES je vytvořit vědeckou síť na území České republiky a střední Evropy.⁹⁴

Literární sekce podporuje šíření francouzské knižní produkce v České republice formou přímé finanční podpory českým nakladatelům na realizaci překladů a vydání přeložených děl francouzských či frankofonních autorů. Nástrojem podpory dle Programu na podporu vydávání francouzské literatury F. X. Šalda je úhrada autorských práv a části nákladů na publikaci děl. Literární sekce dále organizuje přednášky, semináře a setkání s francouzskými či frankofonními autory, což jsou nástroje, které by měly seznámit publikum s dosud neznámým dílem, a tím ho propagovat. Setkání s francouzskými autory probíhá například prostřednictvím pořadu literárních kaváren Francouzského institutu, která jsou založena na dvoujazyčném čtení. Cílem programu je propagace autorů a děl z oblasti krásné literatury a společenských věd a šíření francouzského myšlení.⁹⁵

Mediatéka nabízí svým uživatelům více než 70 000 aktualizovaných dokumentů ze všech oblastí vědění, 46 000 knih z oblasti krásné a odborné literatury, referenční fond (slovníky, encyklopedie, adresáře), komiksy, texty ve snadné francouzštině, učebnice francouzštiny, díla o České republice a česko-francouzských vztazích, 150 titulů novin a časopisů, 4000 kompaktních disků s francouzskou hudbou, 2200 DVD a 500 videokazet, 300 CD-Romů. K dispozici je internet, WI-FI připojení, konzultace dokumentů aj. Mediatéku lze navštěvovat pouze s předplaceným členstvím, které je v současné době možno uzavřít minimálně na jeden rok. Cílem je informovat o všech

⁹³ CHAUBET, F. *La culture française dans le monde 1980-2000 : Les défis de la mondialisation*. Paris: L'Harmattan, 2010. s. 84. ISBN 978-2-296-11876-8.

⁹⁴ CEFRES. *Prezentace*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.cefres.cz/Vitejte-na-strankach-CEFRES>

⁹⁵ INSTITUT FRANÇAIS. *Livre*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/-Livre->

aspektech francouzských reálií, s přihlédnutím k aktuálnímu vývoji současné francouzské společnosti.⁹⁶

Kino 35 uvádí francouzské a frankofonní filmy ve francouzském nebo původním znění s českými titulky, koprodukce, filmy pro malé diváky i pro školy. Kapacita kina je 230 míst. Kino 35 spolupracuje na nejvýznamnějších kinematografických akcích, jako je například Festival francouzského filmu, Festival Jeden svět, Festival Ostrava, Festival krátkých filmů aj. Od ledna 2015 je Kino 35 členem sítě Europa Cinemas.⁹⁷

Galerie 35 provozuje různé výstavy všech uměleckých směrů např. fotografie, designu, videa či ilustrace. Galerie se řadí mezi významné výstavní místo současného umění v Praze. Cílem oddělení je zavést dialog a výměnu mezi francouzskou a českou uměleckou scénou a podpora nových talentů.⁹⁸

Francouzský institut disponuje také frankofonní kavárnou a francouzským knihkupectvím, které nabízí tituly v různých oborech a umožňuje objednávku publikací z Francie. V prostorách francouzského institutu se nachází Koordinační centrum Sítě Francouzských aliancí v České republice.⁹⁹

Česko-francouzský týdeník Francouzského institutu (který institut tiskl ve vlastní režii), se již nevydává, informace lze nyní najít na nové on-line službě¹⁰⁰ Francouzského institutu. Tato služba představuje velikány francouzské literatury, časopisy, denní tisk a nové komisy. Přístup mají pouze zapsaní členové Francouzského institutu.

Celorepublikové kulturní události Francouzského institutu

- Dny Frankofonie; konají se v březnu v Praze a dalších městech v České republice. Program ročníku 2014 připravila velvyslanectví Alžírsko, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Francie, Kanady, Demokratické republiky Konga, Lucemburska,

⁹⁶ INSTITUT FRANÇAIS. *Mediateka*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Mediateka,247?lang=fr>

⁹⁷ INSTITUT FRANÇAIS. *Kino*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kino-35?lang=fr>

⁹⁸ INSTITUT FRANÇAIS. *Galerie*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Galerie-35-et-arts-visuels,219>

⁹⁹ INSTITUT FRANÇAIS. *Missions et services*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Missions-et-services>

¹⁰⁰ CULTURETHEQUE. *Francouzská kultura pod palcem*. [online]. © 2015 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.culturetheque.com>

Maroka, Moldavska, Rumunska, Švýcarska, Tuniska a Zastoupení Valonsko-Brusel. V regionech se kulturních a pedagogických akcí ujaly Francouzské aliance a Francouzsko-české kluby. Program každoročně zahrnuje tematické večery věnované frankofonní kinematografii, pohoštění, výstavy a koncerty, přednášky apod.

- Festival francouzského filmu vznikl v roce 1996 na základě iniciativy Velvyslanectví Francie v České republice a organizace Unifrance Films. Cílem festivalu je představit českému publiku současnou francouzskou filmovou tvorbu v Praze, Brně, Českých Budějovicích a Ostravě.¹⁰¹

3.2.3 Francouzská aliance

Francouzská aliance (*Alliance française*) je vzdělávací a kulturní organizace, která spadá pod mateřskou centrálu v Paříži s názvem *La fondation Alliance française*, která sdružuje celosvětovou síť poboček. V České republice má Francouzská aliance šest regionálních poboček umístěných v Brně, v Českých Budějovicích, v Liberci, v Ostravě, v Pardubicích a v Plzni. Tato asociace podléhá českému právu, její řízení je v rukou správní rady a vede ji francouzský ředitel, který se zodpovídá předsedovi Správní rady. Ve vedení Správní rady zasedají osobnosti české občanské společnosti, jako jsou ředitelé podniků, universitní profesori, představitelé společenského života apod.

Francouzská aliance se aktivně podílí na posilování vztahů mezi Francií a Českou republikou. Na rozdíl od francouzských kulturních center a institutů, síť francouzských aliancí není závislá na ministerstvu pro zahraniční a evropské záležitosti, ale řídí se právním řádem přijímající země. Pobočky Francouzské aliance jsou zcela autonomní a zodpovědné za své působení, nicméně mají přístup ke státním dotacím, mají nárok na státní zaměstnance apod. jako francouzská kulturní centra a instituty a to na základě úmluvy o příležitostné spolupráci mezi zařízeními francouzských aliancí a francouzskými kulturními instituty.¹⁰² Vedle dotací ze strany Francie je dalším

¹⁰¹ KULTURA21.CZ. 17. *Festival francouzského filmu*. [online]. © 2007-2015 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.kultura21.cz/aktualne/10869-17-festival-francouzského-filmu>

¹⁰² Tamtéž

způsobem financování jejich činnosti zajištění zdrojů z vlastních aktivit, třetím zdrojem finanční podpory je přijímající stát.

První Francouzská aliance v České republice vznikla v roce 1886. Tato instituce vznikla za účelem sdružení přátel Francie a vzdělávání publika v oblasti francouzského jazyka, literatury, vědy a umění. Na celém území České republiky jich existovalo v roce 1938 již kolem sedmdesáti sedmi. Síť poboček Francouzské aliance se uzavřela po invazi německých vojsk do tehdejšího Československa. Ke znovuoobnovení došlo až po Sametové revoluci v roce 1989.¹⁰³

V současnosti Francouzské aliance reprezentují zájem Francie a jejich obyvatel sdílet s evropskými spoluobčany pozitivní vztah k francouzskému jazyku a francouzské kultuře. Každá Francouzská aliance se liší dle regionu, ve kterém se nachází, její chování závisí na regionálním prostředí, místních organizacích a samosprávách. Francouzské aliance jsou vzdělávací instituce pro výuku francouzského jazyka, prostorem pro vzájemné setkávání lidí všech věkových kategorií, Francouzských či frankofonních společenství, dětí, studentů, milovníků francouzské kultury.

Mezi hlavní nástroje Francouzské aliance patří:

- výuka francouzštiny; Francouzské aliance poskytují výuku francouzštiny pro středoškoláky, pro dospělé, pro důchodce. Každá Francouzská aliance v ČR umožňuje po absolvování výuky složení všech stupňů zkoušek DELF a DALF,
- kurzy českého jazyka pro frankofonní studenty,
- celoživotní vzdělávání pro učitele francouzštiny,
- propagace francouzské a frankofonní kultury; Francouzské aliance ve spolupráci s kulturními institucemi, místní samosprávou a francouzskými nebo francouzsko-českými podniky daného regionu pořádají ve svých městech a regionech každoročně několik kulturních akcí na propagaci francouzské a frankofonní kultury. Kulturní akce zahrnují konference, výstavy, koncerty, projekci filmů, taneční vystoupení aj. Jedná se například o Evropský den jazyků, festival Francouzský podzim v Ostravě, festival Bonjour Plzeň, festival Bonjour Brno. Francouzské aliance jsou také partnerem listopadového Festivalu francouzských filmů a březnových oslav Dnů

¹⁰³ BRAUNSTEIN, M., EHRET, H., GIRARD, M., LEMAIRE, G-G., MARES, A., POIVRE D'ARVOR, O., REZNIKOW, S. *Une histoire de l'Institut français de Prague*. Prague: Institut français, 1993. s. 32.

Frankofonie.¹⁰⁴ Francouzské aliance mají k dispozici jazykové učebnice francouzštiny, knihy různých literárních žánrů, romány, eseje, komiksy, učebnice CD a DVD aj.,

- rozvoj mezikulturního dialogu; Francouzské aliance jsou místem, kde se setkává mnoho kultur různých národností, tímto podporují kulturní různorodost, rozvoj vztahů mezi kulturami a jejich vzájemný dialog,
- nová informační, vzdělávací a kulturní platforma; Platforma Culturthèque je digitální knihovna jež byla vytvořena Francouzským institutem v Paříži a společností Archimed. Členové, kteří jsou zaregistrováni v mediatékách v sítích francouzských kulturních středisek a mají zapláceno předplatné, získávají automaticky přístup k digitálním zdrojům určeným široké veřejnosti. Digitální knihovna obsahuje elektronické knihy, komiksy, tisk, audiovizuální dokumenty, hudbu. Tyto zdroje jsou poskytovány partnery Francouzského institutů, produkované sítí kulturních center v zahraničí apod. Francouzská aliance nabízí možnost využít internetových zdrojů na místě nebo z domova.¹⁰⁵

Francouzské aliance v České republice a Francouzský institut v Praze si nekonkurují, naopak se v činnostech doplňují a mezi sebou spolupracují. Cílem Francouzské aliance je šířit francouzský jazyk, frankofonní kulturu, primárně se soustředuje na výuku francouzského jazyka.¹⁰⁶

3.2.4 Francouzské lyceum v Praze

Francouzské lyceum v Praze je součástí celosvětové sítě francouzských vzdělávacích zařízení, zřizovatelem je Agentura pro francouzské školství v zahraničí (*Agence pour l'enseignement français à l'étranger*). Od roku 1998 sídlí v prostorách v Drtinově ulici v Praze. Lyceum neposkytuje pouze vzdělání, ale také kladně ovlivňuje vzájemné francouzsko-české kulturní vztahy. Francouzské lyceum v Praze poskytuje vzdělání

¹⁰⁴ ALLIANCE FRANÇAISE. *Kulturní program*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/-Co-je-Francouzsko-aliance-.html>

¹⁰⁵ ALLIANCE FRANÇAISE. *Culturetheque*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/Culturetheque-a-e-zdroje>

¹⁰⁶ TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. s. 56. ISBN 978-80-86506-73-9.

v souladu s francouzskými učebními osnovami, otevřeně vnímá český jazyk i českou kulturu, výuka ve francouzském jazyce je určena pro české, francouzské a frankofonní žáky i studenty jiných národností. V současné době Francouzské lyceum v Praze navštěvují studenti čtyřiceti národností. Očekávají vzdělání v duchu tradic francouzského školství, mezi které patří otevřenost vůči okolnímu světu, výchova ke kritičnosti, samostatnosti a zodpovědnosti.¹⁰⁷

Francouzské lyceum v Praze nabízí výuku, která koresponduje se středoškolským studiem, dále nabízí možnost studia na elementární škole (odpovídajícího první až čtvrté třídě českých ZŠ), collège (odpovídajícího páté až deváté třídě českých ZŠ) a možnost docházení do mateřské školy. Na tomto vzdělávacím zařízení je nutno hradit školné a splnit několik požadavků školy k zapsání do studia.¹⁰⁸

Cílem Francouzského lycea v Praze je vychovat prostřednictvím vzdělávacích programů frankofonní absolventy ovládající několik jazyků, osobnosti mající všeobecný kulturní přehled. Vzdělání a výchova studentů směřuje k jejich osobnostnímu rozvoji, k vytváření kritického úsudku, k toleranci a vzájemnému respektu.

3.2.5 Francouzsko-české kluby

Francouzsko-české kluby jsou dobrovolné asociace frankofilů, které navazují na síť Francouzských aliancí a podílejí se velkou měrou na sblížení Čechů a Francouzů. Těchto asociací je na území České republiky sedm a to v Hradci Králové, Kladně, Kroměříži, Lounech, Příbrami a ve Zlíně. Francouzsko-české kluby zajišťují výuku francouzského jazyka pro všechny věkové kategorie, a to jak českými, tak francouzskými lektory. Dalším nástrojem klubů je konání přednášek, seminářů, poskytování informací o francouzských regionech. Některé z klubů se účastní Dnů frankofonie a Francouzsko-českých dnů. Francouzsko-český klub ve Zlíně nabízí možnost složit jazykovou zkoušku DELF a DALF.

¹⁰⁷ INSTITUT FRANÇAIS. *Présentation du lycée et contact*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Presentation-du-lycee-et-contact>

¹⁰⁸ Tamtéž

Cílem jednotlivých klubů je podporovat a šířit francouzský jazyk a francouzskou kulturu prostřednictvím společenských akcí a upevňovat francouzsko-české vztahy na lokální úrovni.

3.3 Nástroje a cíle francouzské kulturní diplomacie v České republice

Francie se řadí mezi nejaktivnější státy v oblasti šíření své kultury v rámci České republiky. Francouzská kulturní diplomacie se na území České republiky děje za pomoci mnohých nástrojů. Mezi základní nástroje kulturní diplomacie Francie se řadí státní aktivity, což je zejména financování francouzských kulturně-diplomatických aktivit v České republice, řízení státních institucí, koordinace francouzského školství v České republice. Stát v zastoupení francouzského velvyslanectví tedy kontroluje, řídí, koordinuje a spolufinancuje kulturní aktivity institutů, aj. Mezi nejdůležitější aktivity se řadí šíření povědomí o kulturním dědictví Francie, šíření francouzského jazyka prostřednictvím kulturních center, spolupráce s institucemi v oblasti vědy a techniky, školství a médií. Další nástroje jsou aktivity zahraničních kanceláří, činnost francouzských kulturních center a institutů, Francouzského lycea v Praze jako například výuka francouzského jazyka formou kurzů, překlady francouzské literatury, pořádání výstav, konferencí a kulturních akcí všeho druhu. Neméně důležitá je organizace výměnných pobytů, studijních či profesních, možnost studia ve Francii. Aktivity francouzských institucí a tedy nástroje nezbytné pro šíření francouzského jazyka a kultury jsou uvedeny v kapitole 3.2, která popisuje činnosti francouzských kulturních a vzdělávacích institucí na území České republiky.

Mezi další nástroje francouzské kulturní diplomacie v České republice se řadí mezinárodní smlouvy, dohody o spolupráci aj. Spolupráce Francie s českými školami se v oblasti vzdělávání v rámci šíření francouzského jazyka děje formou ujednání o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání Mezi ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy české republiky a ministerstvem zahraničních věcí francouzské republiky. Francie a Česká republika podepsaly několik mezinárodních smluv, které

podporují vzájemné vztahy mezi oběma zeměmi. Z oblasti kultury a vzdělání lze uvést zejména tyto:

- Kulturní dohoda mezi vládou Francouzské republiky a vládou Československé socialistické republiky, podepsaná v Paříži dne 26. října 1967,
- Dohoda mezi vládou Francouzské republiky a vládou České a Slovenské Federativní Republiky o spolupráci v oblasti vzdělávání, podepsaná v Praze dne 13. září 1990,
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Francouzské republiky o zřízení a podmínkách činnosti kulturních středisek,
- Smlouva o porozumění a přátelství mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Francouzskou republikou.¹⁰⁹

Seznam bilaterálních smluv a dohod uzavřených mezi Francií a Českou republikou, je k nahlédnutí např. na stránkách Ministerstva zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje Francie¹¹⁰ nebo na stránkách Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

V současné době nových médií je nepostradatelným nástrojem v rámci kulturní diplomacie francouzská audiovizuální služba, vysílání je možné přes kabel, satelit nebo po internetu. Slouží pro přenos aktuálních informací z Francie do České republiky. Mezinárodní vysílání je dle definice ředitele Centra pro studium globální komunikace na pensylvánské univerzitě Price „komplexní kombinací státem sponzorovaných zpráv, informací a zábavy směřovaných na zahraniční populaci mimo hranice vysílajícího státu“.¹¹¹ Francouzský zpravodajský kanál FRANCE 24 lze sledovat v České republice prostřednictvím satelitní televize UPC Direct v angličtině nebo francouzštině. Tento zpravodajský kanál je také dostupný zdarma na satelitech Astra 1KR a HotBird 7A, a na oficiálních webových stránkách.¹¹² FRANCE 24 nabízí informace o aktuálním dění a věnuje zvláštní pozornost kulturním událostem. Frankofonní televizní kanál TV5MONDE je dostupný v České republice v kabelových nabídkách i po satelitu např.

¹⁰⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Seznam platných mezinárodních smluv s Českou republikou*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/francie/smlouvy/index.html

¹¹⁰ MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES ET DU DEVELOPPEMENT INTERNATIONAL. *Base des Traités et Accords et de la France*. [online]. © 2015 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.doc.diplomatie.gouv.fr/pacte/>

¹¹¹ PRICE, M.: *Media and Sovereignty: The Global Information Revolution and Its Challenges to State Power*. Cambridge: MIT Press, 2002. s. 200. ISBN 978-0262661867.

¹¹² FRANCE24. *France24, the company*. [online]. © 2015 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.france24.com/en/company>

UPC Česká republika, UPC Direct, Skylink, CATR, aj. Program Apprendre et enseigner le français avec TV5MONDE je určen učitelům francouzského jazyka a jejich žákům. V nabídce má široký výběr didaktických postupů a návodů určených k výuce francouzštiny prostřednictvím televizního vysílání.¹¹³ RFI (*Radio France Internationale*) je možné naladit na frekvenci 99,3 FM v Praze a blízkém okolí. Vysílá ve francouzském jazyce z Francie. Rádio lze poslouchat i na internetu. RFI má přispívat k šíření francouzské kultury mezi zahraničními posluchači a Francouzi žijícími mimo Francii¹¹⁴

Cílem francouzské kulturní diplomacie je pozitivně ovlivnit utváření představ o svém státu v zahraničí. O to se starají mimo jiné v rámci kulturní diplomacie i státní představitelé Francie při návštěvách v České republice.

3.4 Vybrané novodobé milníky česko-francouzských kulturních vztahů od roku 1914 dodnes

Paříž představovala pro Čechy metropoli umění a po první světové válce se pro ně stala též metropolí politickou. Francie, zejména francouzské univerzitní prostředí mělo sympatie k věci národnostní Rakouska-Uherska, chovalo stejné vlastenecké, protiněmecké city a protestantskou soudržnost s Husovými krajany stejně jako Češi. Paříž se v době světového konfliktu stala křižovatkou československého odboje v cizině, do Prahy emigrovalo okolo dvou tisíc osob. V roce 1905 odjel Beneš na studijní pobyt do Francie. Stal se studentem Sorbonny, zápisné mu hradila pařížské Alliance française. M. R. Štefánik žil od roku 1904 v emigraci ve Francii a otevřel universitním profesorům Masarykovi a Benešovi přes své kontakty dveře politického světa. Měl skvělé přesvědčovací schopnosti a prostřednictvím svých styků si vydobyl zásadní podporu politiků, diplomatů a vojáků. V dubnu 1915 se Masaryk setkává

¹¹³ INSTITUT FRANÇAIS. *TV5Monde*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/TV5MONDE-en-Republique-tcheque>

¹¹⁴ RFI. *L'entreprise*. [online]. © 2015 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.rfi.fr /contenu/entreprise/>

v Paříži s Denisem, který začal vydávat a redigovat již v květnu téhož roku revue *La Nation Tchèque*.¹¹⁵ Jeho práce byla především zaměřena na českou historii a národnostní a politické problémy našeho národa. Ernest Denis byl vedoucím katedry soudobé historie na pařížské Sorboně a stál v centru literárního a vědeckého prostředí tehdejší Francie. Lze jej zařadit mezi nejvýznamnější osobnosti českých moderních dějin, jelikož se svou činností, politickým a společenským vlivem významně zasloužil o vytvoření Československa, které Francie oficiálně uznala v roce 1918. Zásadou Denise byl v Paříži založen ústav pro slovanská studia, oficiálně otevřen Masarykem a Benešem v roce 1923. V Praze bylo také zřízeno gymnázium pro francouzské děti pracovníků vojenské mise. V roce 1920 je v Praze slavnostně otevřen Francouzský institut. Institut má v České republice téměř statut univerzity a rychle si získal české intelektuály. Na institutu přednášel například Hubert Beuve-Méry nebo Vladimír Jankélévitch.¹¹⁶ Francouzská lycea zakládají české sekce a v Dijonu nebo Nîmes studovalo velké množství českých studentů, mezi nimi např. Jiří Voskovec, Jaroslav Trnka, studovali tam tři roky. Vzhledem k úspěchu byly otevřeny další dvojjazyčné sekce. V roce 1930 byla založena vědeckotechnická sekce, která vzdělávala české inženýry a zároveň byla centrem informací týkajících se francouzské činnosti v oblasti vědy. Tato sekce zajišťovala překlady a šířila vědecké práce.¹¹⁷ Francouzský institut v Praze se v roce 1922 napojuje na Pařížskou universitu, vyšlo první číslo *La Revue française de Prague*. V roce 1931 žilo ve Francii dle Antonia Marese více než osmdesát tisíc československých občanů.¹¹⁸ Třicátá léta dvacátého století byla obdobím úpadku vzájemných francouzsko-českých vztahů. V roce 1938 došlo k podpisu Mnichovské dohody, Chamberlain a Daladier vydávají Hitlerovi Sudety. Tento postoj Francie poznamenal vztahy obou zemí nedůvěrou, která trvala až do porážky Francie v létě 1940, do doby, než došlo k odchodu vládní garnitury, která se na Mnichovu podílela. Ministr spravedlnosti Bonnet i ministerský předseda Daladieir se po okupaci českých zemí proti tomuto hrubému aktu postavili a odmítli uznat platnost berlínské dohody.

¹¹⁵ BRAUNSTEIN, M., EHRET, H., GIRARD, M., LEMAIRE, G-G., MARES, A., POIVRE D'ARVOR, O., REZNIKOW, S. *Une histoire de l'Institut français de Prague*. Prague: Institut français, 1993. s. 25.

¹¹⁶ FRANCEINFO.CZ. *Česko-francouzské vztahy*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.franceinfo.cz/cz/uvod/kultura/cesko-francouzske-vztahy/index.php?action=article&id=16>

¹¹⁷ Tamtéž

¹¹⁸ MARES, A., KASPI, A. *Le Paris de étrangers*. Paris: Documentation Française, Imprimerie Nationale, 1990. s. 15. ISBN 978-2110810441.

Tento protest předal v Berlíně francouzský velvyslanec Coulondre, nicméně situace mezi Francií a Československem se trochu změnila až po vypuknutí druhé světové války, kdy byla uzavřena dohoda o obnovení československé armády ve Francii.¹¹⁹ Proti Mnichovské dohodě se postavil z řad dopisovatelů např. Beuve-Méry i předseda pařížské Alliance Duhamel. V roce 1997 označil Mnichovskou dohodu tehdejší prezident Francouzské republiky Jacques Chirac za hanebnou demisi demokracií. V roce 1946 se pod záštitou Masaryka koná v Praze Festival francouzského filmu. V květnu 1950 byli z Československa vypovězeni francouzští profesori, budova Francouzského gymnázia byla zkonfiskována. V březnu 1951 jsou rozpuštěny pobočky Aliance française a v květnu téhož roku byl uzavřen francouzský institut. Po smrti Stalina došlo v roce 1953 k uvolnění styků mezi oběma zeměmi. Zlepšení vzájemných styků však netrvalo dlouho, vztahy opět zhoršily negativní události jako potlačení povstání v Budapešti, suezská krize a alžírská válka.¹²⁰ Konec války měl být návratem zlatého věku česko-francouzských vztahů, nicméně se tak nestalo z důvodu nastolení komunistické diktatury. V roce 1968 do Francie emigrovalo několik osobností české kultury, mezi nimi i Pavel Tigríd, básník Petr Král nebo spisovatel Milan Kundera. Pavel Tigríd pracoval ve vysílání rádia Svobodná Evropa, ve Francii vydával od roku 1960 kulturně-politickou revue Svědectví a každé čtvrtletí posílal 20 000 jejích výtisků do komunistického Československa. V Pařížské ulici se nachází Croix des Petits Champs, pamětní deska na počest Pavla Tigrída.¹²¹ Francie prožívala bouře kolem roku 1968 velmi intenzivně. François Mitterand se jako první prezident západní Evropy setkal s představiteli českého disentu, lidmi, kteří nesouhlasili s totalitním politickým zřízením v zemi.¹²² Francouzský filozof Derrida založil Společnost Jana Husa, vznikl Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných a Charta 77. Společnost Jana Husa pořádala do roku 1989 tajná setkání a kontakty mezi československými a francouzskými

¹¹⁹ NĚMEČEK, J., NOVÁČKOVÁ, H., ŠTOVÍČEK, I., KUKLÍK, J. *Československo-francouzské vztahy v diplomatických jednáních [1940-1945]*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2005. s. 5. ISBN 80-246-0941-X.

¹²⁰ BRAUNSTEIN, M., EHRET, H., GIRARD, M., LEMAIRE, G-G., MARES, A., POIVRE D'ARVOR, O., REZNIKOW, S. *Une histoire de l'Institut français de Prague*. Prague: Institut français, 1993. s. 85.

¹²¹ MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES ET DU DÉVELOPPEMENT INTERNATIONAL. *Présentation historique*. [online]. 2013 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z <http://www.france.cz/Presentation-historique>

¹²² MAŇÁK, V. *Snídaně u Mitteranda: Husák musel počkat, přednost dostal Havel*. [online]. © 1998 – 2011 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://m.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/253409-snidane-u-mitteranda-husak-musel-pockat-prednost-dostal-havel/>

intelektuály. Důležitým mezníkem v obnově francouzsko-českých vztahů je Sametová revoluce v roce 1989, ve stejném roce byla obnovena činnosti Francouzského institutu v Praze. V roce 1991 byl v Praze otevřen Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách CEFRES. Česká sekce Carnotova lycea v Dijonu znovu začala přijímat české studenty. Česká republika je od roku 2004 členem Evropské unie a tudíž opět blízkým partnerem Francie. Vstup České republiky do Evropské unie znamenal nejen zvýšení počtu studentů francouzského jazyka v České republice, ale i počet českých studentů ve Francii. Předsednictví EU v roce 2008 a 2009 bylo významnou příležitostí pro Francii a Českou republiku pro posílení vzájemné spolupráce na všech úrovních.¹²³

¹²³ MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES ET DU DÉVELOPPEMENT INTERNATIONAL. *Présentation historique*. [online]. 2013 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z <http://www.france.cz/Presentation-historique>

4 VÝUKA FRANCOUZSKÉHO JAZYKA V ČESKÉ REPUBLICE NA ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Francouzsky mluví více než dvě stě miliónů lidí na pěti kontinentech. Frankofonie spojuje šedesát osm států a vlád. Francouzština je po angličtině nejvíce vyučovaný jazyk a také devátý nejpoužívanější jazyk na světě. Každému, kdo její znalost má, otevírá dveře do společnosti nejen ve Francii ale i ve frankofonních zemích jako je Kanada, Švýcarsko, Belgie a africký kontinent. Francouzština je jazykem mezinárodních vztahů, oficiálním jazykem Organizace spojených národů, Evropské unie, UNESCO, NATO, atd. Také však mezinárodním jazykem gastronomie, módy, divadla, výtvarného umění, filmu, apod.¹²⁴

Výuka francouzského jazyka je tedy jednou z priorit celoevropského vzdělávání. V České republice existuje několik typů státních škol, které integrované jazykové studium ve francouzském jazyce poskytují. Jsou to bilingvní gymnázia, dále pak střední školy, které se v rámci projektu Evropské jazykové sekce do cizojazyčné výuky přihlásily. Na těchto státních školách se jedná o výuku nejazykových předmětů ve francouzském jazyce. Do třetí skupiny patří ty státní základní a střední školy, které mají ve vzdělávacím plánu výuku francouzského jazyka jako jazykového předmětu.

Přestože je výuka francouzštiny v České republice podporovaná českými i francouzskými státními institucemi, dle statistiky Ministerstva školství již nepatří mezi první tři nejstudovanější jazyky v České republice.

4.1 Francouzský jazyk na českých školách

Francouzský jazyk se v osnovách škol s českým vyučovacím jazykem poprvé objevil již v 70. letech 19. století. Školské reformy a změny v celkové koncepci vzdělávání začaly

¹²⁴ ARDACH, J., JONES, C. Svět Francie. Praha: Knižní klub, 1998. s. 135. ISBN 80-7176-718-2.

probíhat z důvodu modernizace stávajícího systému základních a středních škol spravovaných církví v 50. letech 19. století.¹²⁵ Modernizace systému byla nutná, jelikož předchozí systém u nás existoval již od středověku. Na reálných školách se mezi povinnými předměty objevil i francouzský jazyk. Sblížením středoškolského studia klasického a reálného, vznikla reálná gymnázia, kde si žáci mohli ke společnému základu během studia volit, jaké jazyky budou studovat. Francouzský jazyk se vyučoval pouze na reálných školách a gymnáziích, začal se vyučovat i na měšťanských školách, ve středním odborném školství a na dívčích lyceích. Významným obdobím v rozvoji francouzského jazyka byl rok 1866, kdy byl přijat zákon o rovnoprávnosti zemských jazyků¹²⁶, což znamenalo rozdělení škol dle hlavního vyučovacího jazyka a němčina přestala být součástí dvojjazyčné česko-německé výuky. Druhý zemský jazyk, tedy na českých školách němčina a na německých školách čeština, byl zaveden jako povinný předmět. Některé školy to přimělo k tomu, že na základě výjimek začaly místo češtiny vyučovat francouzský jazyk. Výrazné zvýšení počtu studentů se však projevilo až v období první republiky. Tuto skutečnost lze přisuzovat ukončení rakousko-uherské nadvlády, událostem první světové války a zejména založení technicky zaměřených škol, které byly velmi populární a kde se stal francouzský jazyk povinným předmětem. Nejsilnější postavení měla francouzština v českém výukovém prostředí ve třicátých letech 20. století, kdy ji u nás studovalo historicky nejvíce studentů. V tomto období byla také hlavním evropským jazykem diplomacie, kultury a obchodu. Druhá světová válka ovlivnila opět pokles zájmu o francouzský jazyk, na první místo se dostal německý jazyk.

Během druhé světové války se stala nejrozšířenějším jazykem zejména z politických důvodů němčina. Francouzský jazyk si sice zachoval druhou pozici, ale celkově došlo k poklesu studentů, kteří se tento jazyk učili. Důvodem bylo omezení přístupu žáků na střední školy a zrušení výuky francouzského jazyka na měšťanských školách. Když se v roce 1939 zavřely během období války i vysoké školy, na kterých se francouzský

¹²⁵ LENDEROVÁ, M., MACKOVÁ, M., BEZECNÝ, Z., aj. *Dějiny každodennosti „dlouhého“ 19. století. II.díl: Život všední i sváteční.* 1.vyd. Pardubice: Tiskařské středisko Univerzity Pardubice, 2005. s.77. ISBN 80-7194-756-3.

¹²⁶ UČITELSKÉ NOVINY. *O přijímání školských zákonů.* [online]. © 2010-2013 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=2421&PHPSESSID=0f25f5ca140cecb2f5e2a53fa17d088d>

jazyk vyučoval, francouzština ztratila svou významnou pozici.¹²⁷ Politické prostředí v bývalém Československu nevytvářelo dobré podmínky pro výuku francouzského jazyka až do roku 1989.

Vláda Francouzské republiky a vláda České republiky podepsaly v roce 1990 na základě stávajících smluv o spolupráci v kulturní a vzdělávací oblasti tzv. program dvoustranné spolupráce, jehož platnost je každoročně automaticky prodlužována. Česká republika se v tomto programu zavazuje podporovat a rozvíjet francouzský jazyk na českých základních školách, zejména na školách s rozšířeným vyučováním jazyků od třetího ročníku a na gymnáziích s rozšířenou výukou francouzského jazyka. Dále se dle svých možností snaží vytvářet takové podmínky, aby na středních školách byla výuka navázána na znalosti ze základních škol. Česká republika se dále zavázala k podpoře česko-francouzských dvojjazyčných tříd na bilingvních gymnáziích s výukou vybraných předmětů ve francouzském jazyce až do úrovně dvojjazyčné maturity.¹²⁸

I přes podporu výuky francouzštiny na výše uvedených, jazykově zaměřených školách, je pozice francouzštiny na klasických základních a středních školách velmi nízká. Zájem o její studium se zvýšil až se zavedením povinné výuky druhého cizího jazyka v roce 2014, kdy si studenti vedle studia anglického jazyka v některých případech zvolili studium francouzštiny.

Česko-francouzské bilingvní sekce

Na žádost českého ministerstva školství byly v roce 1990 zřízeny česko-francouzské bilingvní sekce na některých gymnáziích v České republice. Jedná se o Gymnázium Jana Nerudy v Praze, Slovanském gymnáziu v Olomouci, Gymnázium Matyáše Lercha v Brně. O rok později vznikla bilingvní sekce na Gymnáziu Pierra de Coubertina v Táboře. Školní osnovy, učební plány a další závazné normy byly vytvořeny českými odborníky a francouzskými krajskými školními inspektory zodpovědných za konkrétní vzdělávací předměty. Tito odborníci až do roku 1996 dohlíželi na bilingvní sekce

¹²⁷ RAKOVÁ, Z. *Francophonie de la population tchèque, 1848-2008*. Vyd. 1. Brno: Masarykova Univerzita, 2011. s. 26. ISBN 8021055197.

¹²⁸ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Francie. Seznam platných mezinárodních smluv s Českou republikou*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/francie/smlouvy/index.html

a na vyučující předsedající v celostátních předmětových komisích pro předměty vyučované ve francouzském jazyce. Osnovy a učební plány upravují výuku francouzského jazyka a francouzsky vyučovaných předmětů na česko-francouzských bilingvních sekcích. Česko-francouzské bilingvní sekce vznikly spolu se slovenskými a spolupracují mezi sebou dodnes, i po rozdělení Československa v roce 1993 na dva samostatné státy. Obě bilingvní sekce organizují společná koordinační setkání, stáže pro další vzdělávání, vytvářejí smíšené komise, které se zabývají tvorbou srovnávacích zkoušek, témat písemných prací, bilingvní maturitní zkoušky.¹²⁹ Nezbytná je týmová práce mezi českými a francouzskými vyučujícími a to jak v každém vyučovaném předmětu, tak v rámci všech čtyř bilingvních sekcí. V současné době organizaci studia na česko-francouzských bilingvních sekcích koordinuje na celostátní úrovni Francouzský institut v Praze ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Bilingvní sekce na všech výše uvedených gymnáziích by měli vykazovat jednotnou úroveň, studenti na konci každého roku skládají srovnávací testy z předmětů vyučovaných ve francouzském jazyce. Dodržování vzdělávacích programů kontroluje celostátní koordinační centrum, dohlíží na to, aby bilingvní studium probíhalo podle schválených vzdělávacích programů tak, aby všichni studenti dosáhli srovnatelné úrovně a mohli úspěšně vykonat bilingvní maturitní zkoušku.¹³⁰

Studium na bilingvních sekcích gymnázií je šestileté, první část maturitní zkoušky z předmětu Francouzský jazyk a literatura se vykonává na konci pátého ročníku, celé studium je zakončeno bilingvní maturitní zkouškou v šestém ročníku z českého jazyka a literatury, matematiky a dvou nejazykových předmětů. Intenzivní výuka francouzského jazyka v prvním a druhém ročníku probíhá v rozsahu deset hodin týdně. Ostatní předměty v prvních dvou ročnících jsou vyučovány v jazyce českém. Třetí až šestý ročník studia je vedle rozšířené výuky francouzského jazyka a literatury ve francouzštině doplněn o další vybrané předměty ve francouzském jazyce. Jedná se o dějepis, zeměpis, fyziku, chemii a matematiku. K výuce jsou používány francouzské učebnice.

¹²⁹ INSTITUT FRANÇAIS. *Histoire des sections bilingues franco-tchèques*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Histoire-des-sections-bilingues,2628>

¹³⁰ INSTITUT FRANÇAIS. *Le cursus bilingue franco-tchèque*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Le-cursus-bilingue-franco-tcheque,2631>

Cílem česko-francouzských bilingvních sekcí je poskytovat studentům jazykové vzdělání, orientaci v přírodovědných předmětech a umožnit jim dosáhnout vynikající úroveň v mluvené i psané francouzštině. Všechna gymnázia obdržela v roce 2012 ocenění LabelFrancEducation. Pečeť kvality LabelFrancEducation je udělována školám v zahraničí, které nabízejí frankofonní bilingvní výuku mimořádné kvality a které v rámci svých národních vzdělávacích systémů přispívají k rozkvětu francouzského vzdělávání a francouzského jazyka a kultury.¹³¹

Evropské jazykové sekce s rozšířenou výukou francouzštiny v České republice

Rozšíření cizojazyčné výuky ve francouzštině a zvýšení pedagogické, didaktické a kulturní spolupráce prosadilo Francouzské velvyslanectví v České republice v projektu Evropské jazykové sekce (*Sections européennes*).¹³² Do projektu Evropské jazykové sekce v České republice bylo v roce 2011 zapojeno šest gymnázií. Čtyřleté gymnázium Na Zatlance v Praze a víceletá gymnázia, tj. jazykové gymnázium Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě, Gymnázium Nymburk, Gymnázium a Jazyková škola s právem jazykové zkoušky ve Zlíně, Gymnázium Boženy Němcové v Hradci Králové, Gymnázium a SOŠ v Novém Jičíně.

První tři roky studia jsou na víceletých gymnáziích posíleny výukou francouzštiny a od čtvrtého ročníku se pak studenti učí jeden nebo dva nejazykové předměty ve francouzštině. První, povinný nejazykový předmět na všech školách je dějepis, druhý nejazykový předmět vyučovaný ve francouzštině je možno vybírat ze zeměpisu, výtvarné výchovy, dějin umění nebo tělocviku. Celostátní koordinaci sekcí je zajištěn Francouzským institutem v Praze v zastoupení atašé pro spolupráci ve francouzském jazyce.¹³³

¹³¹ INSTITUT FRANÇAIS. *Remise du LabelFrancEducation aux 4 sections bilingues*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Remise-du-LabelFrancEducation-aux,2920?lang=fr>

¹³² PROKEŠOVÁ, L. *Výuka nejazykového předmětu ve francouzštině - nacházíme bariéru při výuce dějepisu ve francouzštině na evropských jazykových sekcích?* [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: http://www.cefres.cz/IMG/pdf/Lucie_Prokesova__Vyuka_nejazykoveho_predmetu_ve_francouzstine.pdf

¹³³ INSTITUT FRANÇAIS. *Sections-europeennes-francaises*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-europeennes-francaises,631>

Trendy, vývojové jazykové tendence

Globalizační tendence a expanze východních firem v současnosti velmi ovlivňují oblast vývoje jazykového vzdělávání. Ministerstvo školství České republiky reagovalo zavedením povinné výuky druhého cizího jazyka na základních školách. Změny školského zákona znamenal začátek povinné výuky prvního cizího jazyka od třetí třídy. První cizí jazyk nabízený ke studiu na základních školách je zpravidla angličtina a němčina. Některé školy nabízejí k výuce prvního jazyka i nestandardní jazyky, nicméně školy upozorňují na fakt, že následná výuka ve vzdělávacím systému na středních školách nemusí být navázána na znalosti žáků ze základních škol. Jestliže se od třetího ročníku učí v základní škole angličtina, jako druhý jazyk je preferovaná němčina, francouzština, ruština a španělština. V případě, že se od třetího ročníku vyučuje například němčina, francouzština, ruština a španělština, jako druhý cizí jazyk školy vždy zařazují studium angličtiny. Školy informují o svém školním vzdělávacím programu a nabídce cizích jazyků ke studiu na svých webových stránkách.

Současné trendy ve výuce cizích jazyků jsou ovlivněny zejména globalizací, expanzí zahraničních firem do České republiky, hospodářským a kulturním vlivem okolních států a politik. Dle statistik z posledních let je patrné, že na většině škol se začala primárně vyučovat angličtina a její každoroční nárůst je zřejmý.

Tabulka 1: Výuka cizích jazyků na ZŠ v letech 2004 – 2010

		2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Žáci celkem²⁾		673 001	640 651	684 799	678 263	672 936	657 480
z toho žáci učící se	angličtinu	497 635	503 215	577 936	599 208	616 632	618 147
	francouzštinu	9 079	7 250	7 303	7 376	7 369	6 897
	němčinu	187 484	166 808	148 187	127 902	117 721	111 196
	ruštinu	3 968	5 657	7 342	9 084	13 763	19 378
	španělštinu	1 036	1 235	1 256	1 396	1 538	1 805
	italštinu	49	44	79	132	156	169
	latinu	–	–	–	–	–	–
	klasickou řečtinu	–	–	–	–	–	–
	jiný evropský jazyk	194	29	15	18	32	58
	jiný cizí jazyk	46	48	35	55	57	55
Průměrný počet jazyků na žáka ZŠ		0,73	0,75	0,85	0,88	0,93	0,95
Průměrný počet jazyků na žáka učícího se cizí jazyk		1,04	1,07	1,08	1,10	1,13	1,15

Zdroj: interní informace MŠMT ČR, 2015. Data jsou uvedena se souhlasem Marie Černíkové, Odbor vzdělávání, jazykové vzdělávání MŠMT ČR

Tabulka 2: Výuka cizích jazyků na ZŠ v letech 2010 – 2015

		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Žáci celkem²⁾		652 516	645 079	660 748	680 871	703 840
z toho žáci učící se	angličtinu	628 678	635 169	652 632	674 514	698 322
	francouzštinu	7 428	7 180	6 319	6 583	7 181
	němčinu	113 849	106 761	106 364	140 285	158 575
	ruštinu	24 955	25 512	26 194	41 538	51 689
	španělštinu	2 316	2 652	2 698	3 884	5 083
	italštinu	182	152	147	129	145
	latinu	–	–	–	–	–
	klasickou řečtinu	–	–	–	–	–
	jiný evropský jazyk	51	140	64	99	105
	jiný cizí jazyk	61	4	–	–	16
Průměrný počet jazyků na žáka ZŠ		0,98	0,98	0,98	1,05	1,08
Průměrný počet jazyků na žáka učícího se cizí jazyk		1,19	1,21	1,20	1,27	1,31

Zdroj: interní informace MŠMT ČR, 2015. Data jsou uvedena se souhlasem Marie Černíkové, Odbor vzdělávání, jazykové vzdělávání MŠMT ČR

Ve školním roce 2004/2005 se v základních školách učilo anglický jazyk 497,6 tisíc žáků. Pět let později, ve školním roce 2009/2010, došlo k prudkému nárůstu žáků učících se tento jazyk. Žáků studujících angličtinu bylo již 618 tisíc. Nárůst žáků učících se anglický jazyk od školního roku 2004/2005 do školního roku 2009/2010 dosáhl vzhledem k přibližně stejnému počtu žáků v daných letech 24,2 procenta. Školní rok 2014/2015 vykazuje stoupající tendenci vzhledem ke školnímu roku 2009/2010.

Německý jazyk je druhý nejoblíbenější jazyk mezi žáky na základních školách. Ve školním roce 2004/2005 se v základních školách učilo německý jazyk 187,4 tisíc žáků. Vzhledem k prudkému zájmu výuky angličtiny se však počty žáků, kteří se učili německy, snížily během následujících pěti let na 111 tisíc, tedy čtyřicetiprocentní pokles ve školním roce 2009/2010. Ve školním roce 2014/2015 však německý jazyk zaznamenává opět růst zájmu o jeho studium a žáků učící se tento jazyk je v současné době 158,5 tisíc.

Ruský jazyk je třetím nejoblíbenějším cizím jazykem dle počtu žáků, kteří se jej v základních školách učí. V roce 2006/2007 patřila oblíbenost ruského jazyka na stejnou příčku jako oblíbenost francouzského jazyka. V tomto roce mělo zájem o studium ruštiny 7,3 tisíce žáků, o studium francouzštiny také 7,3tisíce žáků. Za posledních osm let se však situace změnila a počet žáků, kteří se rusky ve školním roce 2014/2015 učí, se zvýšil na 51,6 tisíc. Znamená to vysoký nárůst od roku 2006/2007 a ruský jazyk tak v oblíbenosti přeskočil francouzský jazyk, který se na základních školách ve školním roce 2014/2015 učí 7,1 tisíc žáků.

Francouzský jazyk zaujímá čtvrté místo za výše uvedenými jazyky dle počtu žáků, kteří si tento jazyk ke studiu vybrali. V posledních pěti letech si francouzský jazyk udržuje zájem průměrně stejného počtu studentů. Školní rok 2014/2015 zaznamenal 7,1 tisíc žáků učící se tento jazyk.

Tabulka 3: Výuka cizích jazyků na SŠ v letech 2004 – 2010

		2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Žáci celkem¹⁾		521 079	521 836	522 699	514 403	508 578	500 803
z toho žáci učící se	angličtinu	386 369	399 507	413 621	421 366	430 434	436 720
	francouzštinu	38 455	40 370	42 977	43 418	43 797	41 878
	němčinu	298 154	287 903	276 823	261 192	246 404	237 938
	ruštinu	12 477	14 329	16 191	18 525	21 867	26 688
	španělštinu	12 683	14 904	17 297	19 772	22 181	24 365
	italštinu	1 331	1 358	1 499	1 257	1 171	1 091
	latinu	13 448	12 570	12 762	13 753	13 682	13 063
	klasickou řečtinu	113	112	117	99	114	4
	jiný evropský jazyk	116	112	76	60	46	2
	jiný cizí jazyk	290	304	316	278	232	193
Průměrný počet jazyků na žáka SŠ		1,40	1,42	1,44	1,46	1,48	1,51
Průměrný počet jazyků na žáka učícího se cizí jazyk		1,47	1,48	1,50	1,52	1,53	1,56

Zdroj: interní informace MŠMT ČR, 2015. Data jsou uvedena se souhlasem Marie Černíkové, Odbor vzdělávání, jazykové vzdělávání MŠMT ČR

Tabulka 4: Výuka cizích jazyků na SŠ v letech 2010 – 2015

		2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Žáci celkem¹⁾		480 523	454 977	429 840	410 716	399 748
z toho žáci učící se	angličtinu	430 788	418 369	403 518	392 641	386 945
	francouzštinu	38 438	34 532	30 422	27 224	24 916
	němčinu	224 396	207 169	185 690	169 033	160 891
	ruštinu	29 181	29 836	29 468	29 316	30 338
	španělštinu	24 638	24 709	23 752	22 778	22 413
	italštinu	792	668	495	437	443
	latinu	10 231	9 423	8 577	8 498	7 617
	klasickou řečtinu	5	–	–	–	–
	jiný evropský jazyk	23	2	4	8	8
	jiný cizí jazyk	336	185	224	191	140
Průměrný počet jazyků na žáka SŠ		1,53	1,54	1,54	1,53	1,54
Průměrný počet jazyků na žáka učícího se cizí jazyk		1,58	1,59	1,59	1,58	1,59

Zdroj: interní informace MŠMT ČR, 2015. Data jsou uvedena se souhlasem Marie Černíkové, Odbor vzdělávání, jazykové vzdělávání MŠMT ČR

Ve školním roce 2004/2005 se na středních školách učilo anglický jazyk 386,3 tisíc žáků. Ve školním roce 2009/2010, došlo k nejvyššímu nárůstu studentů učících se tento jazyk. Toto zvýšení o 50 tisíc studentů znamenalo ve školním roce 2009/2010 třináctiprocentní nárůst oproti školnímu roku 2004/2005 a tedy 436,7 tisíc studentů anglického jazyka. V posledním pětiletí je zřejmé, že téměř každý student si na střední škole volí jako první nebo druhý cizí jazyk angličtinu. Z celkového počtu 399,7 tisíce studentů se jich anglický jazyk učí téměř 387 tisíc.

Stejně jako na základních školách je i na středních školách druhým nejstudovanějším jazykem němčina. Zájem o její studium je na celé časové ose v letech 2004-2013 podobný. Ve školním roce 2014-2015 lze konstatovat, že došlo k mírnému oslabení zájmu o studium tohoto jazyka, studentů učící se tento jazyk je v současné době 160,8 tisíc.

Ruský jazyk i na středních školách v pořadí zájmu o studium cizího jazyka předběhl francouzský jazyk. Ještě ve školním roce 2012/2013 francouzský jazyk vedl před jazykem ruským, ale ve školním roce 2013/2014 mělo zájem o studium ruského jazyka o dva tisíce studentů více než o studium jazyka francouzského. Ruský jazyk má od školního roku 2004/2005 na středních školách stoupající tendenci, ve školním roce 2014/2015 si ho ke studiu vybralo 30,3 tisíce studentů.

Francouzský jazyk zaujímá čtvrté místo v počtu studentů studující tento jazyk i na středních školách. Nejvyšší zájem o studium francouzštiny byl ve školním roce 2008/2009, kdy tento jazyk studovalo 43,7 tisíc studentů. Ve školním roce 2014/2015 byl zaznamenán mírný pokles zájmu o studium francouzského jazyka. Mnoho středních škol nabízí španělský jazyk, italský jazyk aj., což je pravděpodobně důvodem poklesu zájmu o studium francouzského jazyka.

Výše uvedený přehled ukazuje, že anglický jazyk je nejrozšířenější jazyk na českých školách, nicméně znalost francouzštiny může studentům umožnit spojení s lidmi z frankofonních zemí na všech kontinentech a prostřednictvím velkých mezinárodních mediálních stanic vysílajících ve francouzském jazyce lze získat informace o mezinárodním dění. Francie je pátou největší obchodní mocností světa, proudí do ní třetí největší objem zahraničních investic, je tudíž významným hospodářským

partnerem a znalost francouzského jazyka je na trhu práce významným faktorem. Francouzština je třetím nejpoužívanějším jazykem na internetu.

4.2 Podpora Francie při výuce francouzštiny

Francie si přeje propagovat francouzský jazyk a francouzskou kulturu ve školním a vysokoškolském prostředí, proto se na podpoře výuky francouzštiny podílí několika způsoby. Francouzská strana se ohledně spolupráce s českou stranou zavázala, že bude na základě předložené žádosti uchazečem nabízet stipendia pro učitele francouzštiny základních a středních škol, stipendia pro učitele francouzštiny vysokých škol a studenty doktorských studijních programů, stipendia pro stáže konané např. za účelem vypracování diplomové nebo disertační práce nebo jiné odborné stáže a studijní stipendia zejména ke studiu v magisterských a doktorských studijních programech pod společným vedením studenta českým a francouzským akademickým pracovníkem. Výběr stipendistů provádí výběrová komise složená ze zástupců vysokých škol, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Velvyslanectví Francouzské republiky v České republice. Francie se jistou měrou podílí na počátečním i dalším vzdělávání českých učitelů, kteří na českých gymnáziích vyučují nejazykové předměty ve francouzštině nebo kteří vyučují francouzštinu ve dvojjazyčných třídách. Francouzská smluvní strana dále zajišťuje ve spolupráci s českou smluvní stranou pedagogický dohled u výuky předmětů, které jsou na českých gymnáziích vyučovány ve francouzštině a další vzdělávání českých učitelů prostřednictvím studijních pobytů v České republice a ve Francouzské republice.¹³⁴

¹³⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Seznam platných mezinárodních smluv s Českou republikou.* [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/francie/smlouvy/index.html

Podpora Francouzsko-českého institutu řízení (IFTG)

IFTG je vzdělávacím střediskem pro dospělé Vysoké školy ekonomické v Praze. Patří mezi jedinou instituci v České republice, která se specializuje na vzdělávání frankofonních manažerů. Postgraduální kurz MBA – MASTER Management et Administration des Entreprises, který IFTG zprostředkovává, je realizován ve spolupráci s konsorciem francouzských vysokých škol pod vedením Université Jean Moulin Lyon 3 (IAE Lyon). Cílem institutu je podporovat ekonomickou spolupráci mezi Francií a Českou republikou prostřednictvím vzdělávacích programů. Činnost IFTG je podporována velvyslanectvím Francouzské republiky v České republice.¹³⁵

Podpora Francie na bilingvních gymnáziích v oblasti dvojjazyčného vzdělávání

Bilingvní sekce představují jedinečný prvek v česko-francouzských vztazích a od svého vzniku jsou stěžejním bodem dvoustranné spolupráce v oblasti školství. Nabízejí výborný obor vzdělání s vynikající kvalitou, který z těchto sekcí vytváří instituce pro vzdělávání budoucích frankofonních elit a jsou tudíž chloubou jazykové politiky Francouzského velvyslanectví v České republice. Od svého vzniku představují prioritu pro Francouzské velvyslanectví i pro české ministerstvo školství.¹³⁶ Proto Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky podepsalo s Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky Ujednání o podpoře činnosti česko-francouzských dvojjazyčných tříd.¹³⁷ Smluvní strany se dohodly na podpoře vzdělávání dvojjazyčných tříd gymnázií s výukou vybraných předmětů ve francouzském jazyce uskutečňované v České republice až do úrovně dvojjazyčné maturity. Jedná se o podporu Gymnázia Jana Nerudy v Praze, Slovanského gymnázia v Olomouci, Gymnázia Matyáše Lercha v Brně, Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře.

¹³⁵ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Poslání institutu*. [online]. © 2000-2015 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://iftg.vse.cz/informace/poslani-institutu/>

¹³⁶ INSTITUT FRANÇAIS. *Sections bilingues franco-tchèques*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-bilingues-franco-tcheques,630>

¹³⁷ NPMK. *Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky o podpoře činnosti česko-francouzských dvojjazyčných tříd ve školním roce 2013/201*. [online]. © 2011-2015 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://katalog.npmk.cz/search/global?q=V%C4%9Bstn%C3%ADk+Ministerstva+%C5%A1kolstv%C3%AD%2C+ml%C3%A1de%C5%BEe+a+t%C4%9Blov%C3%BDchovy+%C4%8CR+Praha+%3A+%C4%8Cesko.%2C+1992+sv.+%3B+30+cm+Ro%C4%8D.+69%2C+%C4%8D.+11+%282013%29%2C+s.+2-6+69%3A11+2013¶zit=npmk&x=0&y=0>

Na podporu výuky francouzského jazyka a předmětů vyučovaných v tomto jazyce francouzská smluvní strana poskytuje dvojjazyčným třídám učební a didaktické materiály pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů ve francouzském jazyce, spoluorganizuje a spolufinancuje jazyková a pedagogická školení pro české a frankofonní učitele, uskutečňovaná formou seminářů v České republice a ve Slovenské republice nebo formou stáží ve Francouzské republice, jejichž počet je určován Francouzským institutem na návrh české školy. Francouzská smluvní strana dále poskytuje peněžní prostředky výše uvedeným gymnáziím určené pro frankofonní lektory, kteří jsou v pracovním poměru v těchto gymnáziích.¹³⁸

Příkladem lze uvést gymnázium Pierra de Coubertina v Táboře, což je státní škola České republiky se zřízenou bilingvní sekci, která nabízí šestileté dvojjazyčné studium pro žáky od třinácti let. Studium na tomto gymnáziu je ukázkou unikátně a vyváženě propojených základních metod českého a francouzského školství. Na tomto dvojjazyčném oboru významnou měrou participuje i francouzská strana, jelikož jeho fungování předpokládá mj. i přítomnost rodilých mluvčích na škole, studium podle originálních metod a učebnic atd. Pro učitele vyučující vybrané předměty ve francouzském jazyce a francouzštinu samotnou, probíhalo vzdělávání organizované Francouzským velvyslanectvím v Praze, jehož lektory byli převážně francouzští učitelé. Vzdělávání tohoto druhu se zúčastnilo celkem osm učitelů vyučujících francouzštinu nebo některé předměty ve francouzském jazyce. Toto vzdělávání je pro učitele vyučující francouzštinu ve vyšších ročnících dvojjazyčného gymnázia nebo nějaký předmět ve francouzském jazyce nezbytné. Náklady na něj hradí francouzská strana.¹³⁹

Dalším příkladem je Gymnázium Jana Nerudy, na kterém má výuka francouzštiny dlouholetou tradici. Na této škole se francouzština vyučovala i v době normalizace, mnoho studentů této školy studovalo v minulosti ve Francii, proto byla tato škola pro dvojjazyčnou výuku ve francouzštině vybrána. Studium je šestileté, v prvním a druhém ročníku probíhá výuka všeobecných předmětů v češtině, k tomu mají žáci deset hodin francouzštiny týdně. Od třetího ročníku se vyučuje ve francouzském jazyce matematika, fyzika, chemie, dějepis a zeměpis. U projektu vytvoření Česko-francouzské

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ GYMNÁZIUM PIERRA DE COUBERTINA V TÁBOŘE. *O škole*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/informace/resume.html>

bilingvní sekce stál ředitel jazykového oddělení francouzského kulturního střediska Jean-Yves de Longueau. Bilingvní třídy byly vybaveny učebními pomůckami z Francie. Profesorský sbor byl doplněn francouzskými učiteli. Někteří čeští učitelé se zúčastnili devítiměsíční stáže ve Francii. Bilingvní sekce pravidelně dostávají učebnice z Francie a další pedagogickou dokumentaci.¹⁴⁰

Podpora Francie Evropských jazykových sekcí s rozšířenou výukou francouzštiny v České republice

Evropské sekce s rozšířenou výukou francouzštiny tj. Gymnázium Na Zatlance v Praze, Jazykové gymnázium Pavla Tigrida v Ostravě-Porubě, Gymnázium Nymburk, Gymnázium a Jazyková škola s právem jazykové zkoušky ve Zlíně, Gymnázium Boženy Němcové v Hradci Králové, Gymnázium a SOŠ v Novém Jičíně, jsou podporovány Francouzským velvyslanectvím v České republice, které jim poskytuje učebnice a potřebné pedagogické materiály.

Podpora Francie Českých sekcí v Nîmes a Dijonu

České sekce v Nîmes a Dijonu byly otevřeny ve 20. letech minulého století a u jejich zrodu stál například Edvard Beneš nebo historik a znalec české historie původem z Nîmes, Ernest Denis. Dnes existují celkem dvě sekce a to v Dijonu a v Nîmes, které představují jeden ze stěžejních pilířů česko-francouzské spolupráce, neboť vzdělávají mladé české studenty a studentky. Ti po absolvování tohoto studia na střední škole ve Francii, které trvá tři roky a je ukončeno francouzskou státní maturitní zkouškou, ovládají oba jazyky a zároveň dokonale znají kulturní odlišnosti obou zemí.¹⁴¹ Náklady na studium hradí francouzské Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (prostřednictvím Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR), francouzské regiony a města, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a roční paušál tisíc euro hradí

¹⁴⁰ GYMNÁZIUM JANA NERUDY. *Obory vzdělání na Gymnáziu Jana Nerudy*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.gjn.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=66

¹⁴¹ INSTITUT FRANÇAIS. *Sections tchèques en France (Dijon, Nîmes)* [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-tcheques-en-France-Dijon>

student. Veškeré výdaje byly do školního roku 2011/2012 hrazeny různými partnery, v současné době je však podíl ze strany studenta nutný.¹⁴²

Podpora Francie nezávislých organizací šířících francouzský jazyk a kulturu v České republice

Kromě podpory českých škol v České republice a českých sekcích ve Francii, pomáhá Francie také české nevýdělečné organizaci Association Gallica. Tato organizace má za cíl sdružovat vysokoškolské vyučující francouzštiny z různých českých vysokých škol, koordinovat aktivity kateder a sekcí francouzského jazyka a literatury, podporovat odbornou a pedagogickou činnost, zprostředkovávat odborné kontakty s podobnými sdruženími v tuzemsku i zahraničí, propagovat francouzský jazyk a literaturu a jejich výuku na školách. V současné době spravuje jedenáct vysokoškolských center, která vychovávají nové pedagogy francouzštiny pro jakýkoliv stupeň vzdělávání v oblastech souvisejících s francouzským jazykem a kulturou. Association Gallica spolupracuje s Francouzskými instituty v Praze, Bratislavě, Varšavě a také se Sdružením učitelů francouzštiny. Podporuje výzkumnou a publikační činnost a každý rok pořádá soutěž o nejlepší diplomovou nebo doktorskou práci. Přesto, že je Association Gallica nezávislou organizací, Francie se finančně podílí na jejím provozu.

Sdružení učitelů francouzštiny (dále jen SUF) je odborná zájmová organizace učitelů francouzštiny všech stupňů a typů škol i mimoškolských vzdělávacích zařízení v České republice. Má sídlo ve Štěpánské ulici 35, 111 21 Praha 1. Působí na území celé České republiky. Toto sdružení má přibližně pět set členů. SUF se snaží zlepšit podmínky výuky francouzského jazyka, usnadnit přístup k francouzským učebnicím a jiné literatuře a zprostředkovávat profesorské výměny. Sdružení spolupracuje s Velvyslanectvím Francie v České republice, ale také s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a s ministerstvem zahraničních věcí ve Francii, s asociací Gallica, francouzským institutem aj.¹⁴³

¹⁴² INSTITUT FRANÇAIS. *Financement des études*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/article3060>

¹⁴³ SDRUŽENÍ UČITELŮ FRANCOUZŠTINY O.S. *Qui sommes-nous?* [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.suf.cz/index.php?link=obsah/suf/association>

4.3 SWOT analýza podpory Francie ve výuce francouzštiny

SWOT analýza je nástrojem dlouhodobého plánování, v této práci hodnotí první analýza podporu Francie ve výuce francouzštiny na českých státních školách. Druhá SWOT analýza hodnotí podporu Francie na institucích řízených a koordinovaných Francií, tedy ty, které spadají pod centrální správu ministerstva zahraničních věcí a ministerstva kultury Francie.

SWOT analýza se skládá ze dvou částí. Interní, která se týká přímo hodnocení silných a slabých stránek samotné podpory Francie ve výuce francouzského jazyka. Obsahuje soupis kladů a záporů ohledně podpory Francie. Druhá část analýzy je část externí a týká se příležitostí a hrozeb, které mohou daný cíl, tedy podporu Francie ve výuce francouzského jazyka ovlivňovat zvenčí, aniž by se daly výrazně ovlivnit.

SWOT analýza podpory Francie ve výuce francouzštiny na českých státních školách

Silné stránky (S – Strengths)	Slabé stránky (W – Weaknesses)
Finanční podpora Ministerstva zahraničních věcí Francie, francouzských regionů a měst českých studentů ve Francii v programu České sekce a bilingvních gymnázií. Poskytování odborných pedagogických materiálů a učebnic do škol.	Nedostatečná podpora Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva kultury Francie v oblasti vzdělávání a výuky ve školách, které nejsou zaměřeny na bilngvní výuku. Nedostatečná propagace francouzského jazyka na českých školách.
Hrozby (T – Threats)	Příležitosti (O – Opportunities)
Konkurence jiných škol.	Vytvoření programu spolupráce s více školami.

SWOT analýza podpory Francie ve výuce francouzštiny na školách a institucích řízených a koordinovaných Francií

Silné stránky (S – Strengths)	Slabé stránky (W – Weaknesses)
<p>Finanční podpora Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva kultury Francie v oblasti vzdělávání a výuky na francouzských institucích v ČR.</p> <p>Výběr odborných lektorů francouzštiny z Francie.</p> <p>Dostupnost odborných materiálů.</p> <p>Podpora vzdělávání českých pedagogů vyučujících francouzský jazyk formou stipendií.</p>	<p>Nedostatečné prostředky z veřejného rozpočtu pro kvalifikované lektory.</p>
Hrozby (T – Threats)	Příležitosti (O – Opportunities)
<p>Konkurence jiných států a podpora jejich jazyka na území České republiky.</p> <p>Globalizace, výuka jiných celosvětových jazyků.</p> <p>Anglický jazyk hlavním jazykem internetu.</p>	<p>Zpracování nového konceptu public relation pro podporu výuky francouzštiny.</p> <p>Podpora francouzštiny jako jazyka gastronomie, literatury a druhého jazyka v rámci Evropské unie.</p>

PRAKTICKÁ ČÁST

5 KVALITATIVNÍ VÝZKUM

5.1 Vymezení výzkumného cíle

Cílem praktické části této diplomové práce bylo na základě výzkumu zjistit, jakým způsobem se Francie podílí na šíření a podpoře francouzského jazyka a kultury na území České republiky. Analýza podpory kulturní diplomacie Francie v České republice se zaměřovala na nejdůležitější oblasti kulturní diplomacie a to na kulturu, vzdělávání a média. Smyslem analýzy bylo odhalit skutečnost, zda Francie vynakládá svůj finanční i lidský kapitál na podporu činnosti kulturních center, školních institucí v zahraničí, rozhlasového a televizního vysílání atd. jakožto nositelů kultury v zahraničí.

5.2 Otázky a hypotézy

Pro zjištění výše uvedeného záměru byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

- Projevuje se francouzská kulturní diplomacie na území České republiky dostatečně?
- Podporuje Francouzská republika instituce a jejich aktivity podílející se na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice?

Dílčí hypotézy byly sestaveny na základě podkladů odborné literatury a vychází z teoretických východisek uvedených v jednotlivých kapitolách. Zda byly jednotlivé hypotézy potvrzeny či vyvráceny ukázal výzkum. V praktické části této bakalářské byly stanoveny následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: Kulturní diplomacie Francie se v České republice projevuje pomocí celé řady nástrojů.

Hypotéza č. 2: Francie podporuje instituce a jejich aktivity, které se podílejí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice.

5.3 Výzkumný vzorek a metodologie

Subjektem výzkumu byli čtyři respondenti z francouzských i českých institucí, jejichž činnost se vztahuje k oblasti kulturní diplomacie Francie v České republice. Tito byli záměrně vybráni dle oblasti kulturní diplomacie s ohledem na zjištění výzkumného cíle v oblasti kultury, vzdělávání a médií. Jednalo se o asistentku ředitelky Francouzského institutu v Praze, zaměstnankyni Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v České republice, zaměstnankyni Francouzské aliance (*Alliance française*) a vedoucího francouzské redakce Rádía Praha Českého rozhlasu.

Pro zpracování empirické části práce byl zvolen kvalitativní výzkum. Jako vhodná kvalitativní metoda k získání poznatků zaměřených do hloubky předmětu výzkumu tj. kulturní diplomacie Francie v České republice byla vybrána forma polostandardizovaných rozhovorů. Tento typ rozhovoru byl zvolen z důvodu možného operativního přizpůsobení pokládaných otázek. Rozhovory byly uskutečněny se zásadními aktéry řešeného předmětu. Byli vybráni čtyři odborníci důležití pro zkoumané téma, nejdůležitějším přínosem byli jejich postoje a zkušenosti v oborovém vědění. Informace respondentů byly získány na předem dané téma. Byla vytvořena určitá struktura celého rozhovoru, která zahrnovala tematické okruhy otázek v oblasti kultury, vzdělávání a médií, v průběhu rozhovorů byly tazatelem kladeny otázky vyplývající z oboru a oblasti činnosti respondenta. Struktura otázek byla pro všechny tazatele stejná, jen obsah se lišil dle rozdílných zkušeností a oborů respondentů. Specifické otázky nebyly kladeny z důvodu možného uzavření tématu do úzkých mantinelů. V průběhu rozhovorů tazatelka získávala další informace, které vyplynuly z dané situace. Příprava na rozhovory probíhala tak, že se tazatelka nejdříve seznámila s danou institucí formou volně dostupných informací na webových stránkách, uplatnila i již dostupné informace získané z minulosti při návštěvách Francouzského institutu v Praze atd. V průběhu rozhovorů byla dodržena etika, v jednom případě se respondent cítil ohrožený, a proto mu tazatelka musela zaručit celkovou anonymitu. Téma rozhovoru nebylo tajné, nicméně některé postojové nebo hodnotící informace tento respondent považoval potenciálně za nebezpečné.

Tazatelka si vybrala metodou zaznamenání rozhovoru formou transkripce odpovědí a vytváření si vlastních poznámek. Při vyhodnocování rozhovorů byly použity četné odpovědi respondentů.

5.4 Časová organizace výzkumu

Přípravná fáze výzkumu probíhala v průběhu měsíce listopadu roku 2014, v této fázi výzkumu byly stanoveny hypotézy, které bylo zapotřebí ověřit. Rozhovory byly realizovány v lednu roku 2015.

5.5 Interpretace a diskuse výsledků

Za účelem ověření hypotéz stanovených v této práci byly realizovány rozhovory se čtyřmi osobami z francouzských i českých institucí, jejichž činnost se vztahuje k oblasti kulturní diplomacie Francie v České republice. Rozhovory se týkaly okruhů otázek v oblasti kultury, vzdělávání a médií dle pracovního oboru daného respondenta.

Rozhovor s asistentkou ředitele Francouzského institutu v Praze, sekce komunikace, s paní Ivou Dubskou

Otázka č. 1: Jaké státní instituce se v současné době vyskytují na území České republiky, hovoříme-li o těch, které se podílí na šíření kulturní diplomacie Francie?

Odpověď: Hovoříme-li o zastoupení Francie v České republice, v rámci sektoru veřejného se jedná o státem zřízené instituce, francouzské velvyslanectví, Francouzský institut v Praze, Francouzské gymnázium v Praze, CEFRES. Pak existuje síť Francouzské aliance, která není závislá na ministerstvu pro zahraniční a evropské záležitosti Francie, ale řídí se právním řádem České republiky. Aliance zodpovídají samy za sebe. Mohu také zmínit české školy, které mají v učebních osnovách výuku

cizích jazyků, v tomto případě tedy francouzský jazyk. Studenti se v rámci výuky neseznamují jen s jazykem, ale poznávají zároveň francouzskou kulturu.

Otázka č. 2: Spolupracují mezi sebou tyto instituce nebo si spíše konkurují?

Odpověď: Francouzský institut v Praze má podepsanou úmluvu s Francouzskou aliancí ohledně vzájemné spolupráce. Instituce samozřejmě spolupracují a doplňují se. Francouzský institut má na starost kulturní život v Praze, Francouzská aliance na jiných místech České republiky. Koordinační centrum Sítě Francouzských aliancí v České republice sídlí na stejné adrese jako Francouzský institut, což je výhodou. Spolupráce Francouzského institutu s Velvyslanectvím Francie je zřejmý, na všech kulturních akcích, které institut organizuje, se Velvyslanectví Francie spolupodílí. Zmínila bych spolupráci institutu s českými bilingvními gymnázii a gymnázii zapojenými do projektu Evropské jazykové sekce, což je projekt, díky kterému se na vybraných gymnáziích rozšířila výuka francouzštiny.

Otázka č. 3: Jakým způsobem jsou aktivity instituce financovány a kdo je financuje? Myslím například výměnné pobyty studentů, kulturní akce a podobně.

Odpověď: Francouzský institut je finančně závislý na Velvyslanectví Francie v České republice, znamená to tedy, že většina prostředků plyne z přidělené části státního rozpočtu Francie. Systém je velmi komplikovaný, předchází mnoho žádostí, schvalování atd. Toto je ztíženo i složitou institucionální strukturou a jelikož zapojení státu do šíření kultury a aktivit je velmi výrazné, projevuje se občas zvýšenou byrokratizací a politizací kulturní oblasti. Ohledně financování výměnných pobytů se dočtete na našich stránkách, obecně se na financování podílí více složek. Příkladem může být studium v Nîmes a Dijonu, které je dotováno Ministerstvem zahraničních věcí FR (prostřednictvím Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR), finančně se podílejí regiony a města ve Francii, jistou částku hradí i student. Některé kulturní akce se organizují i za podpory Ministerstva zahraničních věcí České republiky a jiných soukromých či veřejných subjektů.

Otázka č. 4: Jakou propagační činnost institucí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka provozujete? Jakým způsobem?

Odpověď: Kdo má zájem studovat, vzdělávat se, poznávat novou kulturu si nás vyhledá sám, jelikož Francouzský institut v Praze má již svou tradici. Novinky a informace

ohledně dění, pořádání kulturních akcí posíláme zaregistrovaným uchazečům formou e-mailu. Mediálně spolupracujeme s Rádiem 1.

Otázka č. 5: Jaká jsou vztahy mezi Francií a Českou republikou v rámci kulturní diplomacie?

Odpověď: Česká veřejnost má zájem o francouzskou kulturu, což se projevuje i na dobrých vzájemných vztazích. Myslím si, že naše vzájemné vztahy odpovídají standardu. Je třeba si uvědomit, že mezi našimi kulturami však jisté rozdíly jsou a ty je nutné respektovat. Francouzi jsou známí tím, že rádi komunikují ve svém rodném jazyce a to Čechům někdy připadá povrchní. Oni ale takoví nejsou, jsou vděční i za „bonjour“ a jestliže jim to schopnosti dovolí, bez problému přejdou na anglický jazyk, aby s vámi mohli komunikovat. Zejména mladá generace Francouzů mluví včetně francouzštiny i jinými cizími jazyky.

Otázka č. 6: Myslíte si, že se francouzská kulturní diplomacie projevuje na území České republiky dostatečně?

Odpověď: Myslím si, že ano. Existuje tolik prostředků, kterými se francouzská kulturní diplomacie na území České republiky projevuje! Organizování kulturních akcí a existenci dvojjazyčných česko-francouzských gymnázií jsem již zmínila, dalšími projevy francouzské kulturní diplomacie mohou být například překlady francouzské literatury, vědeckovýzkumná spolupráce, audiovizuální spolupráce, možnost sledovat frankofonní pořady a poslouchat francouzské rádio.

Otázka č. 7: Využíváte pro prezentaci vaší činnosti také média?

Odpověď: Když Francouzský institut organizuje ve spolupráci s ostatními institucemi kulturní akce, které jsou zajímavé pro rozhlas, osloví nás. Jedná se o Rádio Praha, které píše o našich kulturních akcích na jejich webu, zveřejňuje informace, rozhovory atd. Naším mediálním partnerem je Rádio 1.

Rozhovor s nejmenovaným bývalým zaměstnancem Francouzského institutu, v současnosti zaměstnancem Francouzské aliance

Otázka č. 1: Jsou finanční prostředky, tedy podíl z veřejného rozpočtu určený pro Francouzský institut a Francouzské aliance (*Alliance française*) dostačující?

Odpověď: Zda máme dostatek finanční podpory ze státního rozpočtu? Vše záleží na tom, kdo je ve vedení dané instituce a koho vedení obsadí do pozic atašé, projektových vedoucích, tiskových mluvčích apod. Vedení se snaží o to, aby spravovaná instituce dostávala dotace nejen na základě žádosti o dotaci z veřejného rozpočtu Francie. Jejím úkolem je samozřejmě hledání potencionálních sponzorů.

Francouzské aliance mají svůj vlastní rozpočet a velmi omezenou podporu od vlády, pokud existuje. Omezené rozpočty ve skutečnosti nedovolují šířit kulturu prostřednictvím velkých profesionálních uměleckých a kulturních představení, jelikož je to velmi nákladné. Hlavním klíčem pro řešení tohoto problému je oslovení nezávislých osob, podnikatelů aj. pro získání finančních prostředků.

Kolegové, kteří vyučují na francouzských aliancích, jsou čím dál tím méně spokojeni s finančními podmínkami a i přes jejich snahu a tvrdou práci a flexibilitu se do budoucna neočekává z pohledu vedení žádné zlepšení.

O rozpočtech Vám nemohu říci více, systém je komplikovaný, samotný rozpočet na kulturní diplomacii je rozdělen dle *mission* a *programmes*, což jsou oddělení zahrnující rozdílné kulturněpolitické aktivity. Mohu jmenovat například největší část kulturnědiplomatických aktivit zařazenou do *programme* č. 185, což je šíření jazyka a kultury, spadající do *mission* zahraniční politika. K dispozici jsou pouze celkové přehledy o financích z rozpočtu Francie, které se do kulturní diplomacie investují, tyto přehledy jsou dostupné na stránkách ministerstva pro zahraniční a evropské záležitosti. Další rozdělení dotace mezi země, instituce, oddělení a aktivity daných oddělení je nepřehledné. Neexistuje ani rozpočtový dokument, který by udával veškeré veřejné zdroje na podporu kulturní diplomacie.

Francouzský institut má zcela jiný stav rozpočtu než francouzské aliance, protože tuto instituci řídí a spravuje Francie. Francouzský institut je závislý na finančních prostředcích z veřejného rozpočtu Francie. Mohla bych dodat, že každá země a každý Francouzský institut dostává rozdílné finanční prostředky. Kulturní aktivity jsou financovány nejen z těchto dotací, ale také z financí získaných z placených aktivit institutu. To jsou např. finance ze vzdělávání fyzických osob. Vše kontroluje, řídí a koordinuje zastupitel státu, tedy francouzské velvyslanectví. Já jsem měla tu čest stát u zrodu literární sekce a kina, tam podpora přicházela i ze získaných prostředků

z kulturního průmyslu. Vše záleží na koordinaci velvyslanectví, které velmi úzce s instituty spolupracuje, což je výhodou. Dokonce si myslím, že je výhodou i úzká spolupráce mezi francouzskými velvyslanectvími po celém světě.

Otázka č. 2: Jaké silné a slabé stránky v zahraniční kulturní politice Francie byste jmenovala?

Odpověď: Mezi silné stránky bych rozhodně zařadila partnerství francouzského velvyslanectví a Oddělení pro kulturu a spolupráci Francouzského institutu s lokálními partnery. Prostřednictvím těchto nezávislých subjektů je možné se prezentovat mimo objekt institutu. Například projekt Rok francouzské kultury se odehrává na českých hradech a zámcích, francouzská kultura je takto šířena na lokálních místech, kde je možno využít marketingové a propagační strategie. Silných stránek je mnoho, zmíním ještě třeba spolupráci mezi všemi francouzskými aliancemi a Francouzským institutem v Praze. Slabé stránky, zejména nedostatek financí jsem zmínila u první otázky. Mezi slabé stránky bych tímto zařadila nedostatek financí pro podporu i jiných kulturních projekty, jež vznikají z iniciativy nezávislých institucí. Soustředí se většinou na podporu aktivit francouzských institucí na území České republiky řízené Francií.

Otázka č. 3: Je šíření francouzského jazyka a francouzské kultury v České republice dostačující?

Odpověď: Myslím si, že Francie patří všeobecně mezi nejaktivnější státy v oblasti šíření své kultury a v České republice se jí to daří. Mezi nejlepší organizace pro šíření francouzského jazyka na území České republiky bych jednoznačně zařadila Francouzský institut v Praze a síť Francouzské aliance. Za další, velmi významný prostředek šíření kulturní diplomacie považuji prezentaci Francie prostřednictvím médií a to ve dvou oblastech. První je oblast zahraničního televizního a rozhlasového vysílání, druhá oblast je propagace francouzské audiovizuální produkce.

Rozhovor s Marií Černíkovou, zaměstnanou na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor vzdělávání, jazykové vzdělávání

Otázka č. 1: Jakým způsobem se Francie podílí na výuce a šíření francouzského jazyka na českých školách?

Odpověď: Francouzské velvyslanectví v České republice prosadilo projekt Evropské jazykové sekce, což je výuka ve francouzštině na vybraných školách. Spolupráce Francie s Českou republikou funguje i na bilingvních sekcích některých českých škol. Školy, které nejsou v těchto programech zařazeny, jsou podporovány spíše Ministerstvem školství České republiky, které neustále nabádá všechny školy ke studiu cizích jazyků. I z tohoto důvodu je na školách povinný druhý cizí jazyk. Jakákoli škola se však do programu může sama přihlásit. Soudím, že je to škola, která by měla převzít iniciativu v oblasti studia cizích jazyků. Společnost je dostatečně informovaná o tom, že vedle anglického jazyka je ve dnešní době skoro nutnost ovládat ještě alespoň jeden cizí jazyk.

Otázka č. 2: Francie tedy prosadila projekt Evropské jazykové sekce a nějakým způsobem podporuje bilingvní sekce v České republice. Víte, jakým způsobem podpora probíhá?

Odpověď: Toto je spíše otázka na Francouzské velvyslanectví nebo na vzdělávací sekci Francouzského institutu v Praze. Jsou mi ale známy dohody o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Českou republikou a Francií a ujednání o podpoře činnosti česko-francouzských dvojjazyčných tříd, kde je přesně uvedeno, co která smluvní strana musí dodržet, zpravidla se však obě smluvní strany na podpoře podílejí srovnatelným způsobem. Obecně řečeno se jedná o podporu ze strany Francie formou poskytování učebních a didaktických materiálů ve francouzském jazyce, podílí se na financování a organizaci školení a seminářů pro české a frankofonní učitele, přispívá francouzským učitelům na plat, atd.

Otázka č. 3: Které české a francouzské státní instituce se dle Vašeho názoru podílejí nejvíce na šíření kulturní diplomacie a francouzského jazyka na území České republiky?

Odpověď: Bezpochyby Francouzské velvyslanectví v Praze, Francouzský institut a síť francouzských aliancí. Kdybych mohla vynechat instituce, dovolila bych si říci, že v současné době mají největší podíl na šíření kulturní diplomacie i jazyka média.

Rozhovor s panem Guillaumem Narguetem, vedoucím francouzské redakce Rádía Praha/ČRo 7

Otázka č. 1: Distribuuje na žádost francouzského velvyslanectví, francouzského institutu či jiných francouzských institucí v České republice informace o aktuálním dění ve Francii či aktivitách francouzských institucí na území České republiky?

Odpověď: Rádio Praha je naprosto nezávislé na francouzském velvyslanectví. Francouzské velvyslanectví nám nic nediktuje, informace, zprávy a prakticky celý program vytvářím dle aktuálního dění v České republice se svým zahraničním oddělením francouzské redakce. Naše francouzská redakce nevysílá informace z Francie, ani se nezaměřuje na šíření informací o aktuálním dění ve Francii. Právě naopak. Prostřednictvím Rádía Praha se vysílají ve francouzštině informace o aktuálním dění v České republice.

Otázka č. 2: Spolupracuje Český rozhlas s RFI (*Radio France International*), vysíláte jejich program nebo jejich vysílání probíhá pouze na základě zakoupené licence v České republice?

Odpověď: Naše francouzská redakce připravuje na základě dohody pořad „Une Semaine a Prague“ o kulturních událostech v České republice, který se vysílá na pražské frekvenci 99,3 FM RFI. Hlavním úkolem Českého Rozhlasu - Rádía Praha je, jak už jsem se zmínil, informovat zahraniční posluchače o dění v České republice. S vysíláním RFI (*Radio France Internationale*) jinak nemáme nic společného. Je to francouzské rádio, vysílá francouzsky z Francie na frekvenci 99,3 FM a vysílá své zprávy řízené a koordinované svou zemí.

Otázka č. 3: Šíříte jakoukoli formu francouzské kultury (jazyk, gastronomie, památky) v České republice prostřednictvím médií?

Odpověď: Tuto aktivitu zastává na území České republiky právě RFI, které takto k šíření francouzské kultury mezi zahraničními posluchači a Francouzi žijícími mimo svou zemi přispívá.

Otázka č. 4: Spolupracujete s francouzskými institucemi ohledně propagace jejich činnosti a aktivit ve vašem rádiu?

Odpověď: Ne cíleně. Samozřejmě, když je nějaká velká kulturní akce, jako byl například Festival francouzských filmů, pozveme si do rádía hosty a tvoříme tak zajímavé pořady a rozhovory, které publikujeme na našich webových stránkách nebo

v rámci pořadu „Une Semaine a Prague“ informujeme občany o těchto kulturních akcích. A i když je to kulturní akce francouzských institucí, rádi takové informace odprezentujeme, jelikož je to i pro naše rádio velká kulturní událost.

Podle kvalitativního výzkumu byly sestaveny kategorie, podle nichž byly vyhodnoceny výsledky:

- Šíření kulturní diplomacie Francie v České republice

Kulturní diplomacie Francie se děje na území České republiky velmi aktivně a prostřednictvím mnoha nástrojů. Mezi nejdůležitější aktivity patří šíření francouzského jazyka a šíření povědomí o kulturním dědictví a tradicích Francie. Tyto aktivity vykonávají kulturní centra a instituty, Francouzské lyceum, vše za podpory Ministerstva zahraničních věcí Francie, která se děje prostřednictvím Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR. Z tohoto je zřejmé výrazné zapojení Francie, tedy její zahraniční služby do šíření vlastní kultury.

Asistentka ředitele Francouzského institutu v Praze paní Dubská uvedla, že existuje mnoho prostředků, kterými se Francie na území České republiky prezentuje. Mezi nejdůležitější instituce zařadila Francouzský institut v Praze, Francouzské aliance, Francouzské gymnázium v Praze, samozřejmě velvyslanectví Francie a Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách. Aktivity Francouzského institutu v Praze všechny nejmenovala, je jich mnoho proto jsem byla odkázána na webové stránky instituce. Za nejdůležitější v šíření kulturní diplomacie Francie v České republice však považovala organizaci kulturních akcí, konferencí, existenci bilingvních gymnázií, překlady francouzské literatury, vědeckovýzkumnou a audiovizuální činnost.

Zaměstnankyně Ministerstva školství paní Černíková vidí přínos šíření kulturní diplomacie Francie v oblasti vzdělávání právě v existenci bilingvních sekcí a gymnázií s rozšířenou výukou francouzského jazyka. Mezi nejdůležitější aktivity v šíření kulturní diplomacie jednoznačně zařadila audiovizuální činnost. Dle jejího názoru se kultura, informace, aktuality dané země a francouzský jazyk šíří prostřednictvím médií.

Zaměstnanec Francouzské aliance, který si nepřál být jmenován, vidí potenciál šíření kulturní diplomacie Francie v její prezentaci prostřednictvím lokálních partnerů, kde se vyskytuje příležitost prezentovat institut a jeho aktivity mimo objekt institutu. Co se

šíření kulturní diplomacie Francie týče, domnívá se, že Francie patří v této oblasti mezi nejaktivnější státy.

Vedoucí francouzské redakce Rádia Praha, pan Narguet potvrzuje, že žádné dané aktivity ohledně šíření francouzské kultury v jejich rádiu neexistují. Pouze spoluúčast při zařazení zajímavých informací ohledně kulturních aktivit francouzských institucí do jejich vysílání. Šíření kulturní diplomacie Francie v České republice má na starost francouzské rádio RFI (*Radio France Internationale*). Dle jeho názoru patří Francie mezi země, které se z velké části podílí v oblasti kulturně diplomatických aktivit na spolufinancování velkých televizních a rozhlasových stanic vysílajících do zahraničí.

- Spolupráce mezi institucemi

Francouzské velvyslanectví spolupracuje s kulturními centry, instituty a asociacemi a kluby, které jsou zaměřené na francouzskou kulturu. Asistentka ředitele Francouzského institutu v Praze tuto skutečnost potvrdila, zmínila, že Velvyslanectví Francie se spolupodílí na všech kulturních aktivitách organizovaných Francouzským institutem v Praze. Potvrdila i významnou spolupráci institutu s bilingvními gymnázii a s gymnázii s rozšířenou výukou francouzštiny a Francouzským lyceem a také vzájemnou spolupráci Francouzského institutu v Praze se sítí francouzských aliancí.

Jako silnou stránku vidí spolupráci mezi francouzskými aliancemi a Francouzským institutem i nejmenovaný zaměstnanec Francouzské aliance.

Vedoucí francouzské redakce Rádia Praha potvrdil jen příležitostnou spolupráci s francouzskými institucemi a to jen formou publikace zajímavých kulturních událostí v Praze v rámci pořadu „Une semaine a Prague“.

- Podpora kulturní diplomacie Francie

Podpora v oblasti šíření kulturní diplomacie Francie znamená především finanční prostředky. Toto je velmi citlivé téma, na které nikdo neodpověděl do detailu.

Asistentka ředitele Francouzského institutu Dubská pouze potvrzuje, že schválený podíl finanční podpory, plyne ze státního rozpočtu Francie. Dodává, že systém rozdělování peněz daným institucím na dané aktivity není jednoduchý. Přesto je úloha státu dle jejich slov v podpoře kulturní diplomacie nezastupitelná.

Nejmenovaný zaměstnanec Francouzské aliance si dovolil zmínit nespokojenost s financováním sítě Francouzské aliance v České republice, zmiňuje problémy v oblasti zprostředkování kulturních akcí, hudebních akcí, apod., jelikož v této umělecké oblasti není dostatek peněz na jejich organizaci. Rozdílný názor ohledně finanční podpory mezi Francouzskou aliancí a Francouzským institutem v Praze je tedy zřejmý. Problém tkví ve správě jednotlivých institucí, a protože je Francouzská aliance nezávislou organizací, nemá samozřejmě k dispozici takové finanční prostředky jako Francouzský institut v Praze.

Podpora, dle zaměstnankyně Ministerstva školství, ze strany Francie plyne formou poskytování učebních a didaktických materiálů ve francouzském jazyce, financování a organizací školení a seminářů pro české a frankofonní učitele, příspěvků francouzským učitelům na plat. Jedná se však pouze o podporu vybraných gymnázií, které uskutečňují na svých gymnáziích dvojjazyčnou výuku nebo jsou zařazeny v programu Evropské sekce s rozšířenou výukou francouzštiny.

Vedoucí francouzské redakce Rádía Praha tvrdí, že Francie patří mezi země, které se z velké části podílí v oblasti kulturně diplomatických aktivit na spolufinancování velkých televizních a rozhlasových stanic vysílajících do zahraničí.

5.6 Vyhodnocení hypotéz a cíl práce

Dosažená zjištění výzkumu lze uplatnit pro vyhodnocení hypotéz a cíle práce.

Byla stanovena hypotéza č. 1: Kulturní diplomacie Francie se v České republice projevuje pomocí celé řady nástrojů.

Tuto hypotézu lze na základě získaných výsledků výzkumu potvrdit. Všichni respondenti odpověděli, že se kulturní diplomacie Francie v České republice děje prostřednictvím institucí, které spadají pod centrální správu ministerstva zahraničních věcí a ministerstva kultury Francie a sítě francouzských kulturních center, francouzských institutů, francouzských aliancí. Tyto instituce operují celou řadou nástrojů, mezi nejdůležitější byly zařazeny státní aktivity v oblasti financování kulturní

diplomacie. Aktivity francouzských aliancí a institutu se projevují formou výuky francouzského jazyka, šíření kulturních tradic, pořádání výstav, konferencí, kulturních akcí, překladů francouzské literatury, audiovizuální spolupráce, atd.

Byla stanovena hypotéza č. 2: Francie podporuje instituce a jejich aktivity, které se podílejí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice.

Tuto hypotézu lze na základě zjištění výzkumu potvrdit. Francie podporuje zejména francouzské instituce na území České republiky a školy, se kterými existují mezi Českou republikou a Francií dohody o vzájemné spolupráci v oblasti vzdělávání. Podpora aktivit kulturních aktivit byla prokázána, respondenti uvedli, že Velvyslanectví Francie se spolupodílí na všech kulturních aktivitách organizovaných Francouzským institutem.

Cílem praktické části této diplomové práce bylo na základě výzkumu zjistit, jakým způsobem se Francie podílí na šíření a podpoře francouzského jazyka a kultury na území České republiky. Dané hypotézy byly po shrnutí všech poznatků praktické i teoretické části diplomové práce potvrzeny a cíl práce byl naplněn.

Kulturní diplomacie Francie se na území České republiky projevuje mnoha způsoby, její prezentace a šíření se děje v oblastech kultury, vzdělávání i médií. Francie se spolupodílí na organizaci, řízení a financování kulturně-diplomatických aktivit v České republice a spolufinancuje kulturní aktivity institutů a center.

6 DOPORUČENÍ PRO KULTURNÍ DIPLOMACII FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE

I přesto, že se kulturní diplomacie Francie na území České republiky projevuje aktivně mnoha způsoby, na základě vyhodnocení teoretické a praktické části diplomové práce a shrnutých výsledků výzkumu lze uvést několik doporučení, která by mohla vést ještě k vyššímu působení francouzské kulturní diplomacie v České republice.

6.1 Oblast vzdělávání

Součástí čtvrté kapitoly je SWOT analýza podpory Francie ve výuce francouzštiny, ze které je zřejmé, že podpora Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva kultury Francie zaměřuje svou podporu především na gymnázia s rozšířenou výukou francouzštiny, která jsou na území České republiky celkem čtyři, dále pak na bilingvní gymnázia se zaměřením na dvojjazyčnou česko-francouzskou výuku, kterých je na našem území šest. Na těchto institucích probíhá v oblasti školství dvoustranná česko-francouzská spolupráce a všestranná podpora Francie je zřejmá. Francie má na podpoře velký zájem, neboť tyto školy vychovávají budoucí elity hovořící plynně francouzsky a jinými jazyky. Případ však ukazuje, že na ostatních českých školách se formou jakékoli aktivity francouzská kulturní diplomacie neprojevuje. Doporučením je vytvoření programu spolupráce s více školami například s pomocí Francouzského institutu v Praze. Existuje několik akcí pro základní a střední školy v Praze organizované Francouzským velvyslanectvím v České republice a Francouzským institutem, nicméně pro to, aby byla oslovena větší část potenciálních studentů francouzštiny, je to nedostačující. Propagace francouzského jazyka a kultury na základních a středních školách by mohla být posílena ze strany Francie formou vydávání prospektů nebo letáků s informacemi o všech kulturních aktivitách francouzských institucí v Praze, o kurzech francouzštiny, zajímavostech z francouzské kultury, umění, gastronomie. Informace o globalizaci a o tom, co vše studentům může

studium francouzského jazyka přinést v přítomnosti i v budoucnosti. Dobře vytvořený reklamní leták by byl jednou měsíčně rozeslán do škol a jistě by byl výborně fungujícím médiem pro studenty, kteří o francouzských institucích v České republice nikdy neslyšeli. Větší informovanost by jistě znamenala zvýšení zájmu o studium francouzštiny. Paradoxem je, že Francouzský institut v Praze přestal vydávat brožury prezentující svou instituci a lidé, kteří jsou návštěvníky institutu, mají možnost aktuality sledovat pouze na webových stránkách nebo je získávat e-mailem. Co instituci k tomuto rozhodnutí vedlo? Mohou za tento krok nová média nebo nedostatek financí ze státního rozpočtu Francie? Propagace francouzské kultury a jazyka na základních a středních školách je oblast, která by mohla být vyšetřena formou dalších výzkumů.

6.2 Oblast kultury a médií

Kulturní aktivity francouzských institucí na území České republiky jsou dle výzkumu dostačující. Francie je zemí se silnými kulturními kořeny v oblasti kuchyně, vinařství, umění, divadla, hudby a kinematografie po celém světě. Propagace kinematografie probíhá formou organizace filmových festivalů na území České republiky jednou za rok, francouzské instituty a centra pořádají řadu kulturních akcí a šíří tak povědomí o francouzských kulturních tradicích. Oblast gastronomie je však oblastí, kde je možné setkat se nejenom s frankofonní populací, ale zároveň zažít skutečný gastronomický zážitek. Další doporučení spočívá v šíření francouzské kultury a jazyka formou propagace v českých restauracích, které jsou zaměřeny na francouzskou kuchyni. Zajímavým místem pro propagaci francouzské kultury se jeví i kavárny, ubytovací zařízení, hotely a knihovny. Doporučení se týká organizace kulturních, gastronomických a jiných akcí mimo francouzské instituty. Vyššího zájmu o francouzskou kulturu a jazyk by bylo možné dosáhnout nejen organizací akcí, ale i působením reklamy a to opět formou letáků s informacemi o kulturním působení francouzských institucí na území České republiky. Propagace na správných místech mimo objekty Francouzského institutu či francouzských aliancí by jistě přinesla další zájemce o francouzskou kulturu. Složitá institucionální struktura a zapojení Francie

do šíření kultury a aktivit se dle výzkumu občas projevuje zvýšenou byrokratizací a politizací jakékoli kulturní oblasti, což by mohl být problém v navazování další možné spolupráce českých institucí s Francií, zejména v oblasti spolufinancování nových projektů. Jakékoli finanční prostředky přidělované státem na šíření francouzské kultury jsou totiž směřovány především k organizacím institucionalizovaným za podpory Francouzského velvyslanectví v Praze.

Mediální činnost ohledně šíření kulturní diplomacie Francie je v České republice zprostředkovaná pomocí nových médií, zejména internetu. Zde je doporučeno především prostřednictvím rádií oslovit milovníky Francie, studenty i dospělé a zařadit do programu mediálních partnerů Francouzského institutu (Rádio 1) a jiných, zajímavé pořady o Francii v českém jazyce, krátké pravidelné kurzy francouzského jazyka apod.

ZÁVĚR

Kulturní diplomacie napomáhá k prohloubení vztahů mezi státy, buduje a ovlivňuje řízení mezinárodních vztahů. Francouzská kulturní politika má dlouholetou historii, vyznačuje se především přítomností státu ve veřejném životě a ochranou kulturního dědictví, tradic a jazyka. Kulturní diplomacie Francie je považována za specifickou ve srovnání s jinými zahraničními politikami. Projevuje se rozšířenou institucionální strukturou, hustou sítí zahraničních center a francouzským jazykem, který ve francouzské kulturní diplomacii hraje významnou roli.

Cílem diplomové práce bylo zjistit a prezentovat, jakým způsobem se Francie podílí na šíření a podpoře francouzského jazyka a kultury na území České republiky. Smyslem bylo představit a popsat kulturní politiku, kulturní diplomacii Francie a její zvláštnosti, zejména pak charakterizovat jednotlivé francouzské kulturní instituce a jejich činnost na území České republiky. Dále pak prakticky ověřit, zda Francie vynakládá svůj finanční i lidský kapitál do podpory činnosti kulturních center, do organizace kulturních akcí, výuky jazyka, školních institucí v zahraničí, televizního a rozhlasového televizního vysílání atd. jakožto nositelů kultury v zahraničí. K tomuto zjištění dopomohl kvalitativní výzkum formou hloubkových rozhovorů.

Naplnění praktických cílů bylo zkoumáno pomocí několika hypotéz. Hypotéza první uvádí, že se kulturní diplomacie Francie na území České republiky projevuje velmi výrazně za pomoci celé řady nástrojů. Hypotéza druhá uvádí, že Francie podporuje instituce a jejich aktivity, které se podílejí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice.

Na základě zkoumání projevů kulturní diplomacie Francie na území České republiky platí hypotéza, že se kulturní diplomacie Francie na území České republiky projevuje za pomoci celé řady nástrojů. Diplomová práce předkládá teorii a výzkumy čerpané z odborné literatury, dále pak výsledky z kvalitativního výzkumu, jež dokládají, že šíření francouzské kulturní diplomacie se děje především prostřednictvím státu a státem zřízených institucí jako jsou ministerstva, asociace, velvyslanectví, příspěvkové organizace, vzdělávací a kulturní instituce, instituce zabývající se zahraničním vysíláním aj. Mezi ostatní aktéry se řadí i soukromé, nestátní, ziskové i neziskové

organizace a fondy, umělci, divadelní či hudební interpreti, sportovci atd. Hlavními nástroji prezentace francouzské kultury na našem území jsou kulturně diplomatické aktivity, jako například akademické výměny umělců, pedagogů a osobností kulturního života v daném státě, podpora překladu, dohody o kulturní spolupráci mezi institucemi, kulturní výměny a dále činnosti jako je výuka jazyka, organizace výstav, přednášek atd.

Že Francie podporuje instituce a jejich aktivity, které se podílejí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka v České republice je zřejmé, a tuto hypotézu je možno také potvrdit. Ze strany Francie plyne podpora pro vybraná gymnázia v České republice formou poskytování učebních a didaktických materiálů ve francouzském jazyce, financování a organizací školení a seminářů pro české a frankofonní učitele, příspěvků francouzským učitelům na plat. Francie finančně podporuje také výměnné pobyty žáků, které se uskutečňují na základě dohod mezi Českou republikou a Francií. Stát v zastoupení francouzského velvyslanectví tedy financuje kulturně diplomatické aktivity v České republice a spolufinancuje kulturní aktivity institutů a center. Finanční prostředky poskytuje Francie i nezávislým sdružením, která spolupracují s Velvyslanectvím Francie v České republice, s Ministerstvem zahraničních věcí ve Francii a Ministerstvem zahraničních věcí České republiky v oblastech souvisejících s francouzským jazykem a kulturou.

Po shrnutí všech poznatků je možno tvrdit, že obě hypotézy se na základě výzkumu podařilo potvrdit a cíl práce byl naplněn.

Posláním kulturní diplomacie je pozitivně ovlivnit zahraniční publikum, zpřístupnit informace o dané zemi, budovat kulturně diplomatické vztahy. Francie se o budování a rozvíjení kulturních a diplomatických vztahů s Českou republikou pokoušela již za dob středověku. Vzájemné česko-francouzské vztahy byly však zvláště v období válek a poté v důsledku vládnoucí socialistické politiky poněkud omezeny. Období od roku 1989, lze v oblasti rozvoje kulturní diplomacie Francie v České republice opět označit za aktivní. Dobré, česko-francouzské vztahy je možno sledovat i v oblasti spolupráce s českými institucemi, městskými samosprávami či partnerskými podniky. Dlouholetý zájem českých studentů o studium ve Francii dobré vzájemné vztahy mezi oběma zeměmi potvrzuje.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ARDACH, J., JONES, C. Svět Francie. Praha: Knižní klub, 1998. s. 135. ISBN 80-7176-718-2.

HALÁSEK, D. a L. ZEZULOVÁ. *Veřejná politika*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská, 2004. ISBN 80-248-0711-4.

HARMENÍKOVÁ, B. *Kultura a masmédia v tržních podmínkách. Veřejná podpora a alternativní zdroje financování*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1995. ISBN 80-79-857-2.

HOFSTEDE, G., HOFSTEDE G. J. *Kultury a organizace: Software lidské mysli: Spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-86131-70-2.

KAVAN, J., MATĚJKA, Z., ORT, A. *Diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7380-079-6.

LENDEROVÁ, M., MACKOVÁ, M., BEZECNÝ, Z., aj. *Dějiny každodennosti „dlouhého“ 19. století. II.díl: Život všední i sváteční*. 1.vyd. Pardubice: Tiskařské středisko Univerzity Pardubice, 2005. ISBN 80-7194-756-3.

NĚMEČEK, J., NOVÁČKOVÁ, H., ŠTOVÍČEK, I., KUKLÍK, J. *Československo-francouzské vztahy v diplomatických jednáních [1940-1945]*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0941-X.

NOVÝ, I, SURYNEK, A. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1705-0.

NOVÝ, I.; SCHROLL-MACHL, S. *Interkulturní komunikace v řízení a podnikání: česko-německá*. Praha: Management Press, 2007. ISBN 978-7261-158-4.

PETERKOVÁ, J. *Veřejná diplomacie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7380-125-0.

PRŮCHA, J. *Interkulturní komunikace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3069-1.

REZNIKOW, S. *Frankofilství a česká identita: 1848-1914*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN: 978-80-24614-37-3.

TOMALOVÁ, E. *Kulturní diplomacie. Francouzská zkušenost*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, v.v.i., 2008. ISBN 978-80-86506-73-9.

VESELÝ, Z. a kol. *Diplomacie v měnícím se světě*. Praha: Professional Publishing, 2009. ISBN 978-80-7431-006-5.

YAPP, N., SYRRET, M. *Xenofobní průvodce: Francouzi*. Praha: XYZ, s.r.o., 2009. S. 36. ISBN 978-80-7388-204-4.

ZAMYKALOVÁ, M. *Mezinárodní obchodní jednání*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. s. 46. ISBN 80-86419-28-2.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

BRAUNSTEIN, M., EHRET, H., GIRARD, M., LEMAIRE, G-G., MARES, A., POIVRE D'ARVOR, O., REZNIKOW, S. *Une histoire de l'Institut français.de Prague*. Prague: Institut français, 1993.

CUMMINGS, M. C., KATZ, R. S. *The patron state (Government and the ATS in Europe, North America, and Japan)*. 1. vyd. New York: Oxford University Press, Inc., 1987. ISBN 0-19-504364-2.

DRNOVŠEK-ZORKO, H. *New paradigms, new models : culture in the EU external relations*. Ljubljana: ZRC SAZU, ZRC Publishing, 2008. ISBN 978-961-254-064-7.

DUBOSCLARD, A., RISON, L.R., JEAN-PIERRE, L., JOURNOUD, P., OKRET, CH., TRIMBUR D. *Entre rayonnement et réciprocité. Contributions à l'histoire de la diplomatie culturelle*. Paris: Publications de la Sorbone, 2002. ISBN: 2859444661.

GENTIL, G., POIRRIER, P., DONNEDIEU DE VABRES, R. *La politique culturelle en débat: anthologie: 1955-2005*. Paris: Documentation française, 2006. ISBN 978-2-110060-89-1.

HOLDEN, J. *Influence and Attraction: Culture and the Race for Soft Power in the 21st Century*. London: British Council, 2013. ISBN 978-0-86355-707-1.

CHAUBET, F. *La culture française dans le monde 1980-2000 : Les défis de la mondialisation*. Paris: L Harmattan, 2010. ISBN 978-2-296-11876-8.

CHROBAK, T, OLSAKOVA, D. *Ernest Denis, 1e partie : Ernest Denis - Sa vie et son temps / Ernest Denis - Život a doba, 2e partie : Ernest Denis et la société tchèque / Ernest Denis a česka společnost*. Praha: Nakladatelství Eva – Milan Nevole, 2003. ISBN 978-80-2393149-5.

JUPPÉ, A., SCHWEITZER, L. *La France et l'Europe dans le monde : Livre blanc sur la politique étrangère et européenne de la France 2008-2020*. Paris: Documentation française, 2008. ISBN 978-2110072979.

KROEBER, A. L., KLUCKHOHN, C. In: BAUMANN, A. *Influences of culture on the style of business behavior between Western and Arab managers*. Germany: Grin Verlag, 2006. ISBN 978-3-638-86642-2.

LEXTRAIT, F., DUFFOUR, M., VAN HAMME, M., GROUSARD, G. *Une nouvelle époque de l'action culturelle : rapport à Michel Duffour, secrétariat d'Etat au patrimoine et à la décentralisation culturelle, mai 2001*. Paris : Documentation française, 2001. ISBN 978-2-110049-28-5.

MARES, A., KASPI, A. *Le Paris de étrangers*. Paris: Documentation Française, Imprimerie Nationale, 1990. ISBN 978-2110810441.

PRICE, M. *Media and Sovereignty: The Global Information Revolution and Its Challenges to StatePower*. Cambridge: MIT Press, 2002. ISBN: 978-0262661867.

RAKOVÁ, Z. *Francophonie de la population tchèque, 1848-2008*. Vyd. 1. Brno: Masarykova Univerzita, 2011. ISBN 8021055197.

ROCHE, F., PINIAU, B., LEVITTE, J.D., *Histoire de la diplomatie culturelle des origines à 1995*. Paris: ADPF : la Documentation française, 1995. ISBN 978-2-911-12700-7.

THROSBY, D. *Economics of Cultural Policy*. 1. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. ISBN 978-0-521-86825-9.

Seznam použitých internetových zdrojů

ALLIANCE FRANÇAISE. *Culturetheque*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/Culturetheque-a-e-zdroje>

ALLIANCE FRANÇAISE. *Kulturní program*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.alliancefrancaise.cz/-Co-je-Francouzskaa-aliance-.html>

ACADÉMIE FRANÇAISE. *Association Gallica* [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.academie-francaise.fr/association-gallica>

ASSEMBLÉE NATIONALE. [online]. © 2013 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.assemblee-nationale.fr/14/rap-info/i1591.asp>

BRITISH COUNCIL. *British Council Annual Report 2012-13*. [online]. © 2013 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/annual-report-2012-13.pdf>

CEFRES. *Prezentace*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.cefres.cz/Vitejte-na-strankach-CEFRES>

COMPENDIUM. *Objectifs généraux et principes de la politique culturelle*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culturalpolicies.net/web/france.php?aid=21&language=fr&PHPSESSID=v5t5tcqtn0lq1k48gj2dngd5k7>

CULTURECOMMUNICATION. *Histoire du ministère*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culturecommunication.gouv.fr/Ministere/Histoire-du-ministere/Les-ministres>

CULTURECOMMUNICATION. *Services à compétence nationale*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: [http://www.culturecommunication.gouv.fr/Ministere/Etablissements-et-services-deconcentres/Services -a-competence-nationale](http://www.culturecommunication.gouv.fr/Ministere/Etablissements-et-services-deconcentres/Services-a-competence-nationale)

CULTURETHEQUE. *Francouzská kultura pod palcem*. [online]. © 2015 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.culturetheque.com>

FRANCE24. *France24, the company*. [online]. © 2015 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.france24.com/en/company>

FRANCEINFO.CZ. *Česko-francouzské vztahy*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.francieinfo.cz/cz/uvod/kultura/cesko-francouzske-vztahy/index.php?action=article&id=16>

FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Diplomatická kancelář*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.france.cz/Diplomaticka-kancelar>

FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Oddělení pro kulturu a spolupráci*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.france.cz/Oddeleni-pro-kulturu-a-spolupraci>

FRANCIE V ČESKÉ REPUBLICE. *Velvyslanectví*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.france.cz/-Velvyslanectvi->

GYMNÁZIUM JANA NERUDY. *Obory vzdělání na Gymnáziu Jana Nerudy*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.gjn.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=66

GYMNÁZIUM PIERRA DE COUBERTINA V TÁBOŘE. *O škole*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.gymta.cz/informace/resume.html>

HISTORIEDUMONDE.NET. *Troisième République*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.histoiredumonde.net/Troisieme-Republique.html>

INSTITUT FRANÇAIS. *Sections bilingues franco-tchèques*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-bilingues-franco-tcheques,630>

INSTITUT FRANÇAIS. *Qui sommes nous*. [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Qui-sommes-nous>

INSTITUT FRANÇAIS. *Kurzy*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kurzy-pro-verejnost>

INSTITUT FRANÇAIS. *Contacts*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kontakty?lang=fr>

INSTITUT FRANÇAIS. *Financement des études*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/article3060>

INSTITUT FRANÇAIS. *Francais specialise*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Francais-specialise>

INSTITUT FRANÇAIS. *Francouzština pro státní správu*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Francouzstina-pro-statni-spravu>

INSTITUT FRANÇAIS. *Galerie*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Galerie-35-et-arts-visuels,219>

INSTITUT FRANÇAIS. *Histoire des sections bilingues franco-tchèques*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Histoire-des-sections-bilingues,2628>

INSTITUT FRANÇAIS. *Kino*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kino-35?lang=fr>

INSTITUT FRANÇAIS. *Kurzy*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Kurzy-francouzstiny>

INSTITUT FRANÇAIS. *Le cursus bilingue franco-tchèque*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Le-cursus-bilingue-franco-tcheque,2631>

INSTITUT FRANÇAIS. *Le francais pour les entreprises*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Le-francais-pour-les-entreprises>

INSTITUT FRANÇAIS. *Livre*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/-Livre->

INSTITUT FRANÇAIS. *Mediateka*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Mediateka,247?lang=fr>

INSTITUT FRANÇAIS. *Missions et services*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Missions-et-services>

INSTITUT FRANÇAIS. *Présentation du lycée et contact*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Presentation-du-lycee-et-contact>

INSTITUT FRANÇAIS. *Présentation*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Presentation,275>

INSTITUT FRANÇAIS. *Remise du LabelFrancEducation aux 4 sections bilingues*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Remise-du-LabelFrancEducation-aux,2920?lang=fr>

INSTITUT FRANÇAIS. *Sections tchèques en France (Dijon, Nîmes)*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-tcheques-en-France-Dijon>

INSTITUT FRANÇAIS. *Sections-europeennes-francaises*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/Sections-europeennes-francaises,631>

INSTITUT FRANÇAIS. *TV5Monde*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.ifp.cz/TV5MONDE-en-Republique-tcheque>

INSTITUT FRANÇAIS. *Une institution, son histoire*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.institut-de-france.fr/fr/une-institution/son-histoire>

JUNGBAUER, R. *Druhy soudobé diplomacie*. [online]. © 2011 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.iir.cz/en/article/druhy-soudobe-diplomacie>

KULTURA21.CZ. *17. Festival francouzského filmu*. [online]. © 2007-2015 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.kultura21.cz/aktualne/10869-17-festival-francouzskeho-filmu>

LA FONDATION ALLIANCE FRANÇAISE. *Histoire d'une institution*. [online]. [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.fondation-alliancefr.org/?cat=538>

LE MINISTÈRE. *Département des affaires européennes et internationales*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culture.gouv.fr/culture/dai1.htm>

LEGIFRANCE. *Préambule de la Constitution du 27 Octobre 1946*. [online]. [cit. 2014-09-23]. Dostupné z: <http://www.legifrance.gouv.fr/Droit-francais/Constitution/Preambule-de-la-Constitution-du-27-octobre-1946>

LEGIFRANCE. *Constitution du 4 octobre 1958*. [online]. 2009 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006071_94

MAŇÁK, V. *Snídaně u Mitterranda: Husák musel počkat, přednost dostal Havel*. [online]. © 1998 – 2011 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://m.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/253409-snidane-u-mitterranda-husak-musel-pockat-prednost-dostal-havel/>

MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION. *La Politique du patrimoine : chronologie*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: http://www.reunion.pref.gouv.fr/drac/30ansdepolitiquepatrimoniales_fichiers/30ans_chronologie.html

MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION. *Le ministère historique*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.culture.gouv.fr/culture/historique/liste09.html>

MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGERES ET DU DEVELOPPEMENT INTERNATIONAL. *Base des Traités et Accords et de la France*. [online]. © 2015 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.doc.diplomatie.gouv.fr/pacte/>

MINISTÈRE DES AFFAIRES ETRANGERES ET DU DEVELOPPEMENT INTERNATIONAL. *Présentation historique*. [online]. © 2013 [cit. 2014-2-3]. Dostupné z <http://www.france.cz/Presentation-historique>

MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Kulturní politika*. [online] © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=1286>

MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Kulturní politika*. [online] © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/KP.doc

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY. *Státní kulturní politika České republiky 2009-2014*. [online]. © 2009 [cit. 2014-09-23]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mezinárodní organizace Frankofonie*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/paris/cz/frankofonie/>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Seznam platných mezinárodních smluv s Českou republikou*. [online]. [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/francie/smlouvy/index.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Vídeňská úmluva o diplomatických stycích*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/videnska_umluva_o_diplomatickych_stycich.html

NPMK. *Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Francouzské republiky o podpoře činnosti česko-francouzských dvojjazyčných tříd ve školním roce 2013/2014*. [online] © 2011-2015 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://katalog.npmk.cz/search/global?q=V%C4%9Bstn%C3%ADk+Ministerstva+%C5%A1kolstv%C3%AD%2C+ml%C3%A1de%C5%BEe+a+t%C4%9Blov%C3%BDchovy+%C4%8CR+Praha+%3A+%C4%8Cesko.%2C+1992+sv.+%3B+30+cm+Ro%C4%8D.+69%2C+%C4%8D.+11+%282013%29%2C+s.+2-6+69%3A11+2013¶zit=npmk&x=0&y=0>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Listina základních práv a svobod*. [online]. [cit. 2015-01-22]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

PROKEŠOVÁ, L. *Výuka nejazykového předmětu ve francouzštině - nacházíme bariéru při výuce dějepisu ve francouzštině na evropských jazykových sekcích?* [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.cefres.cz/IMG/pdf/LucieProkesovaVyukanejazykovehopredmetuvefrancouzstine.pdf>

RFI. *L'entreprise*. [online]. © 2015 [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.rfi.fr/contenu/entreprise/>

SDRUŽENÍ UČITELŮ FRANCOUZŠTINY O.S. *Qui sommes-nous?* [online] [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://www.suf.cz/index.php?link=obsah/suf/association>

SIG/DILA REPUBLIQUE FRANÇAISE. *Service Territorial de l'Architecture et du Patrimoine (STAP)*. [online]. © 2011-2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.yonne.gouv.fr/Services-de-l-Etat/Culture/Service-Territorial-de-l-Architecture-et-du-Patrimoine-STAP>

THOMAS, A. In: MEYER, U. *In the name of identity: Teaching cultural awareness in the intercultural classroom*. [online]. © 2007 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.immi.se/intercultural/nr19/meyer-ulrike.htm>

UČITELSKÉ NOVINY. *O přijímání školských zákonů*. [online]. © 2010-2013 [cit. 2013-02-15]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=2421&PHPSESSID=0f25f5ca140cecb2f5e2a53fa17d088d>

UNESCO. *Všeobecná deklaráce UNESCO o kulturní diversitě*. [online]. © 2001 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_cs.pdf

VIE PUBLIQUE. *Fiscalité et redistribution*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.viepublique.fr/decouverte-institutions/finances-publiques/approfondissements/fiscalite-redistribution.html>

VIE PUBLIQUE. *Loi constitutionnelle du 28 mars 2003 relative à l'organisation décentralisée de la République*. [online]. [cit. 2014-2-3]. Dostupné z: <http://www.viepublique.fr/actualite/panorama/texte-vote/loi-constitutionnelle-du-28-mars-2003-relative-organisation-decentralisee-republique.html>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Poslání institutu*. [online] © 2000-2015 [cit. 2014-09-22]. Dostupné z: <http://iftg.vse.cz/informace/poslani-institutu/>

SEZNAM ZKRATEK

AEFE – Agence pour l'enseignement français à l'étranger

AF – Alliance française

CEFRES – Centre français de recherche en sciences sociales

CNC – Centre national du cinéma et de l'image animée

COCAC – Conseiller de coopération et d'action culturelle

DALF – Diplôme Approfondi de Langue Française

DELFB – Diplôme d'Etudes en Langue Française

DELF Pro – Diplôme d'Etudes en Langue Française option professionnelle

EU – Evropská unie

IFP – Institut français de Prague

IFTG – Institut Franco-Tcheque de Gestion

MBA – MASTER Management et Administration des Entreprises.

NATO – North Atlantic Treaty Organization

OIF – Organisation internationale de la Francophonie

PIPA – Le Programme d'invitation des personnalités d'avenir

RFI – Radio France Internationale

SCAC – Service de coopération et d'action culturelle

SCN – servis à compétence nationale

SOŠ – Střední odborná škola

SŠ – Střední škola

SUF – Sdružení učitelů francouzštiny

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

ZŠ – Základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Organizační schéma kulturních institucí Francie	32
--	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výuka cizích jazyků na ZŠ v letech 2004 – 2010	62
Tabulka 2: Výuka cizích jazyků na ZŠ v letech 2010 – 2015	62
Tabulka 3: Výuka cizích jazyků na SŠ v letech 2004 – 2010	64
Tabulka 4: Výuka cizích jazyků na SŠ v letech 2010 – 2015	64

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Základní instituce kulturní politiky Francie	I
Příloha B – Hlubkový rozhovor s Ivou Dubskou	III
Příloha C – Hlubkový rozhovor	VI
Příloha D – Hlubkový rozhovor s Marií Černíkovou	VIII
Příloha E – Hlubkový rozhovor s Guillaumem Narguetem.....	X

Příloha A - Základní instituce kulturní politiky Francie

- FISAC (*Fonds d'intervention pour les services, l'artisanat et le commerce*), dekoncentrované regionální fondy pro služby, řemesla a obchod jsou zařízení určená především k financování prostřednictvím grantů, tvorbu, provoz, údržbu, modernizaci. Účelem je udržení nebo vytvoření sítě místních podniků, z hlediska kultury toto zařízení podporuje knižní odvětví. Slouží na rozvoj a přeměny knihkupectví, prodejen hudebních disků aj.,
- subvence, půjčky, granty na rozvoj bohaté a kvalitní editorské nabídky mohou autoři knih a jejich nakladatelé i knihkupci čerpat z fondu Národního knižního centra (*Le Centre National du Livre*), který podpory přiděluje. Tato veřejná instituce je pod dozorem odboru knih a četby na Ministerstvu kultury a komunikace,
- FAEM (*Fonds de la création audiovisuelle et de l'édition multimédia*), tyto fondy audio-vizuální tvorby a multimediálních nakladatelství zřízené Národním centrem kinematografie podporují nové technologie a partnerství mezi podniky a laboratořemi veřejného výzkumu. Prostředky jsou poskytovány na vybavení, tvorbu, rozšiřování, renovace kinosálů,
- MFA (*Musique Française d'Aujourd'hui*), FCM (*Fonds pour la création Musicale*), SPPF (*Société civile des producteurs de phonogrammes en France*), fondy na podporu tvorby, produkce francouzské hudby,
- EPCI (*établissement public de coopération intercommunale*), veřejné instituty pro spolupráci komunit obcí, městských komunit, aj. Spolupracují s radnicemi ohledně zvyšování kulturních aktivit, např. na realizaci projektů na podporu čtení, školní dopravy, aj.,
- veřejné komise, které byly vytvořeny pro hudbu, divadlo a výtvarné umění. Princip spočívá v tom, že 1% celkové částky utracené za výstavbu, renovaci nebo rozšíření veřejných budov musí být určeno pro současné umění speciálně určené pro tu danou budovu. Povinnost se týká centrální státní správy i samosprávy,
- FNAC (*Fonds national d'art contemporain*), Národní fond pro moderní umění poskytuje financování pro akvizice, prodej a uchování současného výtvarného umění, fotografie, videa a designu. Akviziční politika má za cíl objevit nové umělce,

zakoupit výjimečná díla renomovaných umělců a představit nová mezinárodní umělecká hnutí,

- FRAC (*Les Fonds régionaux d'art contemporain*), regionální fondy pro moderní umění jsou zastoupené v regionech a jejich hlavním posláním je nákup současného umění, tvorba sbírky. Zajišťují také pravidelnou nakladatelskou aktivitu a vzdělávací kurzy a potvrzují roli místní a regionální správy na poli současného umění,
- FRAM (*Le Fonds régional d'acquisition pour les musées*), regionální fondy pro muzejní akvizice a FRAB (*Le fonds régional d'acquisition des bibliothèques*), regionální fondy pro knihovnické akvizice jsou rovnoměrně podporovány ministerstvem a regiony. Fondy uskutečňují akvizice uměleckých děl a rozšíření sbírek muzeí a knihoven pod místní a regionální správou,
- IFCIC (*Institut pour le financement du cinéma et des industries culturelles*) institut pro financování kina a kulturního průmyslu,
- AGECE (*Association d'aide à la gestion des entreprises culturelles*) Asociace řízení kulturních podniků,
- SOFICA (*Les Sociétés de financement de l'industrie cinématographique et de l'audiovisuel*) společnost pro financování kina a audiovizuálních nahrávek,
- fondy pro podporu divadla, hudby, tance, cirkusového umění, jazzu a improvizované hudby,
- fondy pro podporu výtvarného umění, umělců, grafických designerů, uměleckých řemeslníků. Fondy podporují projekty, zprostředkovávají stáže i mimo Francii,
- regionální centra současného umění, podpora prostřednictvím vzdělávacích kurzů, výzkumu, vydáváním publikací, výstav,
- centrum kreativity, pomáhá zviditelnit mladé tvůrce a jejich umění,
- pojištění v nezaměstnanosti pro umělce, skladatele a pracovníky v zábavním průmyslu bez stálého zaměstnání,
- sociální pojištění pro autory, spisovatele, skladatele, režiséry aj., kteří nemají stálého zaměstnavatele, ale mají stejné podmínky jako stálí zaměstnanci,
- granty studentům zprostředkované institucemi podporovanými Ministerstvem kultury a komunikace.

Příloha B – Hlubkový rozhovor s Ivou Dubskou

- asistentka ředitelky Francouzského institutu v Praze, sekce komunikace

1. Jaké státní instituce se v současné době vyskytují na území České republiky, hovoříme-li o těch, které se podílí na šíření kulturní diplomacie Francie?

Iva Dubská: Hovoříme-li o zastoupení Francie v České republice, v rámci sektoru veřejného se jedná o státem zřízené instituce, francouzské velvyslanectví, Francouzský institut v Praze, Francouzské gymnázium v Praze, CEFRES. Pak existuje síť Francouzské aliance, která není závislá na ministerstvu pro zahraniční a evropské záležitosti Francie, ale řídí se právním řádem České republiky. Aliance zodpovídají samy za sebe. Mohu také zmínit české školy, které mají v učebních osnovách výuku cizích jazyků, v tomto případě tedy francouzský jazyk. Studenti se v rámci výuky neseznamují jen s jazykem, ale poznávají zároveň francouzskou kulturu.

2. Spolupracují mezi sebou tyto instituce nebo si spíše konkurují?

Iva Dubská: Francouzský institut v Praze má podepsanou úmluvu s Francouzskou aliancí ohledně vzájemné spolupráce. Instituce samozřejmě spolupracují a doplňují se. Francouzský institut má na starost kulturní život v Praze, Francouzská aliance na jiných místech České republiky. Koordinační centrum Sítě Francouzských aliancí v České republice sídlí na stejné adrese jako Francouzský institut, což je výhodou. Spolupráce Francouzského institutu s Velvyslanectvím Francie je zřejmý, na všech kulturních akcích, které institut organizuje, se Velvyslanectví Francie spolupodílí. Zmínila bych spolupráci institutu s českými bilingvními gymnázii a gymnázii zapojenými do projektu Evropské jazykové sekce, což je projekt, díky kterému se na vybraných gymnáziích rozšířila výuka francouzštiny.

3. Jakým způsobem jsou aktivity instituce financovány a kdo je financuje? Myslím například výměnné pobyty studentů, kulturní akce a podobně.

Iva Dubská: Francouzský institut je finančně závislý na Velvyslanectví Francie v České republice, znamená to tedy, že většina prostředků plyne z přidělené části státního rozpočtu Francie. Systém je velmi komplikovaný, předchází mnoho žádostí, schvalování atd. Toto je ztíženo i složitou institucionální strukturou a jelikož zapojení

státu do šíření kultury a aktivit je velmi výrazné, projevuje se občas zvýšenou byrokratizací a politizací kulturní oblasti. Ohledně financování výměnných pobytů se dočtete na našich stánkách, obecně se na financování podílí více složek. Příkladem může být studium v Nîmes a Dijonu, které je dotováno Ministerstvem zahraničních věcí FR (prostřednictvím Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR), finančně se podílejí regiony a města ve Francii, jistou částku hradí i student. Některé kulturní akce se organizují i za podpory Ministerstva zahraničních věcí České republiky a jiných soukromých či veřejných subjektů.

4. Jakou propagační činnost institucí na šíření francouzské kultury a francouzského jazyka provozujete? Jakým způsobem?

Iva Dubská: Kdo má zájem studovat, vzdělávat se, poznávat novou kulturu si nás vyhledá sám, jelikož Francouzský institut v Praze má již svou tradici. Novinky a informace ohledně dění, pořádání kulturních akcí posíláme zaregistrovaným uchazečům formou e-mailu. Mediálně spolupracujeme s Rádiem 1.

5. Jaká jsou vztahy mezi Francií a Českou republikou v rámci kulturní diplomacie?

Iva Dubská: Česká veřejnost má zájem o francouzskou kulturu, což se projevuje i na dobrých vzájemných vztazích. Myslím si, že naše vzájemné vztahy odpovídají standardu. Je třeba si uvědomit, že mezi našimi kulturami však jisté rozdíly jsou a ty je nutné respektovat. Francouzi jsou známí tím, že rádi komunikují ve svém rodném jazyce a to Čechům někdy připadá povrchní. Oni ale takoví nejsou, jsou vděční i za „bonjour“ a jestliže jim to schopnosti dovolí, bez problému přejdou na anglický jazyk, aby s vámi mohli komunikovat. Zejména mladá generace Francouzů mluví včetně francouzštiny i jinými cizími jazyky.

6. Myslíte si, že se francouzská kulturní diplomacie projevuje na území České republiky dostatečně?

Iva Dubská: Myslím si, že ano. Existuje tolik prostředků, kterými se francouzská kulturní diplomacie na území České republiky projevuje! Organizování kulturních akcí a existenci dvojjazyčných česko-francouzských gymnázií jsem již zmínila, dalšími projevy francouzské kulturní diplomacie mohou být například překlady francouzské literatury, vědeckovýzkumná spolupráce, audiovizuální spolupráce, možnost sledovat frankofonní pořady a poslouchat francouzské rádio.

7. Využíváte pro prezentaci vaší činnosti také média?

Iva Dubská: Když Francouzský institut organizuje ve spolupráci s ostatními institucemi kulturní akce, které jsou zajímavé pro rozhlas, osloví nás. Jedná se o Rádio Praha, které píše o našich kulturních akcích na jejich webu, zveřejňuje informace, rozhovory atd. Naším mediálním partnerem je Rádio 1.

Příloha C – Hlubkový rozhovor

- nejmenovaný bývalý zaměstnanec Francouzského institutu, v současnosti zaměstnanec Francouzské aliance

1. Jsou finanční prostředky, tedy podíl z veřejného rozpočtu určený pro Francouzský institut a Francouzské aliance (*Alliance française*) dostačující?

Odpověď: Zda máme dostatek finanční podpory ze státního rozpočtu? Vše záleží na tom, kdo je ve vedení dané instituce a koho vedení obsadí do pozic atašé, projektových vedoucích, tiskových mluvčích apod. Vedení se snaží o to, aby spravovaná instituce dostávala dotace nejen na základě žádosti o dotaci z veřejného rozpočtu Francie. Jejím úkolem je samozřejmě hledání potencionálních sponzorů. Francouzské aliance mají svůj vlastní rozpočet a velmi omezenou podporu od vlády, pokud existuje. Omezené rozpočty ve skutečnosti nedovolují šířit kulturu prostřednictvím velkých profesionálních uměleckých a kulturních představení, jelikož je to velmi nákladné. Hlavním klíčem pro řešení tohoto problému je oslovení nezávislých osob, podnikatelů aj. pro získání finančních prostředků. Kolegové, kteří vyučují na francouzských aliancích, jsou čím dál tím méně spokojeni s finančními podmínkami a i přes jejich snahu a tvrdou práci a flexibilitu se do budoucna neočekává z pohledu vedení žádné zlepšení. O rozpočtech Vám nemohu říci více, systém je komplikovaný, samotný rozpočet na kulturní diplomacii je rozdělen dle *mission a programmes*, což jsou oddělení zahrnující rozdílné kulturněpolitické aktivity. Mohu jmenovat například největší část kulturnědiplomatických aktivit zařazenou do *programme* č. 185, což je šíření jazyka a kultury, spadající do *mission* zahraniční politika. K dispozici jsou pouze celkové přehledy o financích z rozpočtu Francie, které se do kulturní diplomacie investují, tyto přehledy jsou dostupné na stránkách ministerstva pro zahraniční a evropské záležitosti. Další rozdělení dotace mezi země, instituce, oddělení a aktivity daných oddělení je nepřehledné. Neexistuje ani rozpočtový dokument, který by udával veškeré veřejné zdroje na podporu kulturní diplomacie. Francouzský institut má zcela jiný stav rozpočtu než francouzské aliance, protože tuto instituci řídí a spravuje Francie. Francouzský institut je závislý na finančních prostředcích z veřejného rozpočtu Francie. Mohla bych dodat, že každá země a každý Francouzský institut dostává rozdílné

finanční prostředky. Kulturní aktivity jsou financovány nejen z těchto dotací, ale také z financí získaných z placených aktivit institutu. To jsou např. finance ze vzdělávání fyzických osob. Vše kontroluje, řídí a koordinuje zastupitel státu, tedy francouzské velvyslanectví. Já jsem měla tu čest stát u zrodu literární sekce a kina, tam podpora přicházela i ze získaných prostředků z kulturního průmyslu. Vše záleží na koordinaci velvyslanectví, které velmi úzce s instituty spolupracuje, což je výhodou. Dokonce si myslím, že je výhodou i úzká spolupráce mezi francouzskými velvyslanectvími po celém světě.

2. Jaké silné a slabé stránky v zahraniční kulturní politice Francie byste jmenovala?

Odpověď: Mezi silné stránky bych rozhodně zařadila partnerství francouzského velvyslanectví a Oddělení pro kulturu a spolupráci Francouzského institutu s lokálními partnery. Prostřednictvím těchto nezávislých subjektů je možné se prezentovat mimo objekt institutu. Například projekt Rok francouzské kultury se odehrává na českých hradech a zámcích, francouzská kultura je takto šířena na lokálních místech, kde je možno využít marketingové a propagační strategie. Silných stránek je mnoho, zmíním ještě třeba spolupráci mezi všemi francouzskými aliancemi a Francouzským institutem v Praze. Slabé stránky, zejména nedostatek financí jsem zmínila u první otázky. Mezi slabé stránky bych tímto zařadila nedostatek financí pro podporu i jiných kulturních projektů, jež vznikají z iniciativy nezávislých institucí. Soustředí se většinou na podporu aktivit francouzských institucí na území České republiky řízené Francií.

3. Je šíření francouzského jazyka a francouzské kultury v České republice dostačující?

Odpověď: Myslím si, že Francie patří všeobecně mezi nejaktivnější státy v oblasti šíření své kultury a v České republice se jí to daří. Mezi nejlepší organizace pro šíření francouzského jazyka na území České republiky bych jednoznačně zařadila Francouzský institut v Praze a síť Francouzské aliance. Za další, velmi významný prostředek šíření kulturní diplomacie považuji prezentaci Francie prostřednictvím médií a to ve dvou oblastech. První je oblast zahraničního televizního a rozhlasového vysílání, druhá oblast je propagace francouzské audiovizuální produkce.

Příloha D – Hlubkový rozhovor s Marií Černíkovou

- zaměstnankyně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor vzdělávání, jazykové vzdělávání

1. Jakým způsobem se Francie podílí na výuce a šíření francouzského jazyka na českých školách?

Marie Černíková: Francouzské velvyslanectví v České republice prosadilo projekt Evropské jazykové sekce, což je výuka ve francouzštině na vybraných školách. Spolupráce Francie s Českou republikou funguje i na bilingvních sekcích některých českých škol. Školy, které nejsou v těchto programech zařazeny, jsou podporovány spíše Ministerstvem školství České republiky, které neustále nabádá všechny školy ke studiu cizích jazyků. I z tohoto důvodu je na školách povinný druhý cizí jazyk. Jakákoli škola se však do programu může sama přihlásit. Soudím, že je to škola, která by měla převzít iniciativu v oblasti studia cizích jazyků. Společnost je dostatečně informovaná o tom, že vedle anglického jazyka je ve dnešní době skoro nutnost ovládat ještě alespoň jeden cizí jazyk.

2. Francie tedy prosadila projekt Evropské jazykové sekce a nějakým způsobem podporuje bilingvní sekce v České republice. Víte, jakým způsobem podpora probíhá?

Marie Černíková: Toto je spíše otázka na Francouzské velvyslanectví nebo na vzdělávací sekci Francouzského institutu v Praze. Jsou mi ale známy dohody o spolupráci v oblasti školství a jazykového vzdělávání mezi Českou republikou a Francií a ujednání o podpoře činnosti česko-francouzských dvojjazyčných tříd, kde je přesně uvedeno, co která smluvní strana musí dodržet, zpravidla se však obě smluvní strany na podpoře podílejí srovnatelným způsobem. Obecně řečeno se jedná o podporu ze strany Francie formou poskytování učebních a didaktických materiálů ve francouzském jazyce, podílí se na financování a organizaci školení a seminářů pro české a frankofonní učitele, přispívá francouzským učitelům na plat, atd.

3. Které české a francouzské státní instituce se dle Vašeho názoru podílejí nejvíce na šíření kulturní diplomacie a francouzského jazyka na území České republiky?

Marie Černíková: Bezpochyby Francouzské velvyslanectví v Praze, Francouzský institut a síť francouzských aliancí. Kdybych mohla vynechat instituce, dovolila bych si říci, že v současné době mají největší podíl na šíření kulturní diplomacie i jazyka média.

Příloha E – Hlubkový rozhovor s Guillaumem Narguetem

- vedoucího francouzské redakce Rádía Praha/ČRo 7

1. Distribuuje na žádost francouzského velvyslanectví, francouzského institutu či jiných francouzských institucí v České republice informace o aktuálním dění ve Francii či aktivitách francouzských institucí na území České republiky?

Guillaume Narguet: Rádio Praha je naprosto nezávislé na francouzském velvyslanectví. Francouzské velvyslanectví nám nic nediktuje, informace, zprávy a prakticky celý program vytvářím dle aktuálního dění v České republice se svým zahraničním oddělením francouzské redakce. Naše francouzská redakce nevysílá informace z Francie, ani se nezaměřuje na šíření informací o aktuálním dění ve Francii. Právě naopak. Prostřednictvím Rádía Praha se vysílají ve francouzštině informace o aktuálním dění v České republice.

2. Spolupracuje Český rozhlas s RFI (*Radio France International*), vysíláte jejich program nebo jejich vysílání probíhá pouze na základě zakoupené licence v České republice?

Guillaume Narguet: Naše francouzská redakce připravuje na základě dohody pořad „Une Semaine a Prague“ o kulturních událostech v České republice, který se vysílá na pražské frekvenci 99,3 FM RFI. Hlavním úkolem Českého Rozhlasu - Rádía Praha je, jak už jsem se zmínil, informovat zahraniční posluchače o dění v České republice. S vysíláním RFI (*Radio France Internationale*) jinak nemáme nic společného. Je to francouzské rádio, vysílá francouzsky z Francie na frekvenci 99,3 FM a vysílá své zprávy řízené a koordinované svou zemí.

3. Šíříte jakoukoli formu francouzské kultury (jazyk, gastronomie, památky) v České republice prostřednictvím médií?

Guillaume Narguet: Tuto aktivitu zastává na území České republiky právě RFI, které takto k šíření francouzské kultury mezi zahraničními posluchači a Francouzi žijícími mimo svou zemi přispívá.

4. Spolupracujete s francouzskými institucemi ohledně propagace jejich činnosti a aktivit ve vašem rádiu?

Guillaume Narguet: Ne cíleně. Samozřejmě, když je nějaká velká kulturní akce, jako byl například Festival francouzských filmů, pozveme si do rádia hosty a tvoříme tak zajímavé pořady a rozhovory, které publikujeme na našich webových stránkách nebo v rámci pořadu „Une Semaine a Prague“ informujeme občany o těchto kulturních akcích. A i když je to kulturní akce francouzských institucí, rádi takové informace odprezentujeme, jelikož je to i pro naše rádio velká kulturní událost.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jarmila Huterová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: Kombinované studium

Název práce: Kulturní politika Francie a Česká republika

Rok: 2015

Počet stran textu: 82

Celkový počet stran příloh: 11

Počet titulů českých použitých zdrojů: 16

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 16

Počet internetových zdrojů: 70

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Novotný, M.A., Dr